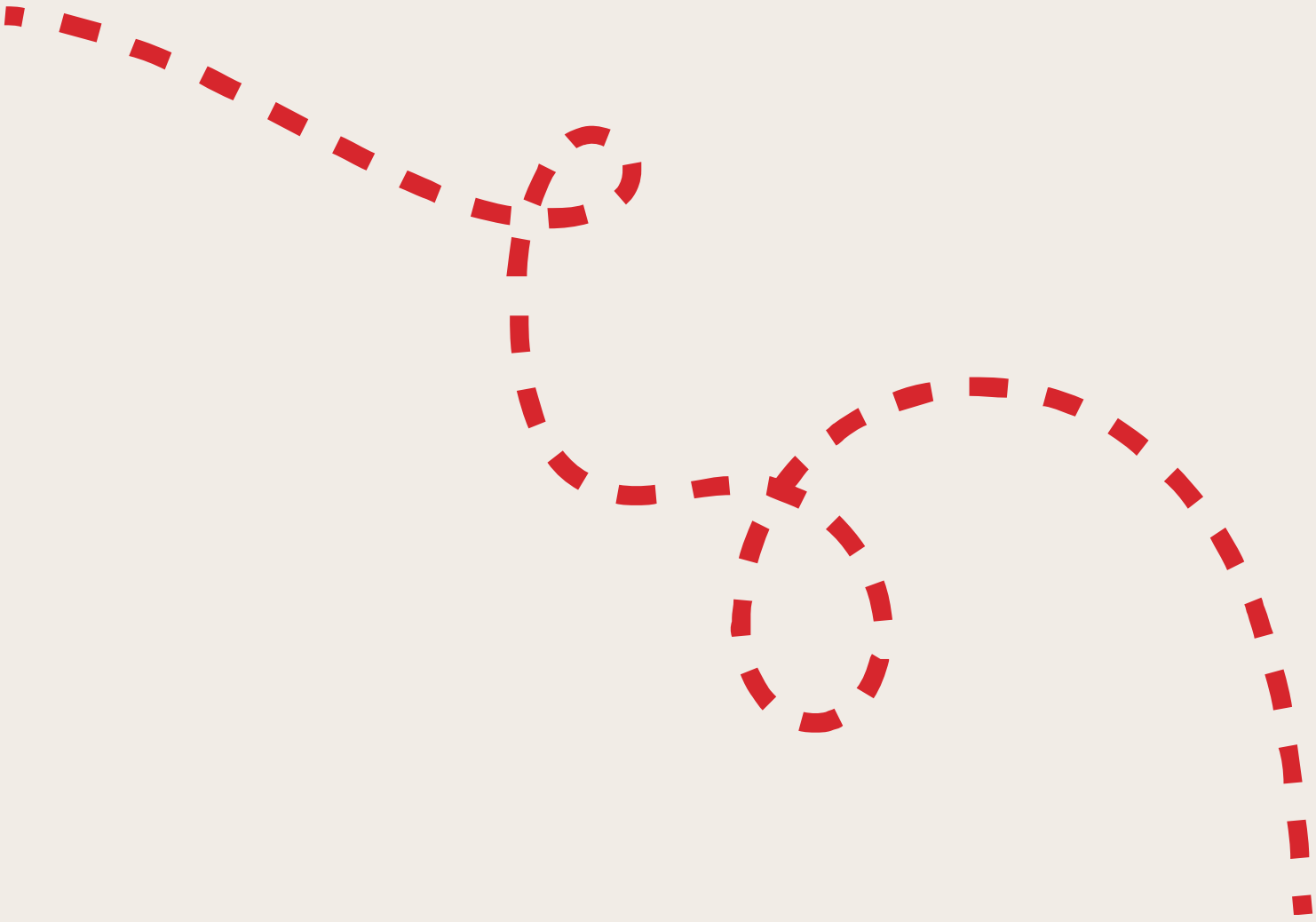
Η ΝΕΑ ΡΟΤΑ

Βοήθημα Στελεχών
Κλάδου Μεγάλων Οδηγών

Οκτώβρης 2026
Έκδοση 1η



Ρότα: Ναυτικός όρος που σημαίνει γραμμή πλεύσης. Για εμάς, η πορεία που χαράζει κάθε Ομάδα και κάθε Στέλεχος, με σχεδιασμό, αλλά και με τη διάθεση να αλλάξει πλεύση όταν χρειαστεί.

Πριν ξεκινήσεις...

Η Νέα Ρότα απευθύνεται στα **Στελέχη του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών** και φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν πρακτικό οδηγό για τη λειτουργία της Ομάδας και την υποστήριξη των Μ.Ο./Ν.Ο.

Στόχος είναι να συγκεντρώσει σε ένα σημείο το υλικό από προηγούμενα βοηθήματα και βιβλία τα οποία έχουν καταργηθεί, και να αποτελέσει οδηγό για παλαιά και νέα Στελέχη του Κλάδου, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματική υποστήριξη και ενδυνάμωση των εφήβων των Ομάδων μας.

Η Νέα Ρότα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα βοηθήματα του Κλάδου που απευθύνονται σε ολόκληρη την Ομάδα/Πλήρωμα (δηλαδή στα Στελέχη και στους/στις Μ.Ο./Ν.Ο.):

- **Τα 5 βασικά Σημεία της σωστής Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών**
- **Εκπαίδευση Ομάδας Μεγάλων Οδηγών**
- **Ατομική Πρόοδος - Κλάδος Μεγάλων Οδηγών**
- **Η Κατασκήνωση στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών**

Αν είσαι νέο Στέλεχος...

Ξεκίνα από τα κεφάλαια 3 και 5, καθώς και από το βοήθημα «Τα 5 Σημεία Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών».

Γρήγορος Οδηγός

Τι κάνω τον Σεπτέμβριο; → Ημερολόγιο Οδηγικής Χρονιάς, σελ. 26

Πώς στηρίζω μια επιτροπή; → Επιτροπές, σελ. 32

Ποιες είναι οι ευθύνες μου; → Ευθύνες Στελεχών, σελ.14-16

Έχω νέα μέλη. Από πού ξεκινώ; → Εκπαίδευση Ομάδας, σελ. 28

Πότε παρεμβαίνω και πότε αφήνω τους/τις Μ.Ο./Ν.Ο. να αποφασίσουν; → Ο Ρόλος του Στελέχους, σελ 52

Πώς οργανώνεται μια Κατασκήνωση Κοινοτικής Ανάπτυξης; → Κατασκήνωση, σελ.47

Η Ομάδα δεν έχει αρκετά μέλη. Τι μπορώ να κάνω; → Ανάπτυξη Ομάδας σελ.50 – Λειτουργία μικρών ομάδων σελ.51

Πώς διαχειρίζομαι μια δύσκολη συμπεριφορά; → Διαχείριση συγκρούσεων, σελ. 55 & Υγιή Όρια, σελ. 60

Συντομογραφίες

Κ.Κ.Α.	Κατασκήνωση Κοινοτικής Ανάπτυξης
Μ.Ο./Ν.Ο.	Μεγάλοι Οδηγοί / Ναυτοδηγοί
Ο.Ε.	Ομάδες Ενδιαφέροντος
Ο.Π.Π.	Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα
ΣΕΟ	Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού
Σ.Ο.	Συμβούλιο Ομάδας

Περιεχόμενα

Πριν Ξεκινήσεις 03

- Αν είσαι νέο Στέλεχος 03
- Γρήγορος Οδηγός 04
- Συντομογραφίες 04

01 Οδηγισμός 08

Τι είναι Οδηγισμός 09

Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα (Ο.Π.Π.) 10

02 Κλάδος Μεγάλων Οδηγών 11

Τι είναι ο Κλάδος Μεγάλων Οδηγών 12

Δομή Κλάδου και περιγραφή ρόλων 12

- Έφοροι, Βοηθοί, Συνεργάτες 13
- Αρχηγός, Υπαρχηγός, Βοηθοί Ομάδας 14
- Ευθύνες Στελεχών 15

03 Μεγάλοι Οδηγοί και Ομάδα Μεγάλων Οδηγών 18

Ηλικίες 19

Δομή Ομάδας 19

Εφηβεία - Χαρακτηριστικά Ηλικίας 20

Αυτοδιοίκηση και Εφηβεία 22

04 **Λειτουργία Ομάδων και Πληρωμάτων** 24

Ημερολόγιο Οδηγικής Χρονιάς 26

Πέρασμα από τον Κλάδο Οδηγών 27

Εκπαίδευση Ομάδας 28

Τα 5 βασικά Σημεία της σωστής Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών 29

- Συμβούλιο Ομάδας 30
- Υπευθυνότητες 31
- Επιτροπές 32
- Ατομική Πρόοδος 34
- Προγραμματισμός 35

Υπόσχεση 36

Συγκέντρωση - Χώρος Συγκεντρώσεων – Διακόσμηση Εστίας 37

Ψηφιακά Εργαλεία Ομάδας 39

Κοινωνική Προσφορά και Κοινοτική Ανάπτυξη 39

- Συνηγορία 40

Φύση 41

- Ασφάλεια στη Φύση 42

Εκδρομή στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών 43

Κατασκήνωση στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών 47

Μ.Ο./Ν.Ο. και άλλοι Κλάδοι 49

Ανάπτυξη της Ομάδας και διατήρηση μελών 50

Λειτουργία Μικρών Ομάδων 51

05 **Ο Ρόλος του Στελεχους στην Ομάδα/Πλήρωμα** 52

Καθοδήγηση (Mentoring) 54

Επικοινωνία στην Ομάδα Μεγάλων Οδηγών 55

Διαχείριση Συγκρούσεων 55
Θαρραλέος Χώρος 57
Μ.Ο./Ν.Ο. και Υγιή Όρια 60
Συμβούλια Αρχηγείου Ομάδας 63
Συνεργασία Στελεχών με Γονείς και Κηδεμόνες 64
Συνεργασία με την/τον Τοπική/ό Έφορο 64
Εμείς ως Στελέχη 65
Ευκαιρίες εξέλιξης για τα Στελέχη 66

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

67
1. Υπόσχεση - Νόμος - Ρητό 68
2. Τελετές και Σχηματισμός Πετάλου 69
3.Οργάνωση και Ασφάλεια Δράσεων εκτός Εστίας 73
4. Το Χρονικό του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών 78
5. Χρήσιμο Υλικό του ΣΕΟ 93
Βιβλιογραφία 94

01

Οδηγισμός

Τι είναι ο Οδηγισμός

Ο Οδηγισμός είναι ένα παγκόσμιο κίνημα για παιδιά και νέους. Διαθέτει τη δική του ολοκληρωμένη παιδαγωγική μέθοδο. Μέσα από τη βιωματική μάθηση και τη μάθηση μέσω της πράξης, συμβάλλει στην ανάπτυξη υπεύθυνων, ενεργών, ευαισθητοποιημένων και ελεύθερων πολιτών.

Ο Οδηγισμός δέχεται, χωρίς διακρίσεις, μέλη από κάθε θρησκεία, φυλή και κοινωνική Ομάδα, με την προϋπόθεση ότι έρχονται με τη θέλησή τους, και σέβεται την πολιτιστική ταυτότητα των ανθρώπων και των εθνών. Δεν έχει κομματική τοποθέτηση, δεν συνδέεται ούτε υποστηρίζει πολιτικές παρατάξεις. Πιστεύουμε στη συνεργασία μεταξύ παιδιών, νέων και ενηλίκων σε όλα τα επίπεδα, και στην ισότητα των φύλων μέσα στην οικογένεια και στην κοινωνία.

Είμαστε κι εμείς ένα μέσα στα δέκα εκατομμύρια!

Το Οδηγικό Κίνημα, που εκτείνεται σε 153 χώρες στον κόσμο και μετράει περίπου 11 εκατομμύρια μέλη, στοχεύει να συμβάλει στην ανάπτυξη των παιδιών και των νέων, ώστε να γίνουν άτομα υπεύθυνα, ελεύθερα και ικανά να γίνουν φορείς ανάπτυξης και να συντελέσει στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Στην Ελλάδα, το κίνημα εκπροσωπείται από το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού (ΣΕΟ), το οποίο ιδρύθηκε το 1932 από την Ειρήνη Καλλιγά. Το 1939, για να αποφύγει τον κίνδυνο πολιτικής παρέμβασης στο πρόγραμμά του, το ΣΕΟ αυτοδιαλύθηκε και ανασυστάθηκε το 1944. Ο Ελληνικός Οδηγισμός είναι από το 1948 αναπόσπαστο κομμάτι του Παγκόσμιου Οδηγικού Κινήματος, το οποίο πρεσβεύει η Παγκόσμια Οργάνωση Οδηγών (WAGGGS).

Μέλη του Ελληνικού Οδηγισμού μπορούν να γίνουν παιδιά, έφηβοι και ενήλικες, εφόσον αποδέχονται τις βασικές αξίες του Οδηγισμού και δώσουν με τη θέλησή τους την Οδηγική τους Υπόσχεση. Για τα ανήλικα μέλη, οι αξίες του Νόμου και της Υπόσχεσης καλλιεργούνται μέσα από τη μέθοδο και το πρόγραμμα κάθε Ομάδας.

Τα ανήλικα μέλη χωρίζονται σε τέσσερις ηλικιακές Ομάδες:

- Αστέρια (5-7 ετών)
- Πουλιά (7-11 ετών)
- Οδηγοί (11-14 ετών)
- Μεγάλοι Οδηγοί ή Ναυτοδηγοί (14-17 ετών)

Τα ενήλικα μέλη μπορούν:

1. να πλαισιώσουν τις Ομάδες ως μέλη Αρχηγείου,
2. να γίνουν μέλη Συμβουλίων ή Επιτροπών της Κεντρικής, Περιφερειακής ή Τοπικής Διοίκησης,
3. να γίνουν μέλη Ομάδων Συνεργασίας Παλαιών Οδηγών,
4. να γίνουν μέλη των Ομάδων Συν+ (18-25 ετών).

Οι βασικές αρχές και αξίες του Οδηγισμού εκφράζονται μέσα από **τον Νόμο και την Υπόσχεση,** τα οποία ενώνουν τους Οδηγούς και Προσκόπους σε όλο τον κόσμο. Η Οδηγική Υπόσχεση, ο Οδηγικός Νόμος και το Ρητό έχουν διαφορετική διατύπωση σε κάθε χώρα, αλλά μοιράζονται κοινά σημεία.

Παράλληλα, μοιραζόμαστε με όλα τα μέλη της WAGGGS σύμβολα όπως το Παγκόσμιο Οδηγικό Τριφύλλι, που μπορούν όλα τα μέλη της να φοράνε, την Παγκόσμια Οδηγική Σημαία και τον Παγκόσμιο Οδηγικό Ύμνο.

Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα (Ο.Π.Π.)

Στο ΣΕΟ και γενικότερα στον Οδηγισμό εφαρμόζουμε μη τυπική μάθηση, βασισμένη στο Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα (Ο.Π.Π.). Βασίζεται σε 3 Άξονες: Προσωπική Ανάπτυξη, Κοινωνική Συμμετοχή, Ζωή στη Φύση. Το Ο.Π.Π. είναι ο βασικός τρόπος λειτουργίας μας, με στόχο την διαπαιδαγώγηση των παιδιών και νέων, μεταδίδοντας γνώσεις και τρόπο ζωής.

Μέσα από γνώση, δράση και αξιολόγηση, το Ο.Π.Π. προετοιμάζει παιδιά και νέους για την ενήλικη ζωή, ώστε να ζουν αρμονικά και δημιουργικά με τον εαυτό τους και με τους άλλους. Το ίδιο πλαίσιο αφορά και τα Στελέχη, που μαθαίνουν και καλλιεργούν την δική τους προσωπική ανάπτυξη στην Ομάδα.

Το παιχνίδι είναι ένα βασικό εργαλείο που χρησιμοποιούμε στον Οδηγισμό, που μας επιτρέπει τη βιωματική μάθηση, τη μάθηση μεταξύ ομοτίμων, τη μάθηση σε μικρές Ομάδες, και πολλά άλλα. Ό,τι φτιάχνουμε και παρουσιάζουμε στην Ομάδα, από τον Προγραμματισμό ως την αξιολόγηση, είναι βασισμένο στο παιχνίδι και στη συμμετοχικότητα.

02

Κλάδος Μεγάλων Οδηγών

Τι είναι ο Κλάδος Μεγάλων Οδηγών

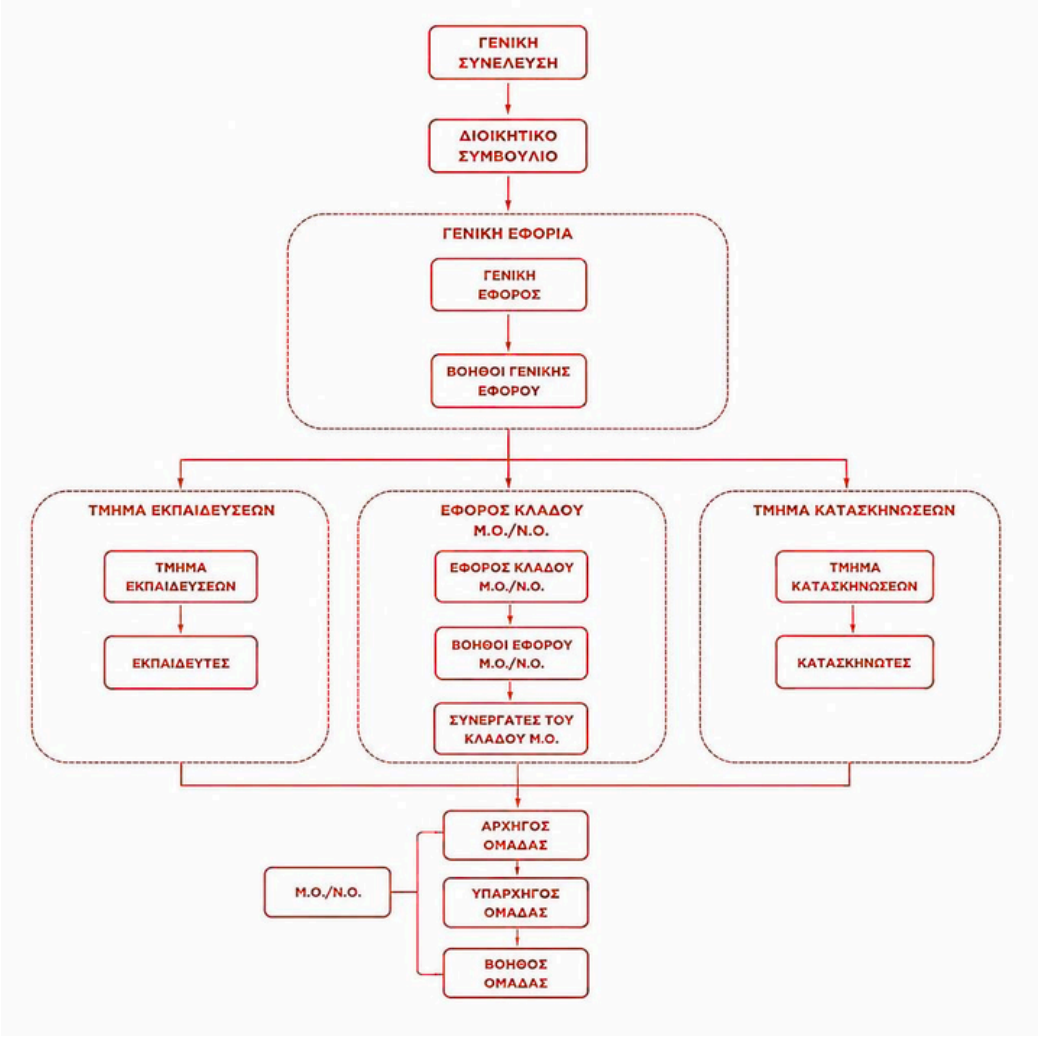
Ο Κλάδος Μεγάλων Οδηγών δημιουργήθηκε το 1936 και έχει την ευθύνη της λειτουργίας και υποστήριξης όλων των Ομάδων και Πληρωμάτων Μεγάλων Οδηγών σε όλη την Ελλάδα.

Στόχος του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών είναι η διαπαιδαγώγηση του εφήβου μέσα από την ζωή του στην Ομάδα ώστε να γίνει ενεργός πολίτης, μέσω:

- της παρακίνησης, στήριξης και ενίσχυσής του στη συνεχή προσπάθεια για αυτογνωσία, αυτοεκτίμηση, προσωπική ανάπτυξη και έκφραση
- της προετοιμασίας του για το πέρασμα στην ενήλικη ζωή υποστηρίζοντας τον διαρκώς να συμμετέχει και να αλληλεπιδρά με το κοινωνικό σύνολο
- της δέσμευσης στην αξία της προσφοράς, «Υπηρετείν»

Δηλαδή με απλά λόγια η Ομάδα και το Πλήρωμα είναι το ιδανικό περιβάλλον για «ενήλικο» πειραματισμό εφήβων και νέων!

Δομή Κλάδου Μεγάλων Οδηγών και περιγραφή ρόλων



Έφορος και Βοηθοί Κλάδου

Επικεφαλής του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών είναι **η/ο Έφορος του Κλάδου**.

Ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στα Στελέχη του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών και της Κεντρικής Διοίκησης είναι η/ο Έφορος του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών.

Για το έργο του Κλάδου, η/ο Έφορος του Κλάδου επιλέγει έως δέκα Βοηθούς, των οποίων τα ονόματα υποβάλλει για έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της/του Γενικής/κου Εφόρου.

Οι βοηθοί Εφόρου Κλάδου παίρνουν σχετική Εντολή από την Κεντρική Διοίκηση που ισχύει για μια Οδηγική χρονιά με δικαίωμα ανανέωσης για όσο διαρκέσει η θητεία της/του Εφόρου Κλάδου.

Συνεργάτες Κλάδου

Για να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη συμμετοχή και πανελλήνια εκπροσώπηση στη χάραξη της πορείας και της δράσης, η/ο Έφορος του Κλάδου, εκτός από τους Βοηθούς έχει Συνεργάτες σε όλη την Ελλάδα.

- Συμμετέχουν στον Προγραμματισμό, το σχεδιασμό δράσης, την πραγματοποίηση και αξιολόγηση του έργου του Κλάδου.
- Παίρνουν μέρος στις Συναντήσεις Συνεργατών, ενημερώνοντας τον Κλάδο για την πορεία των Ομάδων και των Πληρωμάτων της περιοχής τους.
- Βοηθούν συμβουλευτικά και σε συνεννόηση με την/τον Τοπική/ό Έφορο τα Στελέχη του Κλάδου τους στον τόπο τους.
- Συνεργάζονται με τους Εφόρους των Περιφερειών και ειδικότερα την/τον Έφορο Περιφέρειας της περιοχής τους σε θέματα που αφορούν τον Κλάδο τους.
- Εάν υπάρχουν Υπεύθυνοι Κλάδου στις Περιφέρειες, συνεργάζονται μαζί τους, τις/τους βοηθούν και τις/τους στηρίζουν στο έργο τους.

Η διάρκεια της θητείας των Συνεργατών Κλάδου καθορίζεται από την/τον εκάστοτε Έφορο Κλάδου και σε κάθε περίπτωση λήγει με τη λήξη της θητείας της/του Εφόρου Κλάδου.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείς να βρεις στον Οργανισμό Β' Μέρος - Έφοροι Κεντρικής Διοίκησης, βλ. Παράρτημα 5: Χρήσιμο Υλικό του ΣΕΟ

Αρχηγός, Υπαρχηγός, Βοηθοί Ομάδας

Τα Στελέχη των Ομάδων είναι εκπαιδευμένοι εθελοντές, που αγαπούν και ενδιαφέρονται για τους νέους αυτής της ηλικίας και με το δικό τους τρόπο, μέσα από τη ζωή στην Ομάδα, συμβάλλουν στην προσωπική τους ανάπτυξη.

Το Αρχηγείο της Ομάδας αποτελείται από 3 έως 5 μέλη και έχει επικεφαλής την/τον Αρχηγό. Στη σύνθεσή του μπορούν να συμμετέχουν έως δύο Υπαρχηγοί και έως δύο Βοηθοί.

Ρόλος	**Ελάχιστη Ηλικία**
Αρχηγός	**20 ετών**
Υπαρχηγός	19 ετών
Βοηθός	18 ετών

Τα Στελέχη (όπως περιγράφονται στον Οργανισμό)

- είναι τουλάχιστον απόφοιτοι Λυκείου ή άλλης ισότιμης σχολής,
- αποδέχονται τις βασικές αρχές και αξίες του Οδηγισμού,
- έχουν ενδιαφέρον και αγάπη για το παιδί και τη δυνατότητα να το βοηθήσουν να αναπτύξει την προσωπικότητά του,
- έχουν ακέραιο χαρακτήρα, ανοιχτό μυαλό, ατομική καλλιέργεια και ωριμότητα,
- γνωρίζουν σε βάθος τον παιδαγωγικό σκοπό του Οδηγισμού, τα μέσα και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί και το πρόγραμμα του Κλάδου στον οποίο εργάζονται,
- φροντίζουν να παρακολουθήσουν σε εύλογο χρονικό διάστημα, την προβλεπόμενη γι' αυτά εκπαίδευση.

Τα Στελέχη μόλις αναλάβουν τις ευθύνες τους έχουν την υποχρέωση να ξεκινήσουν την βασική τους εκπαίδευση.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείς να βρεις στον Κανονισμό του Τμήματος Εκπαιδεύσεων και στον Κανονισμό λειτουργίας Τοπικού Τμήματος, βλ. Παράρτημα 5: Χρήσιμο Υλικό του ΣΕΟ

Ευθύνες Στελεχών

Όλα τα μέλη του Αρχηγείου

Όλα τα μέλη του Αρχηγείου ευθύνονται για:

- την ασφαλή λειτουργία της Ομάδας και την προστασία των μελών της.
- τη σωστή εφαρμογή του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος και της Οδηγικής Μεθόδου.
- τη συμβολή στην εξέλιξη και ανάπτυξη των μελών και των Στελεχών της Ομάδας, σύμφωνα με τον ρόλο και τις αρμοδιότητές τους.
- τη συμμετοχή στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση του Προγραμματισμού της Ομάδας.
- τη συνεργασία με τους γονείς και κηδεμόνες των μελών.
- τη δημιουργική και ενεργή συμμετοχή στο Συμβούλιο Στελεχών του Τοπικού Τμήματος.
- τη συνεργασία με τα Στελέχη του Τμήματος και της Περιφέρειας.
- τη συμμετοχή σε δράσεις, συναντήσεις και εκδηλώσεις που οργανώνονται από την Τοπική, Περιφερειακή ή Κεντρική Διοίκηση.
- την αξιοποίηση των ευκαιριών εκπαίδευσης σύμφωνα με τον Κανονισμό Εκπαιδεύσεων.
- την προβολή της σωστής εικόνας του Οδηγισμού στην κοινωνία.

Η/Ο Αρχηγός

Η/Ο Αρχηγός λαμβάνει την Εντολή Αρχηγού του αντίστοιχου Κλάδου από την/τον Γενική/ό Έφορο, κατόπιν εισήγησης της/του Τοπικής/ού Εφόρου.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάληψη ή τη συνέχιση του ρόλου είναι η έναρξη της Βασικής Εκπαίδευσης κατά τη χρονιά ανάληψης των καθηκόντων ή στην πρώτη διαθέσιμη εκπαίδευση, εφόσον δεν έχει ήδη ξεκινήσει ή ολοκληρωθεί.

- Η/Ο Αρχηγός ευθύνεται επιπλέον για:
- τη συνολική καλή, σωστή και ασφαλή λειτουργία της Ομάδας.
- τον συντονισμό του Αρχηγείου και την κατανομή αρμοδιοτήτων στα μέλη του.
- τον σχεδιασμό του Προγραμματισμού κάθε τριμηνίας, σε συνεργασία με τα Στελέχη της Ομάδας, σύμφωνα με τις διαδικασίες του Κλάδου και τους ετήσιους στόχους της Ομάδας.
- την παρακολούθηση της εξέλιξης και ανάπτυξης κάθε εφήβου.
- την αύξηση των μελών της Ομάδας.
- την εκπαίδευση, υποστήριξη, ανάπτυξη και διαδοχή των Στελεχών της Ομάδας.
- την τήρηση του Αρχείου Μελών, του Ταμείου, των βιβλίων και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Ομάδας.
- την κατάθεση της ετήσιας συνδρομής όλων των μελών της Ομάδας.
- την έγκαιρη δήλωση πρόθεσης συμμετοχής σε κατασκήνωση.
- την υποβολή του Προγραμματισμού στην/στον Τοπική/ό Έφορο.
- την υποβολή των απαιτούμενων στοιχείων και καταλόγων συμμετοχής για δράσεις εκτός Εστίας.

- την έγκαιρη ενημέρωση της/του Τοπικής/ού Εφόρου για αλλαγές στον Προγραμματισμό.
- την έγκαιρη ενημέρωση της/του Τοπικής/ού Εφόρου για την αποχώρησή της/του και τη μέριμνα για την ομαλή διαδοχή της/του.
- τη σαφή και συνεπή ενημέρωση των γονέων για τους στόχους του Οδηγισμού και το πρόγραμμα της Ομάδας.
- την προσωπική συνεργασία με γονείς και κηδεμόνες όταν αυτό διευκολύνει την πρόοδο των μελών.
- τη μεταφορά στα Στελέχη της Ομάδας γνώσεων και εμπειριών που αποκτήθηκαν μέσω εκπαιδεύσεων, συνεδρίων και άλλων Οδηγικών δράσεων.
- τη μεταφορά της ενημέρωσης σχετικά με δράσεις και προγράμματα της Κεντρικής και Περιφερειακής Διοίκησης.
- την εμπρόθεσμη ανταπόκριση σε εγκυκλίους, ερωτηματολόγια και αιτήματα συνεργασίας του ΣΕΟ.
- την αξιοποίηση προγραμμάτων του Κλάδου ή άλλων φορέων και την ένταξή τους στον Προγραμματισμό της Ομάδας.
- την προετοιμασία και την τελετή της Υπόσχεσης των μελών της Ομάδας.
- τη συμμετοχή στη διαδικασία εκλογής Τοπικής/ού Εφόρου.
- τη συμμετοχή στα Συνέδρια Αρχηγών του ΣΕΟ.
- τη συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση ως «Μέλος επί Θητεία», εφόσον εκλεγεί.
- την κατάθεση πρότασης προτίμησης για την/τον Έφορο του Κλάδου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα.

Οι Υπαρχηγοί

Οι Υπαρχηγοί ευθύνονται επιπλέον για:

- την υποστήριξη της/του Αρχηγού σε όλο το εύρος των ευθυνών της/του.
- την ανάληψη συγκεκριμένων τομέων ευθύνης που τους ανατίθενται.
- τη συμβολή στον συντονισμό και την εκπαίδευση των Στελεχών της Ομάδας.
- τη συμμετοχή στη διαδικασία εκλογής Τοπικής/ού Εφόρου.
- την έγκαιρη ενημέρωση της/του Αρχηγού για την αποχώρησή τους και την παράδοση των αρμοδιοτήτων, βιβλίων και υλικού που είχαν στην ευθύνη τους.

Οι Βοηθοί

Οι Βοηθοί ευθύνονται επιπλέον για:

- την υποστήριξη της/του Αρχηγού και των Υπαρχηγών στην υλοποίηση του Προγράμματος της Ομάδας.
- την ανάληψη συγκεκριμένων καθηκόντων και τομέων ευθύνης που τους ανατίθενται.
- τη συμβολή στην προετοιμασία και υλοποίηση των δράσεων της Ομάδας.

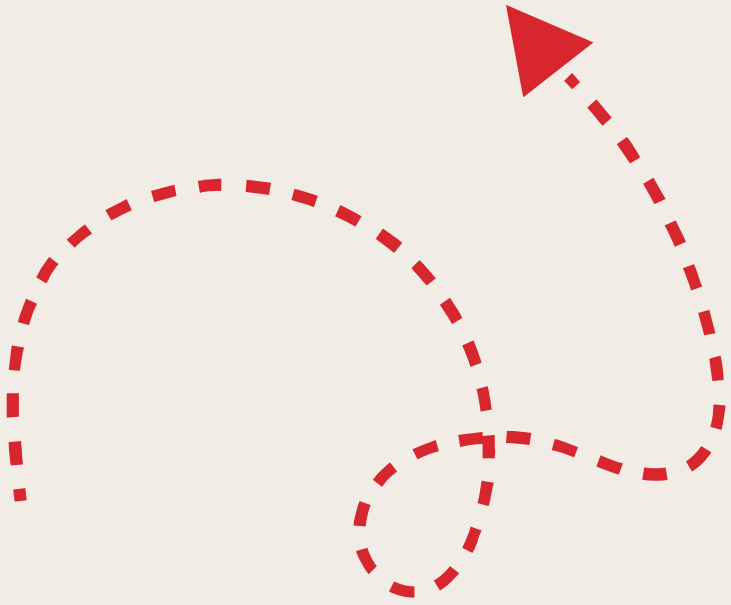
Σχεδιασμός πλάνου διαδοχής

Κάθε Αρχηγός Ομάδας οφείλει να εκπαιδεύει συνεχώς το υπόλοιπο Αρχηγείο του, και να το προετοιμάζει για την διαδοχή του. Η εκπαίδευση γίνεται καθημερινά μέσω των συγκεντρώσεων και των δράσεων των Ομάδων. Η/Ο Αρχηγός φροντίζει επίσης για την επαρκή στελέχωση του Αρχηγείου της/του.

Παράδοση Ομάδας

Η αλλαγή Αρχηγού και η παράδοση της Ομάδας σε μία/ένα νέα/νέο Αρχηγό είναι μια μοναδική στιγμή χαράς και εξέλιξης. Οι δύο Αρχηγοί (παλιά/παλιός και νέα/νέος) αποτελούν πρόσωπα-κλειδιά στην πορεία της Ομάδας. Γι' αυτό πρέπει να γίνεται με τρόπο που να ευνοεί τα μέλη της και να εξασφαλίζει τις συνθήκες για υγιή και δυναμική συνέχεια της Ομάδας.

- Ενημέρωση των εφήβων και παρουσίαση του νέου Αρχηγού με τρόπο που ανταποκρίνεται στην ηλικία και τους βοηθά να διαχειριστούν την αλλαγή.
- Ενημέρωση των γονέων με παρουσίαση της/του νέου Αρχηγού.
- Παράδοση των βιβλίων, του ταμείου και του υλικού της Ομάδας από την/τον παλιά/παλιό Αρχηγό στην/στον Τοπική/ό Έφορο και από αυτήν/αυτόν στη/στο νέα/νέο Αρχηγό.



03

ΜΕΓΑΛΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΙ ΟΜΑΔΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΟΔΗΓΩΝ

Ποιοι είναι οι Μεγάλοι Οδηγοί

Οι Μεγάλοι Οδηγοί/Ναυτοδηγοί είναι έφηβοι και βρίσκονται σε μια περίοδο έντονων σωματικών, συναισθηματικών και κοινωνικών αλλαγών. Το πρόγραμμα του Κλάδου ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ηλικίας, προσφέροντας ευκαιρίες για ανάληψη πρωτοβουλιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και ενεργό προσφορά. Τα Στελέχη λειτουργούν ως καθοδηγητές, υποστηρικτές και εμψυχωτές, δημιουργώντας ένα ασφαλές περιβάλλον μέσα στο οποίο οι έφηβοι μπορούν να αναπτύξουν την αυτοπεποίθηση, την υπευθυνότητα και την προσωπική τους ταυτότητα.

Ηλικίες και Δομή Ομάδας

Οι Μεγάλοι Οδηγοί είναι έφηβοι, δηλαδή βρίσκονται σε μια ηλικία όπου παρατηρείται σημαντική ανάπτυξη της προσωπικής ταυτότητας και της κοινωνικής συνείδησης. Στην περίοδο αυτή, οι έφηβοι αναπτύσσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και ανακαλύπτουν την ατομική και συλλογική ευθύνη.

Μια Ομάδα λειτουργεί με τουλάχιστον 8 Μ.Ο./Ν.Ο.· ιδανικός αριθμός είναι οι 18. Με λιγότερα μέλη η Ομάδα, μαζί με το Τοπικό Τμήμα, θέτει στόχο ανάπτυξης· με πολύ περισσότερα, το Αρχηγείο εξετάζει με το Τοπικό Συμβούλιο τη δημιουργία δεύτερης Ομάδας.
Στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών υπάρχουν δύο είδη Ομάδων, οι Ομάδες Μεγάλων Οδηγών και τα Πληρώματα Ναυτοδηγών. Τόσο η Ομάδα Μεγάλων Οδηγών όσο και το Πλήρωμα Ναυτοδηγών οργανώνονται με δομή που ενισχύει την αυτονομία και την ομαδικότητα.
Τα Πληρώματα Ναυτοδηγών ιδρύονται συνήθως σε περιοχές που διαθέτουν πρόσβαση στη θάλασσα, σε ποτάμι ή σε λίμνη. Εφαρμόζουν το Ο.Π.Π. και το πρόγραμμα του Κλάδου, προσαρμόζοντάς τα στις ιδιαίτερες δυνατότητες και δραστηριότητες που προσφέρει το υγρό στοιχείο.
Σκοπός των Ναυτοδηγικών Πληρωμάτων είναι η ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών που σχετίζονται με το υγρό στοιχείο, μέσα από συστηματική επαφή και συμμετοχή σε σχετικές δράσεις. Ενδεικτικά, αυτές περιλαμβάνουν κανό, καγιάκ, κωπηλασία, ιστιοπλοΐα, ναυαγοσωστική, χρήση ναυτικών οργάνων και χαρτών, καθώς και εκμάθηση των βασικών κανόνων ναυσιπλοΐας.

Ηλικία	14 - 17
Αριθμός μελών	8-18 Μ.Ο./Ν.Ο.
Είδη Ομάδων	• Ομάδες Μεγάλων Οδηγών • Πληρώματα Ναυτοδηγών
Δομή Ομάδας	Στην Ομάδα όλα τα μέλη είναι ίσα. Η Ομάδα οργανώνεται σε Επιτροπές. Κάθε Επιτροπή έχει διαφορετικό υπεύθυνο - συντονιστή για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ηγεσίας.

Πριν δούμε πώς λειτουργεί η Ομάδα, ας γνωρίσουμε αυτούς για τους οποίους υπάρχει.

Εφηβεία – Χαρακτηριστικά Ηλικίας

Η εφηβεία είναι μια ιδιαίτερη και κρίσιμη περίοδος της ανθρώπινης ανάπτυξης, όπου οι έφηβοι διαμορφώνουν την προσωπική τους ταυτότητα, αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες και αρχίζουν να αναλαμβάνουν μεγαλύτερη ευθύνη για τις πράξεις τους.

Χαρακτηριστικά Εφηβικής Ηλικίας (14–17 ετών)

- **Ανάπτυξη ταυτότητας και αυτονομίας** - Οι έφηβοι αναζητούν την προσωπική τους ταυτότητα και επιδιώκουν να καθορίσουν τη θέση τους στον κόσμο. Αυτή η διαδικασία σχετίζεται με την εξερεύνηση του εαυτού και της κοινωνικής τους θέσης.
- **Ανάγκη για ανεξαρτησία** - Οι έφηβοι επιθυμούν να αποκτήσουν περισσότερη αυτονομία και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, γεγονός που συμβάλλει στην προσωπική τους ωριμότητα.
- **Ανάγκη για κοινωνική ένταξη και αποδοχή** - Η κοινωνική αποδοχή από τους συνομηλίκους αποτελεί βασικό στοιχείο της εφηβικής ανάπτυξης. Η ανάγκη για ένταξη σε Ομάδες ή κοινότητες ενισχύει την αίσθηση του ανήκειν.
- **Εξερεύνηση και πρόκληση** - Οι νέες εμπειρίες και η αναζήτηση περιπέτειας προάγουν την αυτοπεποίθηση και συμβάλλουν στην ωρίμανση των εφήβων.
- **Συναισθηματική μεταβλητότητα** - Η εφηβεία χαρακτηρίζεται από συχνές συναισθηματικές αλλαγές, καθώς οι νέοι βιώνουν έντονες και διαφορετικές συναισθηματικές καταστάσεις.
- **Ανάπτυξη της ηθικής και των αξιών** - Οι έφηβοι αναπτύσσουν ηθικές αξίες που καθοδηγούν τη συμπεριφορά τους και επηρεάζουν την κοινωνική τους στάση.
- **Σωματικές και βιολογικές αλλαγές** - Η εφηβεία συνοδεύεται από σημαντικές σωματικές και ορμονικές αλλαγές. Οι μεταβολές αυτές επηρεάζουν την εικόνα που έχει ο νέος για τον εαυτό του, την αυτοεκτίμησή του και τις σχέσεις του με τους άλλους.
- **Ανάπτυξη κριτικής σκέψης** - Οι έφηβοι αρχίζουν να σκέφτονται πιο αφηρημένα, να αμφισβητούν κανόνες και αντιλήψεις και να διαμορφώνουν προσωπικές απόψεις για κοινωνικά, ηθικά και πολιτικά ζητήματα.

Προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι έφηβοι σήμερα:

- **Δυσκολία στις σχέσεις:** Πολλοί έφηβοι δυσκολεύονται να συνδεθούν με άλλους ανθρώπους, νιώθουν μοναξιά και δεν εμπιστεύονται εύκολα.

- **Κοινωνική αποδοχή:** Οι έφηβοι αναζητούν την αποδοχή από τους συνομηλίκους τους και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ανασφάλεια και έλλειψη αυτοεκτίμησης αν δεν την επιτύχουν.

- **Ψυχοσωματικά και ψυχικά προβλήματα**: Άγχος, κρίσεις πανικού, διατροφικές διαταραχές, ψυχοσωματικά συμπτώματα (π.χ. στομάχι, δερματολογικά προβλήματα), και αυτοτραυματισμοί. *Τι κάνουμε όταν το αντιληφθούμε: βλ. Κεφ. 5, "Ασφάλεια και ευημερία", σελ. 61.*

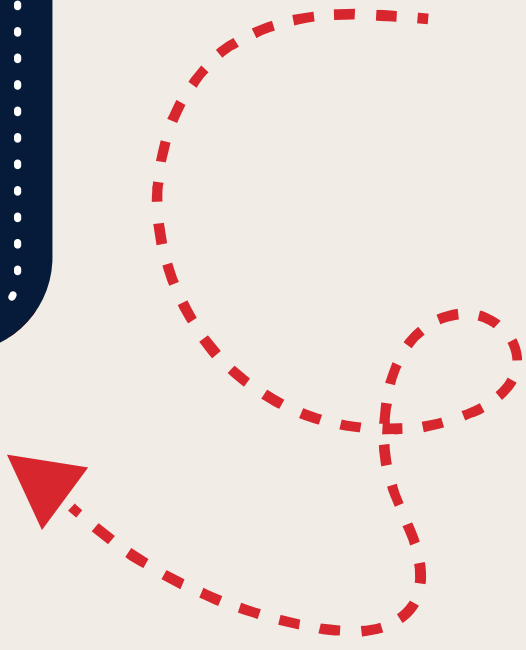
- **Χρήση ουσιών και επικίνδυνες συμπεριφορές:** Η κατανάλωση αλκοόλ, η χρήση ναρκωτικών, και η έκθεση σε επικίνδυνες καταστάσεις

- **Πίεση από πολλαπλούς ρόλους και υποχρεώσεις:** Οι έφηβοι συχνά προσπαθούν να ισορροπήσουν σχολικές απαιτήσεις, εξωσχολικές δραστηριότητες, κοινωνική ζωή και οικογενειακές προσδοκίες, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει άγχος και κόπωση.

- **Επιρροή των κοινωνικών δικτύων**: Η συνεχής έκθεση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να επηρεάσει την αυτοεικόνα, την αυτοεκτίμηση και τις διαπροσωπικές σχέσεις των εφήβων.

Τι χρειάζονται οι έφηβοι:

- Σταθερό πλαίσιο κανόνων και αρχών
- Περιθώριο για αμφισβήτηση και αντίδραση
- Θετική ανατροφοδότηση
- Ανάληψη ευθυνών και πρωτοβουλιών
- Ασφαλές πλαίσιο
- Αίσθηση του «ανήκειν»
- Αναγνώριση και σεβασμό



Αυτοδιοίκηση και Εφηβεία

Η αυτοδιοίκηση αποτελεί βασικό εργαλείο του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών και της Οδηγικής Μεθόδου. Μέσα από αυτήν, τα μέλη αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων και σχεδιάζουν τις δραστηριότητές τους. Πρόκειται για την παιδαγωγική διαδικασία μέσω της οποίας το παιδί μαθαίνει από το παιδί, αναπτύσσοντας υπευθυνότητα, συνεργατικότητα, κριτική σκέψη και ηγετικές ικανότητες. Η αποτελεσματική λειτουργία της προϋποθέτει τη συμμετοχή όλων των μελών και βασίζεται σε συγκεκριμένα εργαλεία και δομές που ενισχύουν την ενεργό συμμετοχή και την κοινή ευθύνη:

- Συμβούλιο Ομάδας
- Επιτροπές
- Υπευθυνότητες

Αυτοδιοίκηση:	Τα μέλη της Ομάδας συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων, αναλαμβάνουν δικαιώματα και υποχρεώσεις και συνδιαμορφώνουν το πρόγραμμα και τη λειτουργία της Ομάδας.
Τα Στελέχη:	Υποστηρίζουν τα μέλη της Ομάδας και δημιουργούν το πλαίσιο και προάγουν την αυτονομία και την επίλυση προβλημάτων από τα ίδια τα μέλη.

Γιατί η Αυτοδιοίκηση του Κλάδου Μ.Ο. ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εφήβων;

Οι Μ.Ο./Ν.Ο:

- ✓ Θέτουν συλλογικά τους στόχους της Ομάδας, καθορίζοντας την κατεύθυνση που επιθυμούν να ακολουθήσουν.
- ✓ Προτείνουν και αποφασίζουν από κοινού, στο Συμβούλιο Ομάδας, για τις δράσεις που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα και στις ανάγκες της Ομάδας.
- ✓ Συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες, αναγνωρίζοντας την αξία της προσωπικής συνεισφοράς στη συλλογική προσπάθεια.
- ✓ Αναλαμβάνουν υπευθυνότητες, διασφαλίζοντας ότι όλοι συνεισφέρουν ουσιαστικά στη λειτουργία της Ομάδας.
- ✓ Προγραμματίζουν, προετοιμάζουν, υλοποιούν και αξιολογούν τις δράσεις, αναλαμβάνοντας την ευθύνη κάθε φάσης του έργου.
- ✓ Μοιράζονται τις επιτυχίες και τις αποτυχίες, μαθαίνοντας από αυτές και ενισχύοντας το αίσθημα της Ομάδας.
- ✓ Αναλαμβάνουν εργασίες απαραίτητες για την εύρυθμη λειτουργία της Ομάδας, ακόμη κι αν αυτές δεν είναι ευχάριστες.
- ✓ Υποστηρίζουν την Ομάδα σε έκτακτες καταστάσεις, ενεργώντας με υπευθυνότητα και ευελιξία, ανεξάρτητα από τον προκαθορισμένο ρόλο.

Σύνδεση των χαρακτηριστικών της εφηβικής ηλικίας με την Αυτοδιοίκηση

Χαρακτηριστικό της ηλικίας	Τι χρειάζεται ο έφηβος	Πώς ανταποκρίνεται η Αυτοδιοίκηση
Ανάπτυξη ταυτότητας και αυτονομίας	Ευκαιρίες να γνωρίσει τον εαυτό του και να αναλαμβάνει ευθύνη	Συμμετέχει στα Συμβούλια και στις Επιτροπές της Ομάδας, εκφράζει τη γνώμη του, λαμβάνει μέρος στη λήψη αποφάσεων και αναλαμβάνει ρόλους ευθύνης.
Ανάγκη για ανεξαρτησία	Χώρο για πρωτοβουλία και αυτενέργεια	Αναλαμβάνει δράσεις, προτείνει ιδέες και συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων μέσα από το Συμβούλιο Ομάδας, τις Υπευθυνότητες και τις επιτροπές.
Ανάγκη για κοινωνική ένταξη και αποδοχή	Να νιώθει ότι ανήκει σε μια ομάδα και ότι η γνώμη του μετρά	Συμμετέχει σε Επιτροπές, Υπευθυνότητες και στο Συμβούλιο της Ομάδας, όπου κάθε μέλος έχει ενεργό ρόλο και συμβολή στις αποφάσεις.
Εξερεύνηση και πρόκληση	Νέες εμπειρίες και δοκιμασία των δυνατοτήτων του	Αναλαμβάνει Υπευθυνότητες, συμμετέχει σε επιτροπές, σχεδιάζει δράσεις/συγκεντρώσεις και δοκιμάζει νέους ρόλους.
Συναισθηματική μεταβλητότητα	Υποστηρικτικό περιβάλλον και ουσιαστικές σχέσεις	Η συλλογική λειτουργία της Ομάδας, η συνεργασία και η αλληλοϋποστήριξη ενισχύουν την αίσθηση ασφάλειας και εμπιστοσύνης.
Ανάπτυξη ηθικής και αξιών	Ευκαιρίες να προβληματιστεί, να διεκδικήσει και να αναλάβει ευθύνη	Η συμμετοχή στο συμβούλιο Ομάδας, η αξιολόγηση και η δημοκρατική λήψη αποφάσεων καλλιεργούν Υπευθυνότητα, σεβασμό και συνέπεια.
Σωματικές και βιολογικές αλλαγές	Αποδοχή, αυτοεκτίμηση και θετική εικόνα εαυτού	Η συμμετοχή, η ανάληψη ρόλων και η αναγνώριση μέσα στην Ομάδα ενισχύουν την αυτοπεποίθηση.
Ανάπτυξη κριτικής σκέψης	Δυνατότητα διατύπωσης και επεξεργασίας απόψεων	Η συζήτηση, η αξιολόγηση και η λήψη αποφάσεων καλλιεργούν την κριτική σκέψη.

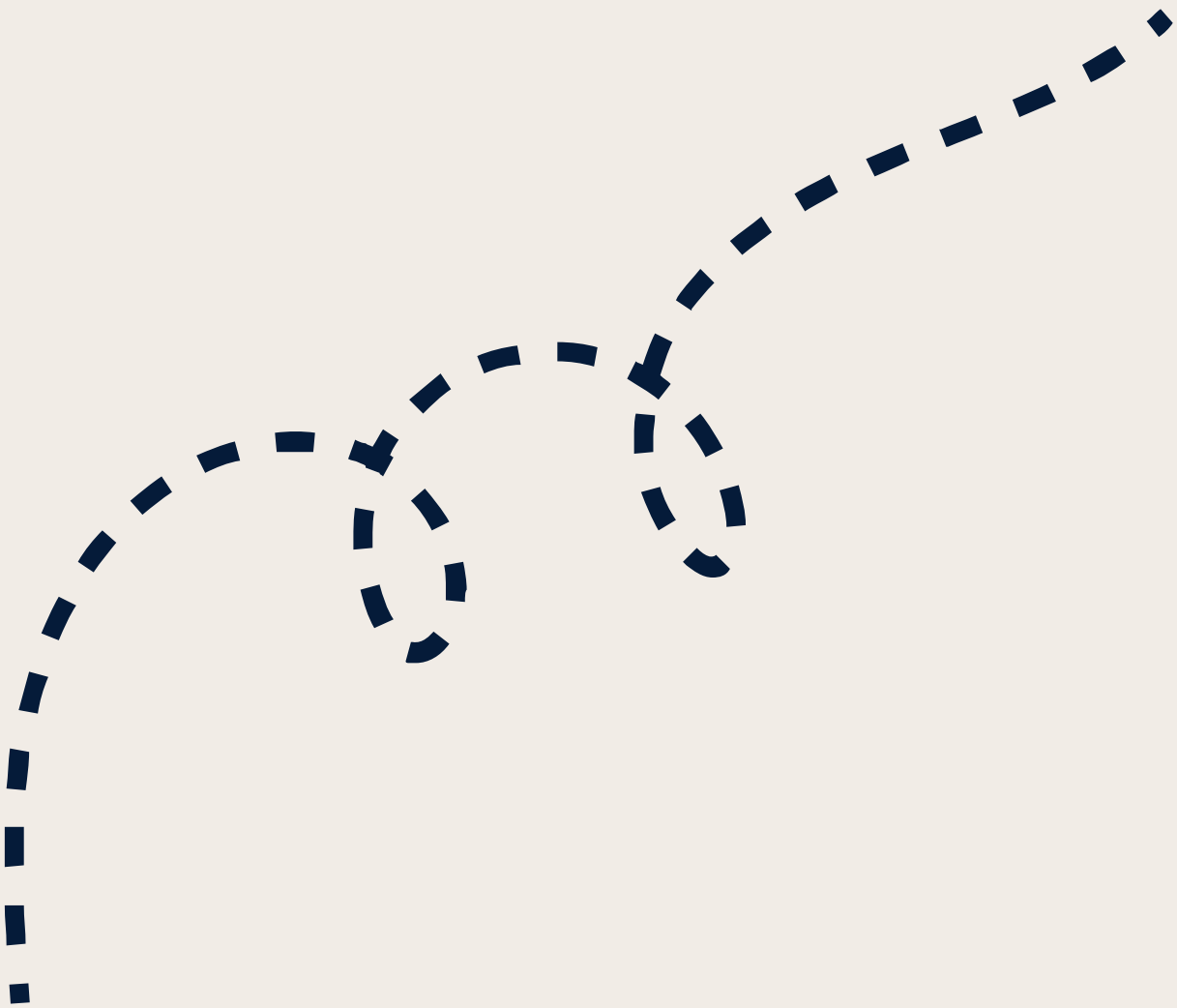
04

Λειτουργία Ομάδων και Πληρωμάτων

Κοινός παρονομαστής όλων όσων ακολουθούν είναι ότι τα Στελέχη δεν καλούμαστε να λειτουργούμε την Ομάδα, αλλά να συνοδεύουμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. στη σταδιακή ανάληψη ευθύνης για τη δική τους Ομάδα, δημιουργώντας τις κατάλληλες συνθήκες ώστε να συμμετέχουν, να δοκιμάζονται, να πειραματίζονται και να εξελίσσονται μέσα από τη ζωή σ' αυτήν.

Για τον λόγο αυτό, τα θέματα που αφορούν την Εκπαίδευση της Ομάδας, τα 5 βασικά Σημεία της σωστής Λειτουργίας και γενικότερα τη ζωή της Ομάδας παρουσιάζονται αναλυτικά στα αντίστοιχα βοηθήματα του Κλάδου που απευθύνονται σε Μ.Ο./Ν.Ο. και Στελέχη.

Η παρούσα ενότητα δεν αποσκοπεί να επαναλάβει το περιεχόμενό τους, αλλά να αναδείξει τον ρόλο των Στελεχών σε καθεμία από αυτές τις διαδικασίες.



Ημερολόγιο Οδηγικής Χρονιάς

Α ΤΡΙΜΗΝΙΑ	Σεπτέμβριος	Άνοιγμα Χρονιάς Συνάντηση γονέων Προετοιμασία Εκπαίδευσης Ομάδας *
	Οκτώβριος	Πέρασμα Εκπαίδευση Ομάδας
	Νοέμβριος	Προγραμματισμός Α Τριμηνίας ** Ημέρα Οδηγισμού
Β ΤΡΙΜΗΝΙΑ	Δεκέμβριος	Αξιολόγηση Α τριμηνίας Προγραμματισμός Β Τριμηνίας Ημέρα Σκέψης (22/2)
	Ιανουάριος	
	Φεβρουάριος	
Γ ΤΡΙΜΗΝΙΑ	Μάρτιος	
	Απρίλιος	Αξιολόγηση Β τριμηνίας Προγραμματισμός Γ Τριμηνίας Προετοιμασία Κατασκήνωσης
	Μάιος	
Δ ΤΡΙΜΗΝΙΑ	Ιούνιος	Αξιολόγηση Γ Τριμηνίας Αξιολόγηση Χρονιάς
	Ιούλιος	Κλείσιμο Χρονιάς Προετοιμασία Κατασκήνωσης
	Αύγουστος	Κατασκήνωση

* Η Προετοιμασία Εκπαίδευσης Ομάδας γίνεται από τα παλαιά μέλη της Ομάδας (Μ.Ο./Ν.Ο. και Στελέχη). Περισσότερες πληροφορίες στο βοήθημα Εκπαίδευση στην Ομάδα Μεγάλων Οδηγών.

** Ιδανικά ο Προγραμματισμός της τριμηνίας γίνεται κατά τη διάρκεια της Εκπαίδευσης Ομάδας. Εάν δεν ολοκληρωθεί, γίνεται στην αμέσως επόμενη Συγκέντρωση. Είναι σημαντικό ο Προγραμματισμός να είναι πλήρης, με τον ορισμό όλων των Επιτροπών και τις δηλώσεις για την ατομική πρόοδο, αλλά και να έχει ισορροπία στο πρόγραμμα, με δράσεις εντός και εκτός Εστίας, με δραστηριότητες στη Φύση και Κοινωνική Προσφορά.

Για τα Πληρώματα Ναυτοδηγών: Είναι απαραίτητη η προσθήκη δράσεων με υγρό στοιχείο σε όλες τις τριμηνίες.

Πέρασμα από τον Κλάδο Οδηγών

Το Πέρασμα από την Ομάδα Οδηγών στην Ομάδα Μεγάλων Οδηγών ή το Πλήρωμα Ναυτοδηγών αποτελεί μία από τις σημαντικότερες στιγμές της Οδηγικής πορείας ενός παιδιού. Δεν πρόκειται απλώς για τη μετάβαση από έναν Κλάδο σε έναν άλλον, αλλά για το ξεκίνημα μιας νέας περιόδου, κατά την οποία ο έφηβος καλείται να αναλάβει περισσότερες ευθύνες, να αποκτήσει μεγαλύτερη αυτονομία και να διαμορφώσει σταδιακά τη δική του πορεία μέσα στην Ομάδα. Είναι σημαντικό να γίνεται κοντά στην αρχή της Οδηγικής Χρονιάς, για να έχει χρόνο να δεθεί η Ομάδα.

Για τους νέους Μ.Ο./Ν.Ο. το Πέρασμα συνοδεύεται συχνά από ενθουσιασμό, περιέργεια και προσμονή για όσα πρόκειται να ζήσουν, αλλά και από αγωνία απέναντι στο άγνωστο. Αφήνουν πίσω μια Ομάδα στην οποία ένιωθαν οικεία και εισέρχονται σε ένα νέο περιβάλλον, με νέα πρόσωπα, νέους τρόπους λειτουργίας και διαφορετικές προσδοκίες.

Ρόλος των Στελεχών είναι να δημιουργήσουμε από την πρώτη στιγμή ένα περιβάλλον αποδοχής, ασφάλειας και εμπιστοσύνης. Η υποδοχή των νέων μελών δεν ξεκινά την ημέρα της τελετής, αλλά πολύ νωρίτερα, μέσα από την προετοιμασία της Ομάδας και τη συνεργασία με το Αρχηγείο των Οδηγών. Χρειάζεται να γνωρίζουμε όσο το δυνατόν καλύτερα τα νέα μέλη που έρχονται στην Ομάδα μας, να κατανοούμε τις ανάγκες, τις ανησυχίες και τις προσδοκίες τους και να προετοιμάζουμε κατάλληλα το έδαφος για την ένταξή τους.

Η τελετή του Περάσματος αποτελεί την πρώτη εμπειρία των νέων μελών με την Ομάδα/ το Πλήρωμα. Η στιγμή του αποχωρισμού είναι συγκινησιακά φορτισμένη κυρίως για τους Οδηγούς που φεύγουν από την Ομάδα τους. Τα Αρχηγεία και των δύο Ομάδων θα πρέπει να συμβάλουν στη δημιουργία μιας ζεστής ατμόσφαιρας, ενώ παράλληλα να στηρίξουν τους Οδηγούς που περνάνε στην Ομάδα Μεγάλων Οδηγών και να τους κάνουν να καταλάβουν ότι «Ορίζοντες καινούργιοι ξανοίγονται μπροστά». Το κλίμα που θα δημιουργηθεί, χρειάζεται να αποπνέει ζεστασιά, χαρά και σεβασμό. Η/Ο Αρχηγός καλείται να αναδείξει τη σημασία της στιγμής και να μεταφέρει το μήνυμα ότι η Ομάδα μεγαλώνει και δυναμώνει μέσα από την άφιξη νέων μελών. Παράλληλα, είναι σημαντικό ολόκληρη η Ομάδα να συμβάλει ενεργά στην υποδοχή τους, ώστε τα νέα μέλη να αισθανθούν από την πρώτη στιγμή ότι αποτελούν ισότιμο κομμάτι του συνόλου. Δεν ξεχνάμε να δώσουμε ένα μικρό αναμνηστικό με την ημερομηνία της Υποδοχής των νέων Μεγάλων Οδηγών στα νέα μέλη.

Η ένταξη των νέων Μ.Ο./Ν.Ο. δεν ολοκληρώνεται με την τελετή. Τα πρώτα παιχνίδια γνωριμίας, οι κοινές εμπειρίες, οι πρώτες Επιτροπές και οι πρώτες συζητήσεις στο Συμβούλιο Ομάδας συμβάλλουν ουσιαστικά στη δημιουργία σχέσεων, στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης και στην αίσθηση του ανήκειν. Οι παλαιότεροι Μ.Ο./Ν.Ο. μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία, λειτουργώντας ως πρόσωπα υποδοχής, στήριξης και παραδείγματα.

Η μεγαλύτερη ευθύνη των Στελεχών κατά την περίοδο αυτή είναι να διασφαλίσουν ότι κάθε νέο μέλος αισθάνεται πως έχει χώρο μέσα στην Ομάδα. Όταν μια/ένας έφηβος νιώσει ότι γίνεται αποδεκτή/ός, ότι ακούγεται και ότι μπορεί να εκφραστεί χωρίς φόβο, τότε αποκτά την ασφάλεια που χρειάζεται για να πειραματιστεί, να δοκιμάσει νέους ρόλους, να αναλάβει πρωτοβουλίες και να ανακαλύψει τις δυνατότητές του. Και αυτό αποτελεί το πρώτο και ίσως σημαντικότερο βήμα της πορείας του στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών.

Αναλυτικά η τελετή του Περάσματος στο Παράρτημα “Τελετές”.

Εκπαίδευση Ομάδας

Η Εκπαίδευση Ομάδας αποτελεί το πρώτο ουσιαστικό βήμα της νέας Οδηγικής χρονιάς μετά το Πέρασμα. Σκοπός της είναι να βοηθήσει τα νέα μέλη να ενταχθούν ενεργά στη ζωή της Ομάδας και να γνωρίσουν βιωματικά τον τρόπο λειτουργίας του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών.

Η Εκπαίδευση Ομάδας προτείνεται να πραγματοποιείται μέσα στην ίδια την Ομάδα, καθώς αποτελεί μία από τις πρώτες κοινές εμπειρίες της νέας της σύνθεσης. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η γνωριμία, η συνεργασία και η δημιουργία κοινής ταυτότητας μεταξύ παλαιών και νέων Μ.Ο./Ν.Ο. Ανάλογα με τον αριθμό των μελών και τις δυνατότητες των Ομάδων, μπορεί να υλοποιηθεί και σε συνεργασία με άλλες Ομάδες ή Πληρώματα, διατηρώντας πάντοτε τον στόχο της ουσιαστικής ένταξης των νέων μελών στη δική τους Ομάδα.

Η Εκπαίδευση προτείνεται να υλοποιείται μέσα από ένα εκπαιδευτικό διήμερο, χωρίς αυτό να αποτελεί προϋπόθεση. Σημαντικότερο από τη μορφή της δράσης είναι να δοθεί στα νέα μέλη η ευκαιρία να γνωρίσουν και να εφαρμόσουν στην πράξη τα 5 βασικά Σημεία Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών. Η βιωματική συμμετοχή βοηθά τους νέους Μ.Ο./Ν.Ο. να κατανοήσουν τον ρόλο τους και να συμμετέχουν ενεργά από τα πρώτα τους βήματα στον Κλάδο.

Ο ρόλος των Στελεχών είναι να υποστηρίξουμε την προετοιμασία και την υλοποίηση της Εκπαίδευσης, δίνοντας χώρο στα παλαιότερα μέλη να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να μεταδώσουν τη γνώση και την εμπειρία τους. Οι παλιοί Μ.Ο./Ν.Ο., σε συνεργασία με τα Στελέχη, μπορούν να αναλάβουν την προετοιμασία και παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων, αποκτώντας και οι ίδιοι πολύτιμες εμπειρίες οργάνωσης, συνεργασίας και παρουσίασης.

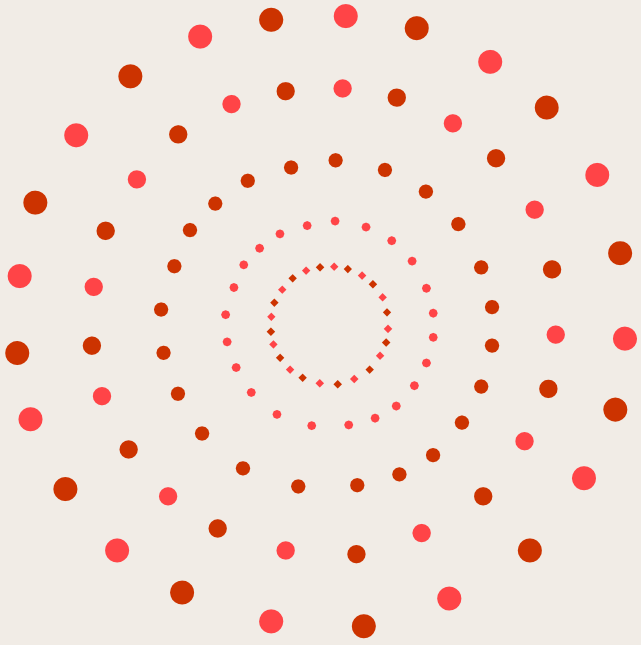
Τα θέματα της εκπαίδευσης πρέπει να δίνουν στα νέα μέλη την ευκαιρία να ακούσουν, να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν όσα γνωρίζουν για τη λειτουργία της Ομάδας. Η μετάβαση από τη γνώση στην πράξη είναι εκείνη που μετατρέπει την Εκπαίδευση Ομάδας από μια απλή ενημέρωση σε μια ουσιαστική εμπειρία ένταξης. Μέσα από αυτή τη διαδικασία δημιουργείται το ασφαλές πλαίσιο μέσα στο οποίο οι Μ.Ο./Ν.Ο. μπορούν να πειραματιστούν, να δοκιμάσουν νέους ρόλους και να ανακαλύψουν σταδιακά τις δυνατότητές τους.

Τέλος, η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Εκπαίδευσης Ομάδας. Μέσα από την ανατροφοδότηση πάνω στις παρουσιάσεις και τη συνολική εμπειρία, τόσο τα νέα όσο και τα παλαιότερα μέλη έχουν την ευκαιρία να αναγνωρίσουν όσα λειτούργησαν αποτελεσματικά, να εντοπίσουν σημεία βελτίωσης και να εξελιχθούν μέσα από τη διαδικασία. Με αυτόν τον τρόπο η Εκπαίδευση Ομάδας θέτει τις βάσεις για μια χρονιά γεμάτη συμμετοχή, συνεργασία, πρωτοβουλία και προσωπική εξέλιξη.

Τα βήματα προετοιμασίας και οι θεματικές περιγράφονται αναλυτικά στα βοηθήματα “Εκπαίδευση Ομάδας Μεγάλων Οδηγών” και “Τα 5 βασικά Σημεία της σωστής Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών ”, που υπάρχουν στη βιβλιογραφία.

Τα 5 βασικά Σημεία της σωστής Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών

Η ζωή της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών βασίζεται σε πέντε αλληλένδετα σημεία λειτουργίας: το Συμβούλιο Ομάδας, τις Υπευθυνότητες, τις Επιτροπές, την Ατομική Πρόοδο και τον Προγραμματισμό. Μέσα από αυτά τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα στη ζωή της Ομάδας, αναλαμβάνουν ρόλο και ευθύνες, αναπτύσσουν την αυτενέργεια και την αυτοδιάθεσή τους και εξελίσσονται σε ένα περιβάλλον σεβασμού και αλληλοϋποστήριξης.



Ο ρόλος των Στελεχών είναι να διασφαλίζουμε ότι τα πέντε αυτά σημεία λειτουργούν ουσιαστικά και όχι τυπικά. Δημιουργούμε ένα ασφαλές πλαίσιο μέσα στο οποίο οι Μ.Ο./Ν.Ο. μπορούν να εκφραστούν, να πειραματιστούν, να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να αξιολογήσουν τις επιλογές τους και να εξελιχθούν μέσα από τη ζωή της Ομάδας. Η ποιότητα της εμπειρίας των εφήβων συνδέεται άμεσα με τη συνέπεια με την οποία εφαρμόζονται τα πέντε βασικά σημεία λειτουργίας.

- ## Συμβούλιο Ομάδας

Το Συμβούλιο Ομάδας αποτελεί το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων της Ομάδας και πραγματοποιείται σε κάθε Συγκέντρωση ή δράση. Εκεί συζητούνται θέματα που αφορούν τη λειτουργία της Ομάδας, πραγματοποιείται ο Προγραμματισμός, η αξιολόγηση δράσεων και τριμηνιών, λαμβάνονται αποφάσεις και δίνεται στα μέλη η δυνατότητα να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις και τους προβληματισμούς τους.

Το Συμβούλιο συντονίζει ένας Μ.Ο./Ν.Ο. ως Πρόεδρος, ρόλος που εναλλάσσεται ώστε να περνούν όλοι από αυτόν, τηρούνται ημερήσια διάταξη και πρακτικά από μέλη της Ομάδας. Παράλληλα, φροντίζουμε ώστε να ακούγονται όλες οι φωνές και όχι μόνο εκείνες που εκφράζονται πιο εύκολα ή πιο δυναμικά.
Είναι ευθύνη μας να καλλιεργούμε ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και ασφάλειας, όπου κάθε Μ.Ο./Ν.Ο. νιώθει ότι μπορεί να εκφράσει ελεύθερα τη γνώμη του. Όταν προκύπτουν διαφωνίες, βοηθούμε την Ομάδα να αναζητήσει κοινά σημεία, να κατανοήσει τις διαφορετικές απόψεις και να καταλήξει σε αποφάσεις που γίνονται αποδεκτές από τα μέλη της.

Παράλληλα, διασφαλίζουμε ότι τηρούνται οι διαδικασίες που βοηθούν το Συμβούλιο να λειτουργήσει αποτελεσματικά, όπως η ύπαρξη ημερήσιας διάταξης, η τήρηση πρακτικών και η καταγραφή των αποφάσεων. Στόχος δεν είναι απλώς να ολοκληρωθεί το Συμβούλιο, αλλά να αποτελέσει για τους Μ.Ο./Ν.Ο. μια πραγματική εμπειρία συμμετοχής, συζήτησης, υπευθυνότητας και δημοκρατίας.

Στην πράξη:

Ως Στελέχη φροντίζουμε να ενδυναμώσουμε κατάλληλα τον κάθε Μ.Ο./Ν.Ο. να αναλάβει τον ρόλο του προέδρου.

Είναι σημαντικό να αφιερώσουμε επαρκή χρόνο στην προετοιμασία του, ειδικά εάν δεν έχει αναλάβει ξανά αυτόν τον ρόλο. Εξηγούμε την ημερήσια διάταξη, τους λόγους για τους οποίους συζητούνται τα θέματα και τον τρόπο με τον οποίο δομείται η συζήτηση.

Είναι σημαντικό κάθε νέος Πρόεδρος να κατανοήσει τόσο τη σημασία του ρόλου του όσο και την αξία της περιτροπής του ρόλου αυτού μεταξύ όλων των μελών της Ομάδας.
Πριν το Σ.Ο. συμφωνούμε με τον Πρόεδρο τον τρόπο που θα τον στηρίξουμε.

Κατά τη διάρκεια του Σ.Ο., καλό είναι να καθόμαστε δίπλα στον Πρόεδρο, για να τον υποστηρίξουμε. Εάν δούμε ότι δυσκολεύεται ή ξεχνάει κάτι, δεν τον διακόπτουμε. Παρεμβαίνουμε διακριτικά, ψιθυρίζοντας στο αυτί του ή δίνοντάς του ένα διακριτικό σημείωμα, ώστε να θυμηθεί τι πρέπει να πει, να διορθώσει ο ίδιος ένα ενδεχόμενο λάθος που έκανε, ακόμα και να ενθαρρύνει άλλους να μιλήσουν. Καθώς ένας Μ.Ο./Ν.Ο. αποκτά εμπειρία ως Πρόεδρος, εμείς σταδιακά αποσυρόμαστε και τον αφήνουμε να αναλάβει πλήρως τη διαχείριση του Σ.Ο..

• Υπευθυνότητες

Οι Υπευθυνότητες αποτελούν έναν από τους βασικότερους τρόπους συμμετοχής των Μ.Ο./Ν.Ο. στη ζωή της Ομάδας. Μέσα από αυτές, κάθε μέλος αναλαμβάνει έναν συγκεκριμένο ρόλο και συμβάλλει ουσιαστικά στη λειτουργία της Ομάδας, αναπτύσσοντας παράλληλα νέες δεξιότητες, αυτοπεποίθηση και αίσθημα ευθύνης.

Ρόλος των Στελεχών είναι να βοηθούμε τους εφήβους να επιλέγουν Υπευθυνότητες που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα, τις δυνατότητες και τους στόχους τους. Δεν αναζητούμε τον καταλληλότερο άνθρωπο για κάθε θέση, αλλά ευκαιρίες προσωπικής ανάπτυξης και συμμετοχής για κάθε μέλος.

Παρακολουθούμε διακριτικά την πορεία κάθε Υπευθυνότητας, προσφέρουμε στήριξη όπου χρειάζεται και ενθαρρύνουμε τους εφήβους να αναζητούν λύσεις στα προβλήματα που προκύπτουν. Είναι σημαντικό να ενθαρρύνουμε, και να ρωτάμε για την πορεία της Υπευθυνότητας ή εάν χρειάζονται κάτι από εμάς. Ακόμη και όταν μία Υπευθυνότητα δυσκολεύεται να λειτουργήσει, η προτεραιότητά μας είναι να βοηθήσουμε την/τον Μ.Ο./Ν.Ο. να εξελιχθεί μέσα από την εμπειρία του και να ανακαλύψει νέους τρόπους να ανταποκριθεί στο ρόλο του.

Στην πράξη:

Μπορούμε να βοηθήσουμε τον κάθε Μ.Ο./Ν.Ο. να οργανώσει τα υλικά του, και να θέσει μικρούς ρεαλιστικούς στόχους για την Υπευθυνότητά του.

Μπορεί να χρειαστεί να κάνουμε κάτι μαζί τους, ώστε να τους δείξουμε πώς μπορούν να το κάνουν, ειδικά εάν δεν είναι εξοικειωμένοι σε αυτό. Με αυτόν τον τρόπο λειτουργούμε ως πρότυπο, ενώ παράλληλα οι Μ.Ο./Ν.Ο. κάνουν μικρά και σταθερά βήματα ώστε να ανταποκριθούν στον ρόλο που έχουν αναλάβει.

Σε Ομάδες όπου υπάρχουν παλαιότερα και έμπειρα μέλη, και λειτούργησαν επιτυχώς τις Υπευθυνότητές τους, οι παλιοί δείχνουν στους νέους Υπευθύνους αναλυτικά πώς να λειτουργούν την κάθε Υπευθυνότητα. Έτσι οι Μ.Ο./Ν.Ο. μαθαίνουν καλύτερα από κάθε δική μας εξήγηση.

Ενδέχεται να βάλουμε στον Προγραμματισμό μας μια ημέρα που να ασχοληθούν όλοι με τις Υπευθυνότητές τους. Είναι σημαντικό τα Στελέχη να έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα, καθώς δεν είναι εφικτό να καθοδηγούν ταυτόχρονα όλα τα μέλη βήμα-βήμα στις Υπευθυνότητές τους.

• Επιτροπές

Οι Επιτροπές αποτελούν εργαλείο αυτοδιοίκησης μέσω του οποίου οι Μ.Ο./Ν.Ο. σχεδιάζουν, οργανώνουν και υλοποιούν τις δράσεις της Ομάδας. Τα Στελέχη μπορούν να συμμετέχουν στις Επιτροπές, παρακολουθούν και υποστηρίζουν τη λειτουργία τους χωρίς να υποκαθιστούν τον ρόλο των μελών τους. Οι Επιτροπές ως έννοια είναι καινούργια σε έναν Μ.Ο./Ν.Ο. που μόλις πέρασε στην Ομάδα ή στο Πλήρωμα και είναι ίσως οι πιο απαιτητικές ως προς την κατανόηση και την εφαρμογή της, άρα χρειάζεται την κατάλληλη στήριξη και καθοδήγηση από τα Στελέχη.

Σε κάθε Επιτροπή ορίζεται ένας Υπεύθυνος Επιτροπής (Μ.Ο./Ν.Ο.), ο ρόλος του οποίου εναλλάσσεται μεταξύ των μελών της Ομάδας, που συντονίζει το έργο της Επιτροπής και ενημερώνει το Αρχηγείο. Κάθε Επιτροπή υποστηρίζεται από ένα Υπεύθυνο Στέλεχος.

Μπορεί το Στέλεχος να μη συμμετέχει άμεσα στην προετοιμασία μιας Συγκέντρωσης (αν δεν είναι στην Επιτροπή), όμως αφιερώνει σημαντικό χρόνο στην υποστήριξη και καθοδήγηση της Επιτροπής.

Βοηθούμε στη διαμόρφωση ρεαλιστικών στόχων, προσφέρουμε καθοδήγηση όταν χρειάζεται και φροντίζουμε ώστε κάθε Επιτροπή να διαθέτει τα μέσα και τις πληροφορίες που χρειάζεται για να πετύχει.

Παράλληλα, παρακολουθούμε την πορεία της προετοιμασίας και παρεμβαίνουμε όταν χρειάζεται η Επιτροπή να λάβει επιπλέον υποστήριξη (π.χ. δυσκολεύεται να οργανωθεί ή να συντονιστούν τα μέλη της). **Το πόσο παρεμβαίνουμε εξαρτάται από την εμπειρία και τον χαρακτήρα κάθε Μ.Ο./Ν.Ο. και της Επιτροπής.**

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται ώστε όλοι οι Μ.Ο./Ν.Ο. να έχουν ευκαιρίες συμμετοχής και να μην αναλαμβάνουν συστηματικά τα ίδια άτομα τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων. Μέσα από αυτή την εναλλαγή ανακαλύπτονται νέα ενδιαφέροντα, αναπτύσσονται νέες δεξιότητες και ενισχύεται η συμμετοχή ολόκληρης της Ομάδας.

Στις ολιγομελείς Ομάδες, τα Στελέχη ενδέχεται να χρειαστεί να συμμετέχουμε πιο ενεργά στην προετοιμασία και τον συντονισμό τους. Ακόμη και τότε, στόχος παραμένει να δίνουμε στους εφήβους τον χώρο να δοκιμάζονται, να αποφασίζουν και να αναλαμβάνουν δράση.

Στην πράξη:

Καθώς οι Επιτροπές δουλεύονται εκτός των συγκεντρώσεων, τα μέλη της Επιτροπής χρειάζονται τον κατάλληλο χρόνο για να προετοιμαστούν και να πάρουν αποφάσεις. Το μέγεθος της Ομάδας, η αναλογία παλαιών και νέων Μ.Ο./Ν.Ο. αλλά και το επίπεδο ποιότητας των Επιτροπών θα επηρεάσουν την ανάμειξη των στελεχών στην καθοδήγηση της Επιτροπής.

Με την ανάθεση της κάθε Επιτροπής στον Προγραμματισμό, τα μέλη του Αρχηγείου μοιράζονται μεταξύ τους τις συγκεντρώσεις, ώστε να έχουν όλες οι Επιτροπές ένα Υπεύθυνο Στέλεχος (το οποίο μπορεί να είναι και μέλος της Επιτροπής). Αυτό φροντίζει να ξεκινήσει έγκαιρα η προετοιμασία, υπενθυμίζει τα βήματα όταν χρειάζεται και βεβαιώνεται ότι κανένα μέλος δεν έχει μείνει απ' έξω. Παρακολουθούμε διακριτικά την πορεία της Επιτροπής και παρέχουμε έγκαιρα την υποστήριξη που χρειάζεται.

Τρόποι που μπορούμε να το κάνουμε αυτό είναι να συναντηθούμε με την Επιτροπή στην Εστία ή να κανονίσουμε διαδικτυακή κλήση **για να τους βοηθήσουμε να οργανωθούν, χωρίς όμως να τους οργανώσουμε εμείς**. Μπορούμε να τους βοηθήσουμε να βρουν τα απαραίτητα υλικά και να τους υπενθυμίσουμε τους υπεύθυνους με τους οποίους πρέπει να επικοινωνήσουν. Είναι σημαντικό να τους ζητάμε τακτική ενημέρωση για την πορεία τους και να διερευνούμε εάν χρειάζονται κάποια υποστήριξη. Καθώς οι έφηβοι είναι ιδιαίτερα απασχολημένοι, είναι σημαντικό να βρούμε έναν τρόπο που να ταιριάζει στην Ομάδα μας χωρίς να επιβαρύνει τους εφήβους.

Σε περίπτωση που διαπιστώσουμε δυσκολίες στη διαδικασία (π.χ. μέλη της Επιτροπής έχουν θέματα συνεργασίας), το κάθε Στέλεχος αποφασίζει τον βαθμό εμπλοκής του, ώστε να είναι παραγωγικό για την προσωπική ανάπτυξη των μελών της Επιτροπής αλλά και για τα υπόλοιπα μέλη της Ομάδας που θα παρακολουθήσουν τη Συγκέντρωση. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η διαδικασία είναι εκπαιδευτική για τους Μ.Ο./Ν.Ο., και ότι η Ομάδα προσφέρει ένα ασφαλές πλαίσιο για να δοκιμαστούν, να κάνουν λάθη και να μάθουν από αυτά, χωρίς κριτική. Ο ρόλος μας δεν είναι πάντα να «σώζουμε» την κατάσταση, αλλά να βοηθούμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να μαθαίνουν μέσα από τις εμπειρίες τους, ακόμη και όταν αυτές δεν έχουν το αποτέλεσμα που επιθυμούσαν.

Είναι σημαντικό στο Συμβούλιο Ομάδας να γίνεται κατάλληλη αξιολόγηση και ανατροφοδότηση των μελών της Επιτροπής. Μετά από κάθε δράση, η Επιτροπή αξιολογείται πρώτα από την ίδια και μετά από την Ομάδα. Το Υπεύθυνο Στέλεχος της Επιτροπής προσθέτει ό,τι θα βοηθήσει τα μέλη της να εξελιχθούν, αν δεν έχει ειπωθεί. Επίσης, είναι σημαντικό να συμπεριλάβουμε στην ημερήσια διάταξη μια ενημέρωση από τις Επιτροπές των επόμενων Συγκεντρώσεων, ώστε να συνηθίσουν όλα τα μέλη αυτή τη διαδικασία.

Ενδέχεται να βάλουμε στον Προγραμματισμό μας μια ημέρα που να ασχοληθούν όλοι με τις Επιτροπές τους για μια επερχόμενη εκδρομή ή προετοιμασία για την κατασκήνωση, ώστε να οργανωθούν όλες οι Επιτροπές κατάλληλα. Εάν χρειαστεί και διαπιστώσουμε πρόβλημα στον συντονισμό των Επιτροπών εκτός συγκεντρώσεων, μπορούμε να οργανώσουμε και ειδική Συγκέντρωση Επιτροπών, για να μπορέσουν τα μέλη της κάθε Επιτροπής να συνεργαστούν σε ένα πιο οριοθετημένο πλαίσιο.

• Ατομική Πρόοδος

Η Ατομική Πρόοδος αποτελεί έναν από τους βασικούς άξονες του Ο.Π.Π. και συνδέεται άμεσα με τη ζωή της Ομάδας. Μέσα από τους Προσανατολισμούς, τις Ειδικεύσεις, τις Υπευθυνότητες και τη συμμετοχή στις Επιτροπές, οι Μ.Ο./Ν.Ο. έχουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν τα ενδιαφέροντά τους, να αναπτύξουν νέες γνώσεις και δεξιότητες, να αποκτήσουν εμπειρίες και να προχωρήσουν με τον δικό τους ρυθμό στην προσωπική τους πορεία.

Ρόλος των Στελεχών είναι να εμπνέουμε, να ενθαρρύνουμε και να στηρίζουμε κάθε Μ.Ο./Ν.Ο. στην προσωπική του πορεία εξέλιξης. Η Ατομική Πρόοδος ανήκει στον κάθε έφηβο ξεχωριστά και χρειάζεται να αποτελεί αποτέλεσμα προσωπικής επιλογής, ενδιαφέροντος και προσπάθειας.

Βασική ευθύνη μας είναι να βοηθούμε τους εφήβους να αναγνωρίζουν τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και τις δυνατότητές τους. Συχνά δυσκολεύονται να επιλέξουν Προσανατολισμούς ή Ειδικεύσεις είτε επειδή δεν γνωρίζουν ακόμη τι τους ενδιαφέρει είτε επειδή δεν ξέρουν πώς να μετατρέψουν μια ιδέα σε δραστηριότητα. Μέσα από συζήτηση, παρατήρηση και ουσιαστικό ενδιαφέρον μπορούμε να τους βοηθήσουμε να σχεδιάσουν τη δική τους προσωπική διαδρομή.
Παράλληλα, φροντίζουμε ώστε η Ατομική Πρόοδος να αποτελεί ζωντανό κομμάτι της ζωής της Ομάδας. Ενθαρρύνουμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να εντάσσουν τους προσανατολισμούς και τις ειδικεύσεις τους στον Προγραμματισμό, να αξιοποιούν Υπευθυνότητες, Επιτροπές και εξωτερικές δράσεις και να μοιράζονται τις εμπειρίες τους με τα υπόλοιπα μέλη.

Κατά την προετοιμασία και αξιολόγηση λειτουργούμε ως συνοδοιπόροι και μέντορες. Βοηθούμε τους εφήβους να οργανώσουν τις ιδέες τους, να αξιοποιήσουν πηγές και ειδικούς, ενώ παράλληλα ενθαρρύνουμε την ουσιαστική ανατροφοδότηση από την Ομάδα. Στόχος δεν είναι μόνο η ολοκλήρωση ενός Προσανατολισμού ή μιας Ειδίκευσης, αλλά η προσωπική εξέλιξη, η αυτογνωσία και η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης κάθε Μ.Ο./Ν.Ο.

Στην Πράξη

Είναι χρήσιμο το Αρχηγείο να γνωρίζει σε ποιο στάδιο Ατομικής Προόδου βρίσκεται κάθε Μ.Ο./Ν.Ο. και να φροντίζει ώστε η πορεία αυτή να παραμένει ενεργή καθ' όλη τη διάρκεια της Οδηγικής χρονιάς.

Κατά τον Προγραμματισμό μπορούμε να προβλέπουμε ευκαιρίες ώστε οι Μ.Ο./Ν.Ο. να παρουσιάζουν Προσανατολισμούς, να δοκιμάζουν δεξιότητες ή να αξιοποιούν Ειδικεύσεις τους μέσα στις δράσεις της Ομάδας. Με τον τρόπο αυτό η Ατομική Πρόοδος συνδέεται με τη ζωή της Ομάδας και δεν λειτουργεί απομονωμένα από αυτήν.

Κατά την αξιολόγηση των Προσανατολισμών και των Ειδικεύσεων, φροντίζουμε να χρησιμοποιούνται τα κριτήρια που έχουν συμφωνηθεί από την Ομάδα. Η αξιολόγηση εστιάζει στην επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί, στην προσπάθεια που καταβλήθηκε και στα στοιχεία που μπορούν να βοηθήσουν την/τον Μ.Ο./Ν.Ο. να συνεχίσει την πορεία της/του.

Είναι επίσης σημαντικό να διατηρούνται ενημερωμένα τα σχετικά αρχεία και να καταγράφεται η πρόοδος κάθε μέλους, ώστε το Αρχηγείο να μπορεί να υποστηρίζει αποτελεσματικά και με συνέχεια την προσωπική του διαδρομή.

- ## Προγραμματισμός

Ο Προγραμματισμός αποτελεί το εργαλείο μέσα από το οποίο η Ομάδα θέτει στόχους, οργανώνει τις δράσεις της και καθορίζει την πορεία που θα ακολουθήσει κατά τη διάρκεια της τριμηνίας. Μέσα από αυτή τη διαδικασία τα μέλη συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων και αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη ζωή της Ομάδας.

Ρόλος των Στελεχών είναι να υποστηρίζουμε την Ομάδα στη διαμόρφωση του δικού της προγράμματος, βοηθώντας τα μέλη να μετατρέπουν τις ιδέες, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους σε στόχους και δράσεις.

Κατά τη διάρκεια του Προγραμματισμού βοηθούμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να διερευνήσουν τι θέλουν να πετύχουν ως άτομα και ως Ομάδα. Φροντίζουμε ώστε το πρόγραμμα να περιλαμβάνει ευκαιρίες για Ατομική Πρόοδο, ανάπτυξη δεξιοτήτων, κοινωνική προσφορά και ζωή στη φύση, ενώ παράλληλα υπενθυμίζουμε τα πρακτικά δεδομένα που επηρεάζουν τον σχεδιασμό, όπως ο διαθέσιμος χρόνος, οι δράσεις του Τοπικού Τμήματος και οι δυνατότητες της Ομάδας.

Ιδιαίτερη ευθύνη των Στελεχών είναι η διατήρηση της ισορροπίας. Συχνά οι Μ.Ο./Ν.Ο. θα προτείνουν δράσεις που τους ενθουσιάζουν άμεσα ή καλύπτουν συγκεκριμένες ανάγκες. Ρόλος μας είναι να βοηθούμε την Ομάδα να διαμορφώνει ένα πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται τόσο στις προσωπικές επιθυμίες των μελών όσο και στις ανάγκες του συνόλου, χωρίς να χάνεται ο παιδαγωγικός στόχος του Κλάδου.

Εξίσου σημαντική είναι η αξιολόγηση της τριμηνίας. Μέσα από αυτή τη διαδικασία βοηθούμε την Ομάδα να αναστοχάζεται πάνω στις επιλογές της, να αναγνωρίζει τις επιτυχίες της, να εντοπίζει σημεία βελτίωσης και να εξελίσσει σταδιακά τον τρόπο λειτουργίας της. Η επιτυχία ενός Προγραμματισμού δεν κρίνεται από τον αριθμό των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν, αλλά από το κατά πόσο η Ομάδα συμμετείχε ουσιαστικά στη δημιουργία και την υλοποίησή του και προχώρησε ένα βήμα πιο κοντά στους στόχους που η ίδια έθεσε.

Στην πράξη:

Ως Στελέχη, ο ρόλος μας στον Προγραμματισμό είναι καθοριστικός ακόμα και αν δεν είναι εμφανές. Τα Στελέχη έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι το πρόγραμμα παραμένει ισορροπημένο, αξιοποιεί και τους τρεις άξονες του Ο.Π.Π. και ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες όσο και στα ενδιαφέροντα των Μ.Ο./Ν.Ο.

Όταν χρειάζεται να παρέμβουμε, επιδιώκουμε να καθοδηγούμε τη συζήτηση μέσα από ερωτήσεις και προβληματισμό, αντί να επιβάλλουμε τη δική μας άποψη.

Υπόσχεση

Η Υπόσχεση αποτελεί μια από τις σημαντικότερες στιγμές στην πορεία ενός Μεγάλου Οδηγού ή Ναυτοδηγού. Εκφράζει τη συνΕίδητή επιλογή του να προσπαθεί να ζει σύμφωνα με τις αρχές, τις αξίες και τα ιδανικά του Οδηγισμού, τόσο μέσα στην Ομάδα όσο και στην καθημερινή του ζωή. Αποτελεί μια προσωπική δέσμευση που συνδέει τον έφηβο με τον παγκόσμιο Οδηγισμό και σηματοδοτεί την ουσιαστική έναρξη της προσωπικής του πορείας στον Κλάδο.

Η προετοιμασία για την Υπόσχεση ξεκινά πολύ πριν από την Τελετή. Μέσα από τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην Ατομική Πρόοδο, οι Μ.Ο./Ν.Ο. έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν βαθύτερα την Οδηγική Ιδεολογία, να συνδεθούν με τον εαυτό τους, την Ομάδα και την κοινωνία και να αναστοχαστούν πάνω στη σημασία της προσωπικής δέσμευσης. Η απόφαση για το πότε είναι έτοιμοι να δώσουν την Υπόσχεσή τους ανήκει αποκλειστικά στους ίδιους.

Ρόλος των Στελεχών είναι να συνοδεύουμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. σε αυτή την πορεία με σεβασμό και διακριτικότητα. Χρειάζεται να δημιουργούμε ευκαιρίες συζήτησης και προβληματισμού γύρω από την Υπόσχεση, να απαντούμε σε ερωτήματα και να βοηθούμε τους εφήβους να ανακαλύψουν τι σημαίνει προσωπικά για τους ίδιους η δέσμευση που πρόκειται να αναλάβουν. Παράλληλα, οφείλουμε να σεβόμαστε τον προσωπικό ρυθμό και τον χρόνο του κάθε μέλους, χωρίς πίεση ή συγκρίσεις με τους υπόλοιπους.

Σημαντικό μέρος της διαδικασίας αποτελεί η προσωπική συζήτηση του Αρχηγού με την/τον Μ.Ο./Ν.Ο. πριν από την Τελετή της Υπόσχεσης. Οι προϋποθέσεις της Ατομικής Προόδου είναι το πλαίσιο. Ο χρόνος και η ετοιμότητα είναι δική τους απόφαση. Η συζήτηση με τον Αρχηγό είναι αναστοχασμός, όχι εξέταση. Βοηθά τον έφηβο να εκφράσει τις σκέψεις του σχετικά με την Υπόσχεση, τη θέση του στην Ομάδα και τον τρόπο με τον οποίο επιθυμεί να εφαρμόσει τις Οδηγικές αξίες στη ζωή του.

Η Τελετή της Υπόσχεσης οργανώνεται από το Αρχηγείο και χρειάζεται να αποτυπώνει τη σημασία της στιγμής. Ο χαρακτήρας της είναι απλός, ουσιαστικός και ζεστός. Σκοπός δεν είναι ο εντυπωσιασμός αλλά η ανάδειξη της προσωπικής δέσμευσης που αναλαμβάνει ο Μ.Ο./Ν.Ο. και η στήριξη που δέχεται από την Ομάδα του. Μπορεί να πραγματοποιηθεί σε Συγκέντρωση, εκδρομή ή κατασκήνωση, αρκεί το πλαίσιο να επιτρέπει στα μέλη να βιώσουν τη στιγμή με σεβασμό και συγκέντρωση.

Για ολόκληρη την Ομάδα η Υπόσχεση αποτελεί μια σημαντική υπενθύμιση των κοινών αξιών που τη συνδέουν. Για την/τον Μ.Ο./Ν.Ο. αποτελεί ένα προσωπικό ορόσημο που σηματοδοτεί την απόφασή του να συμμετέχει ενεργά στη ζωή της Ομάδας και να συνεχίσει την πορεία της Ατομικής του Προόδου με μεγαλύτερη συνείδηση και υπευθυνότητα.

Περισσότερα για την διαδικασία της Υπόσχεσης στο βοήθημα "Ατομική Πρόοδος" και για Τελετή της Υπόσχεσης στο Παράρτημα 2: Τελετές, σελ. 71

Συγκέντρωση

Η Συγκέντρωση αποτελεί τον βασικό πυρήνα της ζωής της Ομάδας. Είναι το σημείο στο οποίο οι Μ.Ο./Ν.Ο. συναντιούνται, συνεργάζονται, οργανώνουν τις δράσεις τους, μοιράζονται εμπειρίες και χτίζουν τις σχέσεις που δίνουν ουσιαστικό περιεχόμενο στην Ομάδα. Μέσα από τις Συγκεντρώσεις υλοποιείται ο Προγραμματισμός, λειτουργούν οι Επιτροπές και οι Υπευθυνότητες, αναπτύσσεται η Ατομική Πρόοδος και καλλιεργείται η συνοχή της Ομάδας.

Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό οι Συγκεντρώσεις να πραγματοποιούνται με σταθερότητα και συνέπεια, ιδανικά σε εβδομαδιαία βάση. Η τακτική συνάντηση επιτρέπει στα μέλη να διατηρούν ενεργή τη συμμετοχή τους, να παρακολουθούν την πορεία των δράσεων και να νιώθουν ότι αποτελούν μέρος μιας ζωντανής Ομάδας. Παράλληλα, χρειάζεται να λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές ανάγκες και οι υποχρεώσεις των εφήβων. Σε περιόδους αυξημένων σχολικών ή προσωπικών απαιτήσεων, ιδιαίτερα στις μεγαλύτερες ηλικίες του Κλάδου, μπορεί να απαιτούνται προσαρμογές, χωρίς όμως να χάνεται η αίσθηση της συνέχειας και της σταθερής επαφής μεταξύ των μελών.

Η Συγκέντρωση έχει πάντα συγκεκριμένη δομή, μπορεί να πραγματοποιείται στην Εστία ή εκτός αυτής και να αξιοποιεί ποικίλες μορφές δράσεων, όπως παιχνίδια, εργαστήρια, επισκέψεις, συζητήσεις, παρουσιάσεις, συνεργασίες με άλλες Ομάδες, δράσεις προσφοράς ή δραστηριότητες στη φύση. Το περιεχόμενό της προσαρμόζεται στα ενδιαφέροντα, στις ανάγκες και στους στόχους της Ομάδας, υπηρετώντας πάντοτε τον παιδαγωγικό σκοπό του Κλάδου.



Προσοχή: Η συμμετοχή σε δράσεις εκτός Εστίας προϋποθέτει εξοφλημένη και καταχωρημένη Ετήσια Συνδρομή (Οδηγική ταυτότητα) για όλα τα μέλη (Μ.Ο./Ν.Ο. και Στελέχη), η οποία ενεργοποιεί την ατομική ασφαλιστική κάλυψη

Προετοιμασία Συγκέντρωσης

Η προετοιμασία κάθε Συγκέντρωσης αποτελεί ευθύνη της Επιτροπής που έχει αναλάβει τη δράση. Ρόλος των Στελεχών είναι να υποστηρίζουμε την προετοιμασία, να ενθαρρύνουμε τον έγκαιρο σχεδιασμό και να βοηθάμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να μετατρέπουν τις ιδέες τους σε ένα ολοκληρωμένο και υλοποιήσιμο πρόγραμμα. Παράλληλα, φροντίζουμε να έχουν πραγματοποιηθεί οι απαραίτητες συνεννοήσεις, να έχουν εξασφαλιστεί τα υλικά που απαιτούνται και να έχουν ληφθεί υπόψη ζητήματα οργάνωσης και ασφάλειας.

Τα Στελέχη χρειάζεται να γνωρίζουμε εκ των προτέρων το περιεχόμενο και τη δομή της Συγκέντρωσης, ώστε να μπορούμε να υποστηρίξουμε αποτελεσματικά την Επιτροπή που την έχει αναλάβει. Παρακολουθούμε τη ροή της δράσης, ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή όλων των Μ.Ο./Ν.Ο. και παρεμβαίνουμε όταν αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή λειτουργία της Ομάδας ή για ζητήματα ασφάλειας. Παράλληλα, φροντίζουμε να αναγνωρίζουμε την προσπάθεια των μελών, να προσφέρουμε ανατροφοδότηση και να βοηθούμε τους εφήβους να εξελίσσονται μέσα από τις εμπειρίες που αποκτούν.

Μια επιτυχημένη Συγκέντρωση δεν είναι απαραίτητα εκείνη που εξελίχθηκε ακριβώς όπως είχε σχεδιαστεί. Είναι εκείνη που έδωσε στους Μ.Ο./Ν.Ο. την ευκαιρία να συμμετάσχουν ουσιαστικά, να συνεργαστούν, να αναλάβουν ευθύνες, να εκφραστούν και να φύγουν έχοντας αποκτήσει νέες εμπειρίες και έναν ισχυρότερο δεσμό με την Ομάδα τους.

Χώρος Συγκεντρώσεων – Διακόσμηση Εστίας

Η Εστία είναι το οδηγικό σπίτι της Ομάδας. Είναι ο χώρος όπου πραγματοποιούνται οι περισσότερες συγκεντρώσεις, φυλάσσονται τα υλικά και το αρχείο της Ομάδας και δημιουργούνται κοινές εμπειρίες και αναμνήσεις. Χρειάζεται να είναι ένας φιλόξενος, λειτουργικός και ασφαλής χώρος, που εξυπηρετεί τις ανάγκες των μελών της και υποστηρίζει την καθημερινή ζωή της Ομάδας.

Στην Εστία είναι σημαντικό να υπάρχουν στοιχεία που συνδέουν την Ομάδα με την Οδηγική της ταυτότητα, όπως η Υπόσχεση, ο Νόμος και το Ρητό του Κλάδου. Παράλληλα, χρήσιμο είναι να υπάρχουν λειτουργικά σημεία, όπως ο πίνακας ανακοινώσεων, ο πίνακας προγραμματισμού, ο πίνακας προόδου, καθώς και ένας χώρος όπου αποτυπώνονται σημαντικές στιγμές και αναμνήσεις της πορείας της Ομάδας. Κατασκευές, δημιουργίες από Προσανατολισμούς ή Ειδικεύσεις, φωτογραφίες και αναμνηστικά δράσεων συμβάλλουν στη δημιουργία ενός χώρου που εκφράζει την ταυτότητα και την ιστορία της.

Ρόλος των Στελεχών είναι να ενθαρρύνουμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση, την οργάνωση και τη φροντίδα της Εστίας. Όσο περισσότερο συμμετέχουν στη δημιουργία του χώρου τους, τόσο περισσότερο ενισχύονται το αίσθημα του ανήκειν, η υπευθυνότητα και η σύνδεσή τους με την Ομάδα.

Ψηφιακά Εργαλεία Ομάδας

Μια Ομάδα μπορεί να αξιοποιήσει Ψηφιακά Μέσα για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας των μελών:

- Ομάδες επικοινωνίας για τον συντονισμό τους.
- Κοινόχρηστα έγγραφα για τον σχεδιασμό δράσεων.
- Ψηφιακά ημερολόγια για τον Προγραμματισμό.
- Ψηφιακά εργαλεία δημιουργίας αφισών, παρουσιάσεων και ενημερωτικού υλικού.
- Εφαρμογές προσανατολισμού και χαρτογράφησης για δράσεις στη φύση.

Τα Στελέχη υποστηρίζουν τη σωστή, ασφαλή και υπεύθυνη χρήση των ψηφιακών εργαλείων, ενθαρρύνοντας παράλληλα τη δια ζώσης συνεργασία και την προσωπική επικοινωνία. Εάν η Ομάδα επιθυμεί να εμβαθύνει σε θέματα ψηφιακής ασφάλειας και υπεύθυνης διαδικτυακής συμπεριφοράς, μπορεί να αξιοποιήσει δραστηριότητες από το πρόγραμμα Surf Smar. 2.0 της WAGGGS.

Η χρήση εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης (AI) μπορεί να υποστηρίξει τη μάθηση, την οργάνωση και τη δημιουργία ιδεών. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αξιολογούμε κριτικά τις πληροφορίες και το περιεχόμενο που παράγουν, να επαληθεύουμε την ακρίβειά τους και να τα χρησιμοποιούμε με υπευθυνότητα και διαφάνεια. Παράλληλα, ενθαρρύνουμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να προβληματίζονται σχετικά με τις ηθικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών και της Τεχνητής Νοημοσύνης.



Κοινωνική Προσφορά και Κοινοτική Ανάπτυξη

Η κοινωνική προσφορά αποτελεί έναν από τους βασικούς άξονες του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος και συνδέεται άμεσα με το Ρητό του Κλάδου, το «Υπηρετείν». Ρόλος των Στελεχών είναι να βοηθούμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να παρατηρούν τον κόσμο γύρω τους, να αναγνωρίζουν ανάγκες και να αναζητούν τρόπους μέσα από τους οποίους μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην αντιμετώπισή τους. Η κοινωνική προσφορά ξεκινά από την κατανόηση μιας ανάγκης. Για να γίνει στάση ζωής και όχι μεμονωμένη πράξη, η Ομάδα προγραμματίζει τουλάχιστον μία δράση προσφοράς κάθε τριμηνία στον τόπο της, όχι μόνο στην κατασκήνωση.

Οι δράσεις κοινωνικής προσφοράς μπορούν να αφορούν ανθρώπους, το περιβάλλον, τον πολιτισμό, την τοπική κοινότητα ή ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα που απασχολούν τους εφήβους. Σημαντικό στοιχείο είναι οι ίδιοι οι Μ.Ο./Ν.Ο. να συμμετέχουν στον εντοπισμό των αναγκών, στον σχεδιασμό των λύσεων και στην αξιολόγηση του αποτελέσματος.

Η κοινωνική προσφορά μπορεί να εκφραστεί μέσα από πολλές διαφορετικές μορφές:

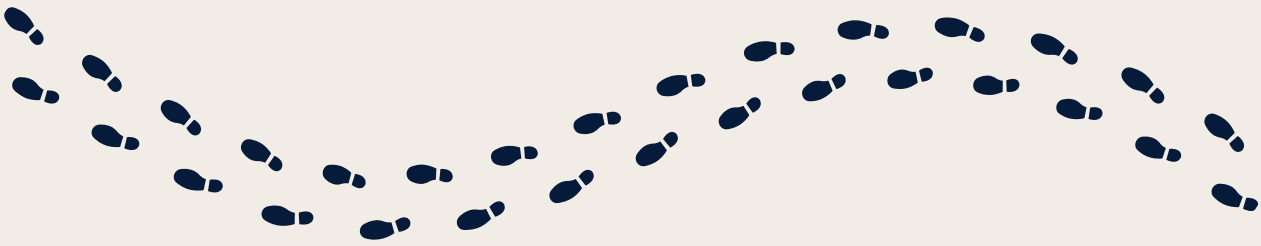
- δράσεις υποστήριξης τοπικών φορέων,
- συνεργασίες με συλλόγους, οργανώσεις και κοινωνικές δομές,
- πρωτοβουλίες για την προστασία του περιβάλλοντος,
- δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης,
- προγράμματα συνηγορίας (advocacy),
- παρεμβάσεις βελτίωσης της καθημερινότητας της τοπικής κοινότητας,
- δράσεις αλληλεγγύης,
- έργα κοινοτικής ανάπτυξης,
- δράσεις στο πλαίσιο της Κατασκήνωσης Κοινοτικής Ανάπτυξης.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η αξιολόγηση των δράσεων. Δεν αξιολογούμε μόνο εάν πραγματοποιήθηκε μια δράση κοινωνικής προσφοράς, αλλά εάν πέτυχε τον σκοπό της, τι αντίκτυπο είχε στους ανθρώπους ή στην κοινότητα για την οποία σχεδιάστηκε και τι αποκομίσαμε από τη διαδικασία. Μέσα από αυτόν τον αναστοχασμό οι Μ.Ο./Ν.Ο. αναπτύσσουν σταδιακά την ικανότητα να σχεδιάζουν πιο ουσιαστικές και αποτελεσματικές παρεμβάσεις.

Η κοινωνική προσφορά στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών δεν αποτελεί ξεχωριστή δραστηριότητα από τη ζωή της Ομάδας. Αποτελεί τρόπο σκέψης και στάση ζωής που καλλιεργείται μέσα από τις συγκεντρώσεις, τις εκδρομές, την Ατομική Πρόοδο, τις δράσεις συνηγορίας, το πρόγραμμα «Κάνε Ν.Τ.Ο.Υ.» και κορυφώνεται στην Κατασκήνωση Κοινοτικής Ανάπτυξης, όπου το «Υπηρετείν» μετατρέπεται σε καθημερινή πράξη.

• Συνηγορία (Advocacy)

Η κοινωνική προσφορά δεν περιορίζεται μόνο στον εθελοντισμό ή στην άμεση κάλυψη μιας ανάγκης. Στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών περιλαμβάνει και τη συνηγορία, δηλαδή τη διαδικασία μέσα από την οποία οι νέοι αναγνωρίζουν ζητήματα που τους αφορούν, ενημερώνονται, διαμορφώνουν άποψη και αναλαμβάνουν δράση με στόχο να επηρεάσουν θετικά την κοινωνία γύρω τους. Η αξιοποίηση εργαλείων όπως το πρόγραμμα «Κάνε Ν.Τ.Ο.Υ.», τα προγράμματα συνηγορίας της WAGGGS και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά τις Ομάδες να σχεδιάσουν ουσιαστικές κοινωνικές παρεμβάσεις, βασισμένες στα ενδιαφέροντα, τις ανησυχίες και τις ανάγκες που αναγνωρίζουν οι ίδιοι οι Μ.Ο./Ν.Ο.



Φύση

Η ζωή στη φύση αποτελεί τον τρίτο βασικό άξονα του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος και αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής των Μεγάλων Οδηγών. Μέσα από περιπάτους, πορείες, εκδρομές, διανυκτερεύσεις, Μεγάλα Παιχνίδια Φύσης και κατασκηνώσεις, οι Μ.Ο./Ν.Ο. έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν το φυσικό περιβάλλον, να αναπτύξουν δεξιότητες και να αποκτήσουν εμπειρίες που δύσκολα μπορούν να βιώσουν μέσα στην καθημερινότητά τους.

Ρόλος των Στελεχών είναι να διασφαλίζουμε ότι η ζωή στη φύση αποτελεί σταθερό στοιχείο της ζωής της Ομάδας. Κάθε τριμηνία περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο δράσεις φύσης διαφορετικού χαρακτήρα, ώστε οι Μ.Ο./Ν.Ο. να έχουν συχνές ευκαιρίες επαφής με το φυσικό περιβάλλον και να αναπτύσσουν σταδιακά τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους. Η ζωή στη φύση δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στην κατασκήνωση ή σε μια πανελλήνια συνάντηση. Κατά τον σχεδιασμό των δράσεων, χρειάζεται να φροντίζουμε ώστε αυτές να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της Ομάδας. Μία καλή δράση φύσης δεν είναι απαραίτητα η πιο δύσκολη ή η πιο απαιτητική. Είναι εκείνη που προσφέρει στους Μ.Ο./Ν.Ο. ουσιαστικές ευκαιρίες συμμετοχής, συνεργασίας και προσωπικής πρόκλησης.

Σημαντικό είναι επίσης να συμμετέχουν ουσιαστικά οι Μ.Ο./Ν.Ο. στην προετοιμασία των δράσεων. Η επιλογή της διαδρομής, η μελέτη του χάρτη, η προετοιμασία της εξάρτυσης, η αναζήτηση πληροφοριών για τον τόπο που πρόκειται να επισκεφθούν και η ανάληψη μέρους της οργάνωσης του προγράμματος αποτελούν πολύτιμες ευκαιρίες για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την καλλιέργεια πρωτοβουλίας και την ανάληψη ευθύνης.

Είδη προγράμματος στη Φύση

Μεγάλο Παιχνίδι Φύσης	Το Μεγάλο Παιχνίδι Φύσης πραγματοποιείται στην ύπαιθρο και συνήθως διαρκεί από μιάμιση έως δύο ώρες. Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, οι Μ.Ο./Ν.Ο. γνωρίζουν καλύτερα το φυσικό περιβάλλον, αναπτύσσουν την παρατηρητικότητά τους και καλλιεργούν τη συνεργασία και την ομαδικότητα.
Περίπατος	Ο περίπατος πραγματοποιείται συνήθως σε περιοχή κοντά στην Εστία και μπορεί να διαρκεί από δύο έως τέσσερις ώρες. Η μετακίνηση γίνεται με τα πόδια και δίνεται η ευκαιρία στους Μ.Ο./Ν.Ο. να γνωρίσουν τη φύση, να παρατηρήσουν το περιβάλλον και να απολαύσουν την υπαίθρια ζωή.
Πορεία	Η πορεία αποτελεί μία από τις βασικές δραστηριότητες στη φύση και μπορεί να διαρκεί από τέσσερις έως έξι ώρες ή περισσότερο, ανάλογα με τον σκοπό, τις δυνατότητες της Ομάδας και τις συνθήκες της διαδρομής. Πραγματοποιείται με κατάλληλη προετοιμασία, σχεδιασμό και συνεχή μέριμνα για την ασφάλεια όλων των συμμετεχόντων.

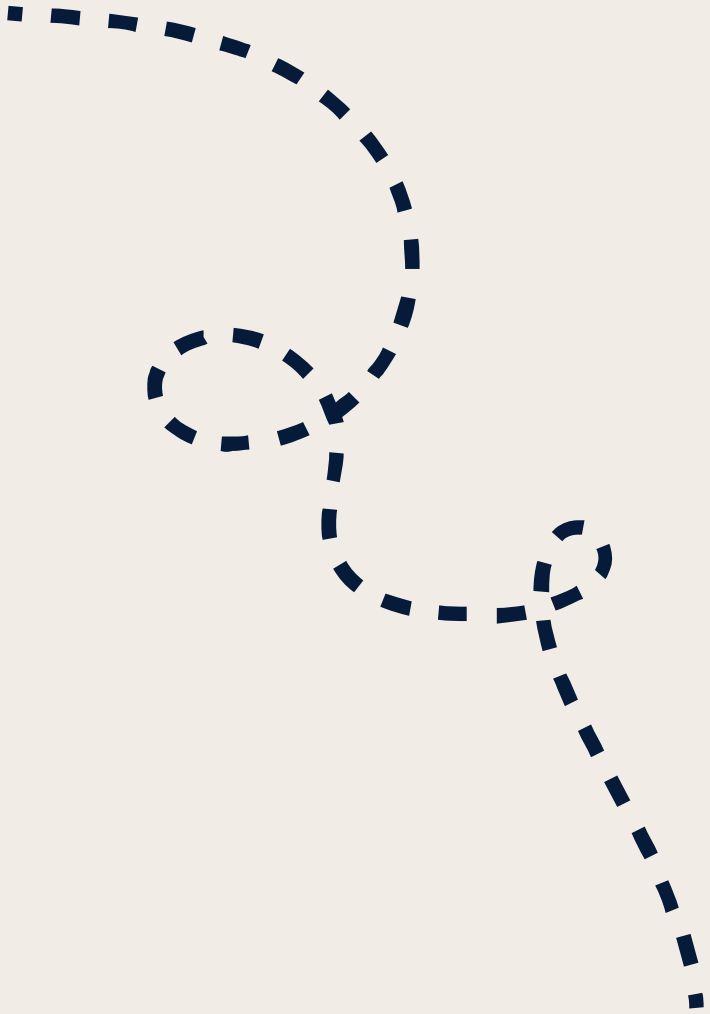
- ## Ασφάλεια στη Φύση

Η σημαντικότερη ευθύνη των Στελεχών στις δράσεις φύσης είναι η ασφάλεια. Η καλή γνώση του πεδίου, η κατάλληλη προετοιμασία, η σωστή εξάρτυση, η πρόβλεψη εναλλακτικών λύσεων, η γνώση των καιρικών συνθηκών και η ύπαρξη σχεδίου αντιμετώπισης πιθανών δυσκολιών αποτελούν βασικές προϋποθέσεις πριν από κάθε δράση. Οι Μ.Ο./Ν.Ο. χρειάζεται να νιώθουν ότι μπορούν να δοκιμαστούν και να πειραματιστούν, γνωρίζοντας ότι υπάρχει ένα ασφαλές πλαίσιο που τους υποστηρίζει.

Παράλληλα, η φύση προσφέρει ένα ιδανικό πεδίο για την ανάπτυξη περιβαλλοντικής ευαισθησίας και υπεύθυνης στάσης ζωής. Μέσα από τις δράσεις μας ενθαρρύνουμε πρακτικές όπως η ανακύκλωση, η κομποστοποίηση, η μείωση των απορριμμάτων και ο σεβασμός των φυσικών πόρων. Στόχος μας είναι οι Μ.Ο./Ν.Ο. να κατανοήσουν ότι κάθε δραστηριότητα στη φύση συνοδεύεται από ευθύνη απέναντί της. Αφήνουμε κάθε χώρο όπως τον βρήκαμε ή και καλύτερο, φροντίζοντας να μην προκαλούμε καμία βλάβη στα φυτά, στα ζώα και στο φυσικό περιβάλλον γενικότερα.

Για περισσότερες οδηγίες για μια ασφαλή δράση στη φύση, βλ. Παράρτημα 3: Οργάνωση & Ασφάλεια για Δράσεις Εκτός Εστίας

Εκδρομή στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών



Η εκδρομή αποτελεί μία από τις σημαντικότερες εμπειρίες ζωής στην Ομάδα. Δίνει την ευκαιρία στους Μ.Ο./Ν.Ο. να γνωρίσουν νέους τόπους, πόλεις και χωριά, να έρθουν σε επαφή με τη φύση και να βιώσουν την ομαδική ζωή έξω από το συνηθισμένο τους περιβάλλον. Παράλληλα, μέσα από τη συμμετοχή τους στον σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίησή της, οι Μ.Ο./Ν.Ο. αναπτύσσουν πρωτοβουλία, υπευθυνότητα, συνεργασία και αυτοπεποίθηση, προχωρούν την Ατομική τους Πρόοδο και εφαρμόζουν γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτήσει μέσα από το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα.

Μια μονοήμερη εκδρομή πραγματοποιείται μέσα στην ίδια ημέρα, ενώ μια διήμερη ή πολυήμερη εκδρομή περιλαμβάνει μία ή περισσότερες διανυκτερεύσεις. Οι εκδρομές μπορούν να πραγματοποιηθούν όλες τις εποχές του χρόνου, στη φύση ή σε αστικό περιβάλλον, ανάλογα με τους στόχους και τις ανάγκες της Ομάδας.

Ως Στελέχη φροντίζουμε να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι προβλεπόμενες διαδικασίες ασφάλειας, αδειοδότησης και ενημέρωσης, ενώ παράλληλα εμπλέκουμε ενεργά τους Μ.Ο./Ν.Ο. στον σχεδιασμό και την προετοιμασία της εκδρομής.
Για περισσότερα βλ. Παράρτημα 3: Οργάνωση & Ασφάλεια για Δράσεις Εκτός Εστίας

Προετοιμασία Εκδρομής

Η επιτυχία μιας εκδρομής βασίζεται τόσο στην καλή οργάνωση όσο και στη συμμετοχή των Μ.Ο./Ν.Ο. στον σχεδιασμό και την υλοποίησή της. Η προετοιμασία περιλαμβάνει δύο εξίσου σημαντικούς άξονες: τη Λειτουργία και το Πρόγραμμα.

• Λειτουργία

Η Λειτουργία αφορά όλα τα οργανωτικά και υποστηρικτικά στοιχεία της δράσης, όπως:

- τη μετακίνηση,
- τη διαμονή,
- τους διαθέσιμους χώρους και τις υποδομές,
- τη σίτιση και την τροφοδοσία,
- τον προϋπολογισμό και το κόστος συμμετοχής
- το ωρολόγιο πρόγραμμα,
- τα θέματα υγείας και ασφάλειας,
- τη διαχείριση κινδύνων και έκτακτων περιστατικών.

Η καλή λειτουργία επιτρέπει στην Ομάδα να επικεντρωθεί στην εμπειρία και στους στόχους της δράσης.

Χώρος διαμονής

Η διανυκτέρευση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε καταφύγια, Εστίες άλλων Τοπικών Τμημάτων, ξενώνες, σχολεία, κατασκηνωτικούς χώρους ή άλλους κατάλληλους χώρους, σύμφωνα με τις ανάγκες και τους στόχους της δράσης.

Πριν από την επιλογή του χώρου, φροντίζουμε να:

- γνωρίζουμε τις διαθέσιμες εγκαταστάσεις και υποδομές,
- εξασφαλίζουμε κατάλληλες συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας,
- ενημερωνόμαστε για τυχόν κανόνες λειτουργίας του χώρου,
- ενημερωνόμαστε για το σχέδιο διαφυγής
- εξετάζουμε την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και έκτακτης ανάγκης.

Μετακίνηση

Η επιλογή του μέσου μεταφοράς γίνεται με γνώμονα την ασφάλεια, την αξιοπιστία, τη διαθεσιμότητα και το κόστος. Πριν από την αναχώρηση, οι γονείς ή κηδεμόνες ενημερώνονται για το πρόγραμμα, τις ώρες μετακίνησης και τα στοιχεία επικοινωνίας της δράσης

Τροφοδοσία

Το διαιτολόγιο σχεδιάζεται σύμφωνα με τη διάρκεια και τις απαιτήσεις της εκδρομής, λαμβάνοντας υπόψη:

- τις διατροφικές ανάγκες των συμμετεχόντων,
- τυχόν αλλεργίες ή ειδικές διατροφικές απαιτήσεις,
- τη σωστή ενυδάτωση,
- την επαρκή και ισορροπημένη πρόσληψη ενέργειας κατά τη διάρκεια της δράσης.

Ταμείο

Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει:

- μετακινήσεις,
- διαμονή,
- τροφοδοσία,

- υλικά και αναλώσιμα,
- έξοδα προγράμματος,
- απρόβλεπτες ανάγκες.

Στόχος είναι η εκδρομή να είναι οικονομικά προσιτή χωρίς να γίνονται εκπτώσεις στην ασφάλεια και στην ποιότητα της εμπειρίας.

• Πρόγραμμα

Το Πρόγραμμα αφορά το παιδαγωγικό περιεχόμενο της εκδρομής:

- τους στόχους της δράσης,
- την κεντρική ιδέα,
- τις δραστηριότητες,
- τις τελετές και τις συζητήσεις,
- τις δράσεις στη φύση ή στην κοινότητα,
- τους πίνακες, τα αναμνηστικά και κάθε άλλο στοιχείο που ενισχύει την εμπειρία των συμμετεχόντων.

Βασικό στοιχείο του προγράμματος αποτελεί η Κεντρική Ιδέα, η οποία δίνει συνοχή και νόημα στη δράση και λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για όλες τις δραστηριότητες. Η Κεντρική Ιδέα συζητιέται, διαμορφώνεται και αποφασίζεται από την Ομάδα ή τις Ομάδες που θα εμπλακούν στην εκδρομή.

Μια καλή κεντρική ιδέα:

- ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα των εφήβων και νέων,
- συνδέεται με τις ανάγκες της Ομάδας,
- δίνει αφορμές για προβληματισμό και προσωπική αναζήτηση,
- ενθαρρύνει τη συμμετοχή και τη δράση,
- προσφέρει περισσότερα από ένα επίπεδα ανάγνωσης και επεξεργασίας.

Ο ρόλος των Επιτροπών

Στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εκδρομής αποτελούν ευθύνη των Επιτροπών, με την υποστήριξη και καθοδήγηση των Στελεχών.
Οι Επιτροπές μπορούν να αναλάβουν:

- την πρόσκληση και την ενημέρωση των συμμετεχόντων,
- την προετοιμασία της ατομικής εξάρτυσης,
- τη διαμόρφωση και διακόσμηση του χώρου,
- τους πίνακες (Κεντρικής Ιδέας, Ωρολογίου, κ.ο.κ),
- το άνοιγμα και το κλείσιμο της εκδρομής,
- την καλημέρα και καληνύχτα,
- τα ζωηρά παιχνίδια ,
- την ψυχαγωγία,
- τις πρωινές και απογευματινές δραστηριότητες,
- την αξιολόγηση,
- τα αναμνηστικά,
- Κάθε άλλο στοιχείο του προγράμματος.

Ρόλοι και Υπευθυνότητες των Μ.Ο./Ν.Ο.

Οι Μ.Ο./Ν.Ο. μπορούν να αναλαμβάνουν συγκεκριμένες Υπευθυνότητες, όπως:

- **Υπευθυνότητα Λειτουργίας**, με αρμοδιότητες που σχετίζονται με το ωρολόγιο πρόγραμμα, τη διαμονή, τις υπηρεσίες και τον συντονισμό.
- **Υπευθυνότητα Προγράμματος**, με ευθύνη για την προετοιμασία και υλοποίηση των δραστηριοτήτων.
- **Υπευθυνότητα Τροφοδοσίας**, για τον σχεδιασμό γευμάτων, τις προμήθειες και τη διαχείριση τροφίμων.
- **Υπευθυνότητα Ταμείου**, για την παρακολούθηση του προϋπολογισμού και των εξόδων.
- **Υπευθυνότητα Υλικού** (προγραμματικού/λειτουργικού).
- **Υπευθυνότητα Φαρμακείου**, πάντα με την επίβλεψη Στελέχους.

Παράλληλα ορίζονται οι υπεύθυνοι για τις υπηρεσίες, όπως καθαριότητα, μαγείρεμα, σερβίρισμα, εξωραϊσμός, πλύσιμο πιάτων.

Ο ρόλος των Στελεχών

Τα Στελέχη υποστηρίζουμε, καθοδηγούμε και ενδυναμώνουμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. κατά την προετοιμασία της εκδρομής.
Παράλληλα:

- παρακολουθούμε την πρόοδο των Επιτροπών,
- επιβεβαιώνουμε ότι έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα,
- διασφαλίζουμε την τήρηση των διαδικασιών του ΣΕΟ.,
- φέρουμε τη συνολική ευθύνη για την ασφαλή διεξαγωγή της δράσης.

Κατά τη διάρκεια της εκδρομής συμμετέχουμε ενεργά στο πρόγραμμα, λειτουργούμε ως πρότυπα συμπεριφοράς και παρακολουθούμε διακριτικά την πορεία της Ομάδας και την ευημερία όλων των συμμετεχόντων.

Πριν την αναχώρηση από την εκδρομή:

- ☑ πραγματοποιείται αξιολόγηση στο Συμβούλιο Ομάδας, ώστε να αναδειχθούν τα θετικά στοιχεία, οι δυσκολίες και τα σημεία βελτίωσης.
- ☑ ολοκληρώνονται οι τελευταίες υπηρεσίες, καθαρίζονται και τακτοποιούνται οι χώροι και απομακρύνονται όλα τα απορρίμματα
- ☑ γίνεται έλεγχος υλικών και προσωπικού εξοπλισμού,
- ☑ αποδίδεται ο χώρος στην κατάσταση που τον παραλάβαμε ή καλύτερη,
- ☑ τακτοποιούνται οι οικονομικές εκκρεμότητες.
- ☑ επιβεβαιώνεται η ασφαλής επιστροφή όλων των συμμετεχόντων.

Κατασκήνωση στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών

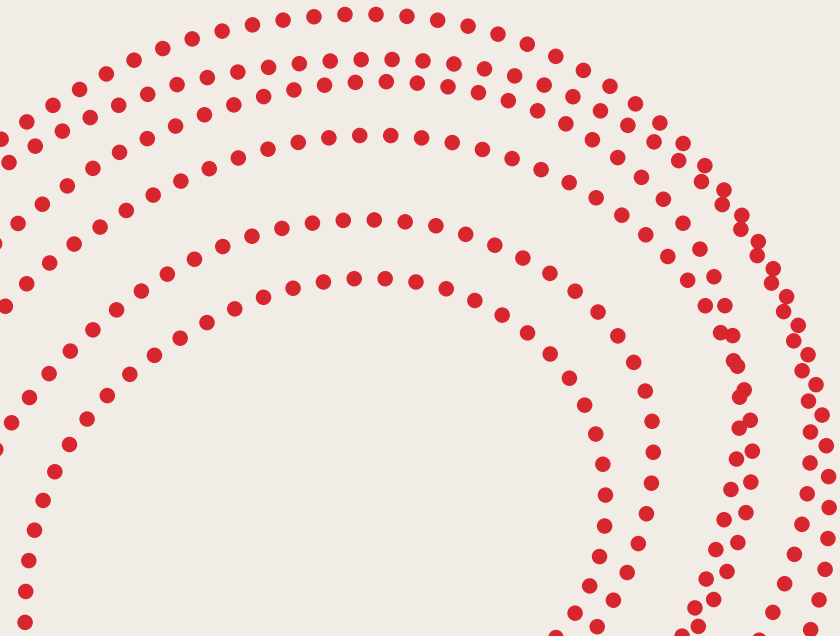
Η κατασκήνωση είναι αναπόσπαστο κομμάτι της Οδηγικής Ζωής και κορυφαία εμπειρία της Οδηγικής χρονιάς και το σημείο στο οποίο συμπυκνώνονται όλα όσα έχουν καλλιεργηθεί κατά τη διάρκεια της ζωής της Ομάδας. Η προετοιμασία της κατασκήνωσης μπαίνει στον Προγραμματισμό της Γ' και Δ' τριμηνίας. Όσο νωρίτερα εμπλακούν οι Μ.Ο./Ν.Ο., τόσο περισσότερο τη νιώθουν δική τους.

Ρόλος των Στελεχών είναι να εμπλέκουμε ουσιαστικά τους Μ.Ο./Ν.Ο. σε αυτή τη διαδικασία. Η προετοιμασία δεν αποτελεί μια υποχρέωση που βαραίνει αποκλειστικά το Αρχηγείο, αλλά μια σημαντική παιδαγωγική ευκαιρία για τους εφήβους να σχεδιάσουν, να οργανώσουν, να συνεργαστούν και να αναλάβουν ευθύνες. Όσο περισσότερο συμμετέχουν στην προετοιμασία, τόσο περισσότερο αισθάνονται ότι η κατασκήνωση είναι δική τους δημιουργία.

Κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης χρειάζεται να διατηρούμε μια ισορροπία ανάμεσα στην ελευθερία και την υποστήριξη. Οι Μ.Ο./Ν.Ο. χρειάζονται χώρο για να πάρουν πρωτοβουλίες, να πάρουν αποφάσεις, να κάνουν λάθη, να δοκιμάσουν νέους ρόλους και να ανακαλύψουν τις δυνατότητές τους. Παράλληλα, χρειάζεται να γνωρίζουν ότι υπάρχει ένα Αρχηγείο το οποίο παρακολουθεί, στηρίζει και φροντίζει για την ασφάλεια και την ομαλή λειτουργία του συνόλου.
Κατασκήνωση Κοινοτικής Ανάπτυξης

Η Κ.Κ.Α. είναι η σύγχρονη μορφή των ιστορικών "Κατασκηνώσεων Υπηρεσίας" (1950). Το έργο σχεδιάζεται μαζί με τον τόπο που μας φιλοξενεί και μοιράζεται σε Ομάδες Ενδιαφέροντος (Ο.Ε.), καθεμία με ένα ολοκληρωμένο έργο. Για περισσότερες πληροφορίες και τις αναλυτικές προδιαγραφές, βλ. το βοήθημα «Η Κατασκήνωση στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών».

Η κατασκήνωση αποτελεί ίσως το πληρέστερο περιβάλλον μέσα στο οποίο ένας έφηβος μπορεί να πειραματιστεί με την αυτενέργεια και την υπευθυνότητα. Μέσα από τις Ομάδες Ενδιαφέροντος, τις Υπηρεσίες, τις Υπευθυνότητες, τα Συμβούλια και την κοινή καθημερινότητα, οι Μ.Ο./Ν.Ο. καλούνται να λειτουργήσουν ως ενεργά μέλη μιας κοινότητας και να συνειδητοποιήσουν πως οι αποφάσεις και οι πράξεις τους επηρεάζουν τους ανθρώπους γύρω τους.



Ιδιαίτερη βαρύτητα χρειάζεται να δίνεται στην έννοια της προσφοράς. Η Κ.Κ.Α. δεν έχει ως στόχο μόνο την υλοποίηση ενός έργου, αλλά κυρίως τη διαμόρφωση στάσεων ζωής. Μέσα από τη συνεργασία με τους κατοίκους και τους φορείς του τόπου, οι Μ.Ο./Ν.Ο. έχουν την ευκαιρία να δουν στην πράξη πώς η προσωπική συμμετοχή μπορεί να συμβάλει θετικά σε μια κοινότητα και να αποκτήσει ουσιαστικό κοινωνικό αντίκτυπο.

Τα Στελέχη χρειάζεται επίσης να θυμόμαστε ότι η κατασκήνωση δεν αποτελεί μόνο μια εμπειρία για τους Μ.Ο./Ν.Ο., αλλά και για εμάς τους ίδιους. Είναι μια ευκαιρία να συνεργαστούμε ως Αρχηγείο, να μοιραστούμε εμπειρίες, να υποστηρίξουμε ο ένας τον άλλο και να εξελιχθούμε μέσα από τον ρόλο μας. Το προσωπικό μας παράδειγμα, η στάση μας απέναντι στις δυσκολίες, η συνεργασία μας και ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζουμε τους εφήβους επηρεάζουν καθοριστικά το κλίμα ολόκληρης της κατασκήνωσης.

Άλλα Είδη Κατασκηνώσεων:

Κινητή Κατασκήνωση Κοινοτικής Ανάπτυξης Κλάδου Μεγάλων Οδηγών: ονομάζεται η Κατασκήνωση που δεν στήνεται μόνιμα, η Ομάδα μετακινείται πεζή (ή, όπου χρειάζεται, με μέσα μαζικής μεταφοράς) και μένει λίγες μέρες σε κάθε τόπο. Οι μετακινήσεις δηλώνονται στην Αναλυτική Δήλωση Κατασκήνωσης.

Πλωτή/Ναυτοδηγική Κατασκήνωση Κοινοτικής Ανάπτυξης Κλάδου Μεγάλων Οδηγών: Είναι Κ.Κ.Α που περιλαμβάνει και Ναυτοδηγικές ασχολίες. Σκοπός της Ναυτοδηγικής Κ.Κ.Α είναι, εκτός από την Κοινοτική Ανάπτυξη, η γνωριμία και η εξοικείωση με το υγρό στοιχείο και ότι σχετίζεται με αυτό. Οι ώρες των Ο.Ε. προσαρμόζονται αναλόγως.

Παρά Πέντε:
Το Παρά Πέντε είναι κατασκήνωση που διοργανώνεται από τον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών και απευθύνεται μόνο στους Μ.Ο./Ν.Ο. που έχουν τελειώσει τη Γ’ Λυκείου, που εξαιτίας του τελευταίου φορτωμένου σχολικού έτους έχουν απομακρυνθεί από την Ομάδα, για να ξαναμπούν στο κλίμα του Οδηγισμού και να λειτουργήσει η κατασκήνωση ως έμπνευση, ώστε μετά την κατασκήνωση να επιλέξουν σε ποιον Κλάδο θα προσφέρουν ως Στελέχη.

Μ.Ο./Ν.Ο. και άλλοι Κλάδοι

Η συμμετοχή των Μ.Ο./Ν.Ο. σε συγκεντρώσεις και κατασκηνώσεις μικρότερων Κλάδων αποτελεί μια βιωματική εμπειρία προσφοράς και γνωριμίας με τον ρόλο του Στελέχους, καθώς και με τα χαρακτηριστικά ηλικίας των μικρότερων Κλάδων. Επιπλέον, μέσα από την συμμετοχή τους, οι Μ.Ο./Ν.Ο. έρχονται σε επαφή με τη λειτουργία μιας Συγκέντρωσης ή κατασκήνωσης και αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, υπευθυνότητας και υποστήριξης της Ομάδας.

Η προσφορά των Μ.Ο./Ν.Ο. στους άλλους Κλάδους, ωστόσο, δεν αναιρεί τις υποχρεώσεις τους απέναντι στην Ομάδα τους. Κάθε Αρχηγός θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τον παιδαγωγικό του ρόλο απέναντι σε κάθε έφηβο της Ομάδας του. Η/Ο Αρχηγός της Ομάδας που ζητά βοήθεια επικοινωνεί πρώτα με την/τον Αρχηγό των Μ.Ο./Ν.Ο., η συμμετοχή συμφωνείται και με την/τον Τοπική/ό Έφορο. Οι Αρχηγοί επικοινωνούν μεταξύ τους, ώστε να διευκρινίσουν τις ανάγκες και τους στόχους της συνεργασίας.

Είναι σημαντικό σε κάθε συμμετοχή (Συγκέντρωση, Εκδρομή, Κατασκήνωση κ.λπ.) να γίνεται συζήτηση και ανατροφοδότηση με την/τον Αρχηγό της Ομάδας/Πληρώματος σχετικά με το τι έμαθε από τη συμμετοχή του, πώς την/τον ωφέλησε προσωπικά, πώς συνέβαλε στην Ομάδα και τι θα βελτίωνε αν το επανέλαβε. Έτσι, η συμμετοχή του κάθε Μ.Ο./Ν.Ο. στη δράση άλλου Κλάδου γίνεται με επίκεντρο τον ίδιο την/τον Μ.Ο./Ν.Ο. και όχι απλά για την αριθμητική συμπλήρωση του αρχηγείου της δράσης.

Πριν τη Συγκέντρωση σε άλλο Κλάδο

Η/Ο Αρχηγός του άλλου Κλάδου επικοινωνεί με την/τον Μ.Ο./Ν.Ο. για να τον προετοιμάσει σχετικά με:

- Τον ρόλο του ως βοηθός του Αρχηγείου.
- Τη σχέση του με τα παιδιά, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της ηλικίας και τις συναισθηματικές/βιολογικές τους ανάγκες.
- Την αντίδρασή του σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Ιδανικά, η/ο Μ.Ο./Ν.Ο. συμμετέχει στο Συμβούλιο του Αρχηγείου για να παρακολουθήσει πώς οργανώνεται μια Συγκέντρωση. Μπορεί επίσης να αναλάβει μικρούς ρόλους, όπως το άνοιγμα της Συγκέντρωσης ή την ευθύνη για τα ζωηρά παιχνίδια.

Κατά τη Διάρκεια της Συγκέντρωσης

Η/Ο Μ.Ο./Ν.Ο. συμμετέχει ενεργά στις δραστηριότητες, υποστηρίζοντας το Αρχηγείο και βοηθώντας στη διατήρηση της ροής της Συγκέντρωσης. Μπορεί να αναλάβει μικρούς ρόλους, όπως τη διεξαγωγή παιχνιδιών ή την υποστήριξη των παιδιών κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων.

Παράλληλα, παρατηρεί τον τρόπο λειτουργίας της Ομάδας, μαθαίνει από το Αρχηγείο και ενισχύει τη Συγκέντρωση με τη ζωντάνια και τη δημιουργικότητά του.

Μετά τη Συγκέντρωση

Η/Ο Μ.Ο./Ν.Ο. μπορεί να παρακολουθήσει την αξιολόγηση των παιδιών από το Αρχηγείο και, αν είναι δυνατόν, να συμμετάσχει και στην αξιολόγηση της Συγκέντρωσης από τα Στελέχη. Έτσι, αποκτά μια ολοκληρωμένη εικόνα της λειτουργίας μιας Οδηγικής Συγκέντρωσης, από τον σχεδιασμό έως την αξιολόγηση.

Μ.Ο./Ν.Ο και Κατασκηνώσεις Άλλων Κλάδων

Οι Μ.Ο./Ν.Ο. μπορούν να συμμετέχουν σε κατασκηνώσεις εφόσον:

- αφορά Χαρούμενο Ταξίδι (κατασκήνωση Αστεριών) ή Χαρούμενο Δάσος (κατασκήνωση Πουλιών), αλλά όχι κατασκήνωση Κλάδου Οδηγών (λόγω μικρής διαφοράς ηλικίας),
- έχουν ολοκληρώσει την Α' Λυκείου,
- έχουν δώσει Υπόσχεση,
- έχουν βοηθήσει τουλάχιστον μια φορά σε Συγκέντρωση Γαλαξία (Ομάδα Αστεριών) ή Σμήνους (Ομάδα Πουλιών)
- συμμετέχουν ενεργά στην Ομάδα ή το Πλήρωμά τους,
- έχουν τη σύμφωνη γνώμη και σύσταση της/του Αρχηγού τους.

Οι Μ.Ο./Ν.Ο. παραδίδουν κανονικά στην/στον Αρχηγό της κατασκήνωσης Υπεύθυνη Δήλωση Συμμετοχής και Πιστοποιητικό Υγείας, υπογεγραμμένα από γονέα ή κηδεμόνα.

Κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης, οι Μ.Ο./Ν.Ο. λειτουργούν υποστηρικτικά προς το Αρχηγείο, χωρίς να αναλαμβάνουν ευθύνες ενηλίκων. Συγκεκριμένα, δεν αναλαμβάνουν ρόλους όπως φαρμακείο, υπεύθυνος πεντάδας ή φωλιάς, (νυχτερινός) φύλακας ή συνοδεία παιδιών εκτός κατασκήνωσης.

Ανάπτυξη της Ομάδας και διατήρηση μελών

Η ανάπτυξη μιας Ομάδας δεν αφορά μόνο την προσέλκυση νέων μελών αλλά και τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο οι Μ.Ο./Ν.Ο. επιθυμούν να παραμείνουν και να συμμετέχουν ενεργά.
Η ανάπτυξη της Ομάδας ενισχύεται όταν:

- Υπάρχει ποιοτικό και ελκυστικό πρόγραμμα.
- Τα νέα μέλη εντάσσονται ομαλά στη ζωή της Ομάδας.
- Οι Μ.Ο./Ν.Ο. αισθάνονται ότι η άποψή τους ακούγεται και επηρεάζει τις αποφάσεις.
- Υπάρχουν πραγματικές ευκαιρίες ανάληψης ευθυνών και πρωτοβουλιών.
- Διατηρείται καλή συνεργασία με τους γονείς και το Τοπικό Τμήμα.
- Υποστηρίζεται η ομαλή μετάβαση των Οδηγών στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών μέσα από συνεργασίες και κοινές δράσεις μεταξύ των δύο Κλάδων, όπως μια κοινή δράση των Οδηγών Β' Γυμνασίου με τους Μ.Ο./Ν.Ο. την Άνοιξη.

Οι περισσότεροι έφηβοι παραμένουν στον Οδηγισμό όχι λόγω των δράσεων που κάνουν, αλλά λόγω των σχέσεων που δημιουργούν, και του αισθήματος ότι ανήκουν σε μια Ομάδα στην οποία μπορούν να πειραματιστούν σε ασφαλές πλαίσιο.

Λειτουργία Μικρών Ομάδων

Αν και η ιδανική σύνθεση μιας Ομάδας ή ενός Πληρώματος είναι μεγαλύτερη, αρκετές Ομάδες λειτουργούν για μεγάλα χρονικά διαστήματα με μικρότερο αριθμό μελών. Το μέγεθος μιας Ομάδας δεν καθορίζει πάντα την ποιότητα της Οδηγικής εμπειρίας. Μια μικρή Ομάδα με ενεργή συμμετοχή, ουσιαστική αυτοδιοίκηση και υποστηρικτικά Στελέχη μπορεί να προσφέρει εξαιρετικές ευκαιρίες μάθησης, ανάπτυξης και προσφοράς.

Στις μικρές Ομάδες, στοιχεία της αυτοδιοίκησης, όπως οι Επιτροπές, οι Υπευθυνότητες και η κατανομή των εργασιών, προσαρμόζονται στις ανάγκες και τις δυνατότητες της Ομάδας, χωρίς να αλλοιώνεται η φιλοσοφία του Κλάδου. Σε μικρές Ομάδες, η απουσία ακόμη και λίγων μελών μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τη λειτουργία της Ομάδας, για τον λόγο αυτό δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στην προσωπική επαφή, στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και στην αίσθηση του ανήκειν.

Τα Στελέχη παρακολουθούν διακριτικά την κατανομή των ρόλων, ώστε να αποφεύγεται η συνεχής επιβάρυνση των ίδιων προσώπων και να δημιουργούνται ευκαιρίες συμμετοχής για όλους. Παράλληλα, ενθαρρύνουν την εναλλαγή ρόλων και την απόκτηση νέων εμπειριών από τα μέλη.



05

Ο Ρόλος του Στελέχους στην Ομάδα/στο Πλήρωμα

Στο προηγούμενο κεφάλαιο εξετάσαμε τη λειτουργία της Ομάδας και τον ρόλο μας μέσα σε αυτήν. Σε αυτό το κεφάλαιο εστιάζουμε στο ίδιο το Στέλεχος: στις γνώσεις, στις δεξιότητες και στις στάσεις που υποστηρίζουν το έργο του.

Το Στέλεχος στην Ομάδα

Η αυτοδιοίκηση αποτελεί βασικό στοιχείο της λειτουργίας της Ομάδας/του Πληρώματος. Ο ρόλος μας ως Στελέχη παραμένει καθοριστικός, όχι επειδή παίρνουμε τις αποφάσεις, αλλά επειδή βοηθάμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να τις πάρουν. Πίσω από κάθε επιτυχημένη δράση βρίσκεται συνήθως ένα Στέλεχος που δημιούργησε τις κατάλληλες συνθήκες και στη συνέχεια έκανε ένα βήμα πίσω, αφήνοντας τους εφήβους να αναλάβουν τον πρωταγωνιστικό ρόλο.

Ένα Στέλεχος σε μια Ομάδα Μεγάλων Οδηγών / Πλήρωμα Ναυτοδηγών:

- ακούει περισσότερο απ' όσο μιλά,
- λειτουργεί διευκολυντικά και όχι κατευθυντικά,
- εμπιστεύεται τους Μ.Ο./Ν.Ο.,
- καλλιεργεί την αυτοδιοίκηση και τη συμμετοχή,
- προωθεί τη συμπερίληψη και τον σεβασμό,
- δίνει νόημα και σκοπό στις δράσεις της Ομάδας,
- αποτελεί θετικό πρότυπο μέσα από το παράδειγμά του
- αναγνωρίζει τις προκλήσεις της σύγχρονης εφηβείας (ψηφιακή ζωή, άγχος, ταυτότητα, κοινωνική πίεση), και υποστηρίζει τους Μ.Ο./Ν.Ο. σύμφωνα με τις αναπτυξιακές τους ανάγκες,
- αναγνωρίζει ότι η μάθηση και η προσωπική εξέλιξη είναι μια διαρκής διαδικασία, συμπεριλαμβανομένου και του ίδιου

Καθοδήγηση (Mentoring)

Καθοδήγηση (Mentoring) είναι η σχέση εμπιστοσύνης μέσα από την οποία ένα πιο έμπειρο πρόσωπο υποστηρίζει έναν νέο άνθρωπο στην προσωπική του ανάπτυξη. Ο ρόλος της/του μέντορα δεν είναι να δίνει έτοιμες απαντήσεις ή να παίρνει αποφάσεις για λογαριασμό του άλλου, αλλά να ακούει, να ενθαρρύνει, να θέτει ερωτήματα και να βοηθά το νέο άτομο να ανακαλύπτει τις δικές του λύσεις, δυνατότητες και προοπτικές.

Η καθοδήγηση έχει σημαντικό ρόλο στη ζωή των εφήβων, καθώς τους προσφέρει υποστήριξη, ενθάρρυνση και θετικά πρότυπα. Διαφέρει από πολλές μορφές υποστήριξης, όπως η συμβουλευτική ή η προσωπική διδασκαλία, καθώς βασίζεται σε μια μακροπρόθεσμη σχέση που ενδυναμώνει σταδιακά το άτομο ώστε να αναπτύσσει την αυτογνωσία, την αυτοπεποίθηση και την αυτονομία του.

Η σχέση που αναπτύσσει ένα Στέλεχος με τους Μ.Ο./Ν.Ο. της Ομάδας του έχει πολλά κοινά στοιχεία με την Καθοδήγηση. Μέσα από την εμπιστοσύνη, την υποστήριξη και τον ουσιαστικό διάλογο, το Στέλεχος ενθαρρύνει τους Μ.Ο./Ν.Ο. να θέτουν στόχους, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να εξελίσσονται.

Στον Οδηγισμό, οι έφηβοι έχουν δίπλα τους έναν αξιόπιστο ενήλικα που μπορεί να προσφέρει καθοδήγηση και υποστήριξη σε μια κρίσιμη περίοδο της ζωής τους, γεμάτη σημαντικές αλλαγές και προκλήσεις, όπως η πίεση των συνομηλίκων, το σχολικό άγχος και η διαμόρφωση ταυτότητας. Η ύπαρξη ενός ατόμου αναφοράς μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησής τους, μέσα από την ενθάρρυνση, τον έπαινο και την εποικοδομητική ανατροφοδότηση.

Προϋπόθεση για την αποτελεσματική συνεργασία και καθοδήγηση των Μ.Ο./Ν.Ο. είναι η ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ Στελέχους (ιδιαίτερα της/του Αρχηγού) και του κάθε μέλους της Ομάδας, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τα χαρακτηριστικά της ηλικίας και τις ιδιαιτερότητες του καθενός.

Βήματα για την ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης με έναν έφηβο

Αποδοχή του εφήβου χωρίς κριτική ή προκαταλήψεις.
Διάθεση αλλαγής και προσαρμογής της επικοινωνίας στις ανάγκες του.
Αυτοπαρατήρηση και διαχείριση των προσωπικών αντιδράσεων του Στελέχους.
Θετική επικοινωνία με ειλικρίνεια, σεβασμό και υποστήριξη.
Αναζήτηση λύσεων από κοινού μέσα από διάλογο και συνεργασία.

Η καθοδήγηση είναι μια ζωντανή διαδικασία που προσαρμόζεται στις ανάγκες, την ηλικία και την εμπειρία του κάθε νέου. Μπορεί να εκφραστεί σε πολλές πτυχές της ζωής της Ομάδας. Τρόποι με τους οποίους μπορούμε να την εφαρμόσουμε στην πράξη παρουσιάζονται στις αντίστοιχες ενότητες που αφορούν το Συμβούλιο Ομάδας, τις Υπευθυνότητες, τις Επιτροπές και τον Προγραμματισμό.

Επικοινωνία στην Ομάδα Μεγάλων Οδηγών

Η ουσιαστική επικοινωνία αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη λειτουργία μιας δυναμικής Ομάδας Μεγάλων Οδηγών. Δεν αφορά μόνο τη μετάδοση πληροφοριών αλλά και την ανταλλαγή ιδεών, την έκφραση απόψεων, τη λήψη αποφάσεων και την οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης.

Η επικοινωνία στην Ομάδα είναι αμφίδρομη. Κάθε μέλος έχει δικαίωμα να ενημερώνεται, να εκφράζει τη γνώμη του και να συμμετέχει στις αποφάσεις που το αφορούν.

Το Αρχηγείο φροντίζει ώστε:

- οι πληροφορίες να είναι έγκαιρες, σαφείς και προσβάσιμες σε όλους,
- να χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα μέσα επικοινωνίας,
- να διασφαλίζεται η συμμετοχή όλων των μελών,
- να καλλιεργείται κλίμα σεβασμού και ενεργητικής ακρόασης.

Οι αποφάσεις, οι δράσεις και ο προγραμματισμός συζητούνται στα Συμβούλια της Ομάδας, όπου τα μέλη έχουν ενεργό ρόλο στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του προγράμματος.
Μεταξύ των Συγκεντρώσεων, η επικοινωνία μπορεί να γίνεται μέσω ψηφιακών εργαλείων που έχουν συμφωνηθεί από την Ομάδα (Ομάδες μηνυμάτων, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, κοινόχρηστα ημερολόγια κ.ά.), πάντα με σεβασμό στους κανόνες ασφαλούς ψηφιακής επικοινωνίας του ΣΕΟ.

Κάθε μέλος έχει την ευθύνη να ενημερώνει έγκαιρα σε περίπτωση απουσίας ή αδυναμίας συμμετοχής σε μια δράση, ώστε η Ομάδα να μπορεί να προγραμματίζει αποτελεσματικά τη λειτουργία της.

Διαχείριση Συγκρούσεων



Οι συγκρούσεις αποτελούν φυσιολογικό μέρος της ζωής κάθε Ομάδας. Όταν έφηβοι συνεργάζονται, αναλαμβάνουν ευθύνες, εκφράζουν διαφορετικές απόψεις και συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, είναι αναμενόμενο να προκύπτουν διαφωνίες, εντάσεις και δυσκολίες στη συνεργασία. Η ύπαρξη συγκρούσεων δεν αποτελεί ένδειξη αποτυχίας της Ομάδας. Αντίθετα, πολλές φορές αποτελεί ευκαιρία μάθησης και προσωπικής ανάπτυξης για όλα τα μέλη.

Στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών δεν επιδιώκουμε να αποφεύγουμε κάθε διαφωνία ούτε να λύνουμε εμείς κάθε πρόβλημα που προκύπτει. Στόχος μας είναι να βοηθούμε τους Μ.Ο./Ν.Ο. να αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας, συνεργασίας και επίλυσης προβλημάτων, ώστε να μπορούν σταδιακά να διαχειρίζονται μόνοι τους τις δυσκολίες που εμφανίζονται στη ζωή της Ομάδας.

Οι συγκρούσεις μπορεί να εμφανιστούν ανάμεσα σε δύο μέλη, μέσα σε μια Επιτροπή, κατά τη διάρκεια ενός Συμβουλίου Ομάδας ή ακόμη και γύρω από τον καταμερισμό υπευθυνοτήτων και εργασιών. Συχνά συνδέονται με διαφορετικές προσδοκίες, ανάγκες ή τρόπους έκφρασης και όχι απαραίτητα με προσωπικές αντιπαραθέσεις. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να ενθαρρύνουμε τα μέλη να ακούν το ένα το άλλο, να εκφράζουν με σεβασμό τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους και να αναζητούν από κοινού λύσεις. Η αξιολόγηση κάθε δράσης είναι ο φυσικός χώρος για αυτή την εξάσκηση, αλλά εάν χρειαστεί, μπορούμε να συζητήσουμε ξεχωριστά με τα μέλη της Ομάδας που βρίσκονται σε αντιπαράθεση.

Ρόλος των Στελεχών είναι να λειτουργούμε ως υποστηρικτές και διευκολυντές της διαδικασίας. Ακούμε όλες τις πλευρές χωρίς βιαστικά συμπεράσματα, βοηθάμε τους εφήβους να κατανοήσουν ο ένας την οπτική του άλλου και δημιουργούμε τις συνθήκες για έναν ουσιαστικό διάλογο. Όταν είναι δυνατόν, δίνουμε στα ίδια τα μέλη τον χώρο και τον χρόνο να βρουν λύσεις, ώστε να αναπτύξουν την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να διαχειρίζονται παρόμοιες καταστάσεις και στο μέλλον.

Παράλληλα, είναι σημαντικό να αναγνωρίζουμε πότε μια σύγκρουση ξεπερνά το επίπεδο μιας απλής διαφωνίας. Συμπεριφορές που περιλαμβάνουν προσβολές, αποκλεισμό, εκφοβισμό, απαξίωση ή επηρεάζουν την ασφάλεια και την ευημερία κάποιου μέλους δεν μπορούν να γίνονται αποδεκτές. Σε αυτές τις περιπτώσεις οφείλουμε να παρέμβουμε άμεσα και ξεκάθαρα, υπενθυμίζοντας τις αξίες της Ομάδας και διασφαλίζοντας ότι όλοι οι Μ.Ο./Ν.Ο. παραμένουν σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον.

Η διαχείριση συγκρούσεων δεν έχει ως στόχο να συμφωνούν όλοι σε όλα. Στόχος είναι οι Μ.Ο./Ν.Ο. να μάθουν να συνεργάζονται ακόμη και όταν έχουν διαφορετικές απόψεις, να αναζητούν λύσεις με σεβασμό και να κατανοούν ότι η διαφορετικότητα των ιδεών μπορεί να αποτελέσει δύναμη για την Ομάδα. Μέσα από αυτές τις εμπειρίες καλλιεργούνται δεξιότητες που θα τους συνοδεύουν σε όλη τους τη ζωή ως ενεργοί πολίτες, συνεργάτες και μέλη της κοινωνίας.

Κανένα Στέλεχος δεν χρειάζεται να διαχειρίζεται μόνο του μια δύσκολη ή ιδιαίτερα σύνθετη κατάσταση. Εάν μια σύγκρουση μας προβληματίζει, μας δυσκολεύει ή φαίνεται να επηρεάζει ουσιαστικά την ευημερία κάποιου μέλους της Ομάδας, χρειάζεται να αξιοποιούμε την υποστήριξη της/του Τοπικής/ού Εφόρου ή της/του Εφόρου Κλάδου. Η αναζήτηση βοήθειας αποτελεί πράξη υπευθυνότητας και συμβάλλει στην καλύτερη υποστήριξη των νέων.

Θαρραλέος Χώρος (Brave Space)

Γνωρίζουμε ότι οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα σε ένα περιβάλλον όπου μπορούν να συμμετέχουν ουσιαστικά, χωρίς φόβο, προκαταλήψεις, διακρίσεις ή βία οποιασδήποτε μορφής. Η WAGGGS ενθαρρύνει τις Ομάδες να καλλιεργούν ένα κλίμα στο οποίο κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ηλικίας, αισθάνεται όχι μόνο ασφαλές, αλλά και ενθαρρυμένο να εκφράζει τις εμπειρίες, τις ανησυχίες και τις απόψεις του. Το περιβάλλον αυτό ονομάζεται **Θαρραλέος Χώρος (Brave Space).**

Ο Θαρραλέος Χώρος είναι ένα ασφαλές, συμπεριληπτικό και ενδυναμωτικό περιβάλλον, όπου κάθε μέλος αισθάνεται αρκετή ασφάλεια και εμπιστοσύνη ώστε να βγει έξω από τη «ζώνη άνεσής» του, να δοκιμάσει νέες εμπειρίες, να εκφραστεί, να μάθει και να αναπτυχθεί.
Η δημιουργία και η διατήρηση ενός Θαρραλέου Χώρου αποτελεί ευθύνη όλων των μελών της Ομάδας. Ωστόσο, ως Στελέχη έχουμε αυξημένη ευθύνη απέναντι στα ανήλικα μέλη του ΣΕΟ, τα οποία καλούμαστε να υποστηρίζουμε και να προστατεύουμε.

Τι περιλαμβάνει ένας Θαρραλέος Χώρος:

- **Ασφάλεια/Προστασία:**

Σε κάθε μας δράση είμαστε προσεκτικοί να μην προκαλέσουμε οποιαδήποτε εκούσια ή ακούσια βλάβη, να λάβουμε μέτρα για να μειώσουμε τους κινδύνους και να μπορούμε να ανταποκριθούμε σε ζητήματα ασφάλειας ή ευημερίας. Ένα σημαντικό κομμάτι της προστασίας είναι να παρέχουμε το καλύτερο δυνατό περιβάλλον, όχι μόνο για να μειώσουμε τη βλάβη αλλά και για να προάγουμε την ανάπτυξη μέσω θετικών σχέσεων όλων των μελών, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι κάθε μέλος μπορεί να έχει διαφορετικές ανάγκες για να νιώσει ασφάλεια.

- **Συμπερίληψη:**

Το κάθε άτομο προέρχεται από ένα διαφορετικό υπόβαθρο και η ζωή μας επηρεάζεται από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες (όπως το φύλο, η ηλικία, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η φυλή, οι ψυχικές/σωματικές ικανότητες, ο σεξουαλικός προσανατολισμός κ.α.). Για να στηρίξουμε αποτελεσματικά κάθε μέλος της Ομάδας μας ώστε να έχει ίσες ευκαιρίες να αναπτυχθεί και να εκπαιδευτεί, επιδιώκουμε να εφαρμόζουμε μια δίκαιη προσέγγιση στον τρόπο που προσφέρουμε εμπειρίες. Αυτό σημαίνει να παρέχουμε περισσότερη υποστήριξη σε όσους την χρειάζονται, ανάλογα με τις προσωπικές συνθήκες του κάθε μέλους, ώστε να μάθουν και να αναπτυχθούν.

Ενδυνάμωση

Είναι σημαντικό μέσα στην Οδηγική ζωή τα μέλη κάθε ηλικίας να νιώθουν άνεση και ασφάλεια να εκφράζουν ελεύθερα την ταυτότητά τους, και να τους φέρονται με σεβασμό και αποδοχή. Με την καλλιέργεια αυτοπεποίθησης, δεξιοτήτων και δυνατότητας δράσης, τα μέλη ενδυναμώνονται και μπορούν να παίρνουν αποφάσεις.

• Πώς δημιουργούμε τον θαρραλέο χώρο:

Καλό είναι ο Θαρραλέος χώρος να υπάρχει σε κάθε Οδηγικό πλαίσιο, είτε το ονομάζουμε έτσι είτε όχι. Είναι άμεσα συνδεδεμένος με τις Οδηγικές αξίες που ακολουθούμε.

Στην αρχή κάθε χρονιάς, η Ομάδα/το Πλήρωμα μπορεί να θέσει τους κανόνες της για τον θαρραλέο χώρο στο Συμβούλιο Ομάδας. Κάθε μέλος που προστίθεται στην Ομάδα/ Πλήρωμα χρειάζεται να συμφωνεί με τους κανόνες που έχουν οριστεί, και να τους υπενθυμίζουμε εάν θεωρούμε ότι μια κατάσταση μπορεί να ξεφύγει.

Ειδικά όταν με την Ομάδα εξερευνούμε πιο ιδιαίτερα πλαίσια, στα οποία θέλουμε οι Μ.Ο./ Ν.Ο. να πάρουν θέση και να εκφραστούν, καλό είναι να γίνεται εκ νέου η διαδικασία της θέσπισης θαρραλέου χώρου, ο οποίος θα ισχύει μόνο για τα πλαίσια της συγκεκριμένης Συγκέντρωσης και θα προσαρμοστεί στη συγκεκριμένη θεματική που εξερευνά η Ομάδα.

• Διαδικασία

- Υλικά: Χαρτί του μέτρου, μαρκαδόροι
- Διάρκεια: 15 λεπτά - όσο χρειαστεί (αναλόγως το μέγεθος και την εξοικείωση της Ομάδας με τη διαδικασία)

Ένα μέλος της Ομάδας (κατά προτίμηση Στέλεχος) αναλαμβάνει τη θέση του διευκολυντή για τη θέσπιση του Θαρραλέου Χώρου της Ομάδας/πληρώματος.

Ρωτάει τα μέλη της Ομάδας ποιες είναι οι προϋποθέσεις ώστε να νιώσουν ασφάλεια να συμμετέχουν ισότιμα και να εκφράσουν τις απόψεις τους και τα συναισθήματά τους. Το κάθε μέλος της Ομάδας τοποθετείται, αλλά πριν γραφτεί κάτι στο χαρτί διερωτάται όλη η Ομάδα εάν συμφωνεί, καθώς μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές ή και αντικρουόμενες απόψεις. Για να αποτυπωθεί κάτι στο χαρτί χρειάζεται να συμφωνήσει όλη η Ομάδα αλλά και να διευκρινιστούν όροι (π.χ. εάν ένα μέλος προτείνει το “να είμαστε συμπεριληπτικοί”, είναι σημαντικό να συζητηθεί το πώς οραματίζεται αυτή τη συμπερίληψη, τι σημαίνει για αυτό το άτομο και για την υπόλοιπη Ομάδα, και να το συμφωνήσουν όλοι). Είναι σημαντικό να μην εισερχόμαστε στον Θαρραλέο χώρο με δικές μας αντιλήψεις αλλά να έχουμε όλοι κατανοήσει και συμφωνήσει τι ζητάμε από το κάθε μέλος της Ομάδας.

Μόλις συμφωνηθεί μια προϋπόθεση, και καταγραφεί, προχωράμε στην επόμενη. Μόλις η Ομάδα νιώσει ότι δεν έχει να προτείνει κάτι άλλο, κοιτάμε τις προϋποθέσεις ως σύνολο, μήπως τελικά θεωρούμε κάτι περιττό.

Μόλις καταλήξουμε στην τελική μας λίστα με τις προϋποθέσεις, το κάθε μέλος της Ομάδας με τη σειρά υπογράφει στο χαρτί, δεσμευόμενο ότι θα προσπαθήσει να τηρήσει τα παραπάνω σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Εάν κάποιο μέλος προστεθεί στη διαδικασία μετά τη θέσπιση του Θαρραλέου Χώρου, τότε χρειάζεται να συμφωνήσει στους όρους. Σε περίπτωση πολυήμερης εκδρομής/κατασκήνωσης, μπορούμε να επανέλθουμε στους όρους του Θαρραλέου Χώρου στη διάρκεια κάποιου Συμβουλίου Ομάδας/Κατασκήνωσης, και να τους τροποποιήσουμε, εφόσον συμφωνήσει όλη η Ομάδα.

Ο ρόλος των στελεχών στη δημιουργία και διατήρηση του Θαρραλέου Χώρου:

Τα Στελέχη οφείλουν:

- Να εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να διασφαλίσουν την ασφάλεια και ευημερία των μελών της Ομάδας/πληρώματός τους
- Να ακούν ενεργά όλα τα μέλη της Ομάδας και να τους παίρνουν στα σοβαρά ανεξαρτήτως της ηλικίας τους
- Να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στις ατομικές ανάγκες του κάθε μέλους για να δημιουργήσουν ασφαλές περιβάλλον
- Να παρατηρούν τις ανάγκες κάθε μέλους, να τις αξιολογούν και να προσπαθούν να εξασφαλίσουν ότι το καθένα θα έχει την καλύτερη δυνατή εμπειρία εκπαίδευσης και ανάπτυξης
- Να είναι σε ετοιμότητα ώστε να επέμβουν και να προσαρμόσουν τα δεδομένα όποτε χρειαστεί
- Να καλλιεργούν στην Ομάδα ένα φιλόξενο περιβάλλον όπου το κάθε μέλος θα μπορεί να αναπτύσσεται με το δικό του ρυθμό
- Να τηρούν ξεκάθαρη στάση που να υποστηρίζει όλα τα μέλη και να επιτρέπουν να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται αποφασιστικά οι διακρίσεις
- Να είναι υποστηρικτικοί προς όλα τα μέλη της Ομάδας, βοηθώντας τα να αναπτύξουν την αυτοπεποίθησή τους
- Να εκφράζουν κι εκείνα με θάρρος τη γνώμη τους και να ενθαρρύνουν τα μέλη να κάνουν το ίδιο (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι γνώμες των στελεχών ακούγονται περισσότερο από των Μ.Ο./Ν.Ο.)
- Να είναι ανοιχτοί σε προσκλήσεις και συνεργασία με άτομα που σκέφτονται διαφορετικά

Μ.Ο./Ν.Ο. και Υγιή Όρια

Η επιτυχία στην καθοδήγηση μιας Ομάδας νέων, όπως οι Μ.Ο./Ν.Ο., βασίζεται στην δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης, που στηρίζεται στην ανοιχτή επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών. Τα όρια δεν εμποδίζουν τη σχέση αλλά την προστατεύουν, ορίζοντας ποιες συμπεριφορές της ταιριάζουν.

Στις Ομάδες Μ.Ο./Ν.Ο., όλα τα μέλη είναι ίσα, όμως ως Στελέχη και ενήλικες, είμαστε εκεί για να τηρούμε και να βάζουμε τα κατάλληλα όρια. Θέλουμε οι Μ.Ο./Ν.Ο. να μας εμπιστεύονται και να έρχονται σε εμάς, αλλά είναι σημαντικό ο ρόλος μας να είναι ξεκάθαρα ένας ρόλος ενηλίκου προτύπου, όχι ένας ακόμα φίλος στην Ομάδα.

Τα Στελέχη πρέπει να διατηρούν ηλικιακά κατάλληλα όρια σε τομείς όπως οι σχέσεις, η επικοινωνία, η εμπιστευτικότητα, η γλώσσα, ο σεβασμός, η συμπεριφορά και οι πεποιθήσεις.

Τα υγιή όρια διασφαλίζουν έναν ασφαλή χώρο για όλους, ενισχύουν την αυτοπεποίθηση και ενδυνάμωση των μελών και αποτρέπουν προβληματικές και εξαρτημένες σχέσεις.

Σημεία προσοχής:

- **Γλώσσα και χιούμορ**

Τόσο την ώρα της Συγκέντρωσης όσο και σε ελεύθερο χρόνο με τα μέλη της Ομάδας, πρέπει να δίνουμε προσοχή στη γλώσσα και το χιούμορ που χρησιμοποιούμε. Είναι σημαντικό να συνάδουν με τις Οδηγικές αξίες, χωρίς υπονοούμενα ή υποτιμητικά πειράγματα που να εκθέτουν ή να μειώνουν τους άλλους και να ενισχύουν στερεότυπα, και χωρίς πολιτικό/κομματικό περιεχόμενο. Είναι σημαντικό τόσο να μην κάνουμε εμείς τέτοια σχόλια όσο και να βάζουμε τα όρια όταν ακούμε αντίστοιχα σχόλια από άλλα μέλη.

- **Αποκάλυψη πολλών προσωπικών πληροφοριών:**

Το να μοιραζόμαστε κάποια προσωπικά στοιχεία βοηθά τη σχέση εμπιστοσύνης. Επιπλέον, οι έφηβοι μπορεί να ψάξουν ενεργά άτομα που πιστεύουν ότι έχουν κοινές εμπειρίες όταν χρειάζονται υποστήριξη. Χρειάζεται όμως να αναρωτιόμαστε κάθε φορά αν αυτό που μοιραζόμαστε εξυπηρετεί τον Μ.Ο./Ν.Ο. ή εμάς. Η υπερβολική οικειότητα θολώνει τον ρόλο του Στελέχους και μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση στους Μ.Ο./Ν.Ο. σχετικά με τα όρια της σχέσης.

- **Φυσική επαφή**

Η φυσική επαφή πρέπει να είναι περιορισμένη, κατάλληλη και πάντα με σαφή σκοπό (π.χ. χαιρετισμός, υποστήριξη σε δραστηριότητα). Αποφεύγονται αγκαλιές, αγγίγματα ή κινήσεις που μπορεί να παρερμηνευτούν ή να κάνουν έναν έφηβο να νιώσει άβολα. Αντίστοιχα, εάν κάποιος Μ.Ο./Ν.Ο. καταφεύγει συχνά σε αγγίγματα ή σωματική εγγύτητα, το Στέλεχος χρειάζεται να θέσει ένα ήρεμο και ξεκάθαρο όριο.

Επιδιώκουμε η στάση μας να είναι σταθερή αλλά υποστηρικτική, ώστε ο έφηβος να νιώσει ασφάλεια χωρίς να παρερμηνεύσει την απόσταση ως απόρριψη.

- **Ψηφιακός Χώρος**

Η οριοθέτηση δεν αφορά μόνο τη λειτουργία μέσα στην Ομάδα. Ως Στελέχη αποτελούμε πρότυπα σε όλη μας τη ζωή για τους Μ.Ο./Ν.Ο., τόσο στον φυσικό όσο και στον ψηφιακό χώρο. Συνεπώς, εάν επιλέξουμε να έχουμε ανοιχτά κοινωνικά δίκτυα, ή να μας ακολουθούν Μ.Ο./Ν.Ο., χρειάζεται να προσέχουμε την ψηφιακή μας παρουσία, συμπεριλαμβανομένου του τι παρακολουθούμε, πόση ώρα, τι αναρτούμε, τι συμπεριφορές επιδεικνύουμε, τι προσωπικές πληροφορίες μοιραζόμαστε. Σε περίπτωση Οδηγικών δράσεων, δεν μοιραζόμαστε φωτογραφίες των Μ.Ο./Ν.Ο. χωρίς τη ρητή τους συγκατάθεση στα προσωπικά μας δίκτυα.
Αντίστοιχα, είναι σημαντικό να είμαστε προσεκτικοί στις ώρες και τα μέσα επικοινωνίας μας με τους Μ.Ο./Ν.Ο., αποφεύγοντας ιδιωτικές συνομιλίες που δεν αφορούν την λειτουργία της Ομάδας.

Ασφάλεια και ευημερία

Η ασφάλεια και η ευημερία των εφήβων αποτελούν βασική ευθύνη κάθε Στελέχους. Στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών δημιουργούμε περιβάλλοντα στα οποία οι νέοι μπορούν να εκφράζονται, να δοκιμάζονται, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να αναπτύσσονται με ασφάλεια.

Κάποιες αλλαγές στη συμπεριφορά ενός εφήβου μπορεί να αποτελούν ένδειξη ότι περνά μια δυσκολία και χρειάζεται περισσότερη προσοχή ή υποστήριξη, όπως:

- απότομη απομόνωση από την Ομάδα
- συχνές εκρήξεις θυμού ή έντονη ευερεθιστότητα
- συνεχής θλίψη ή έλλειψη ενδιαφέροντος
- ξαφνική εγκατάλειψη δραστηριοτήτων που αγαπούσε
- έντονο άγχος
- συχνές αναφορές σε χαμηλή αυτοεκτίμηση
- ανησυχητικές αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα

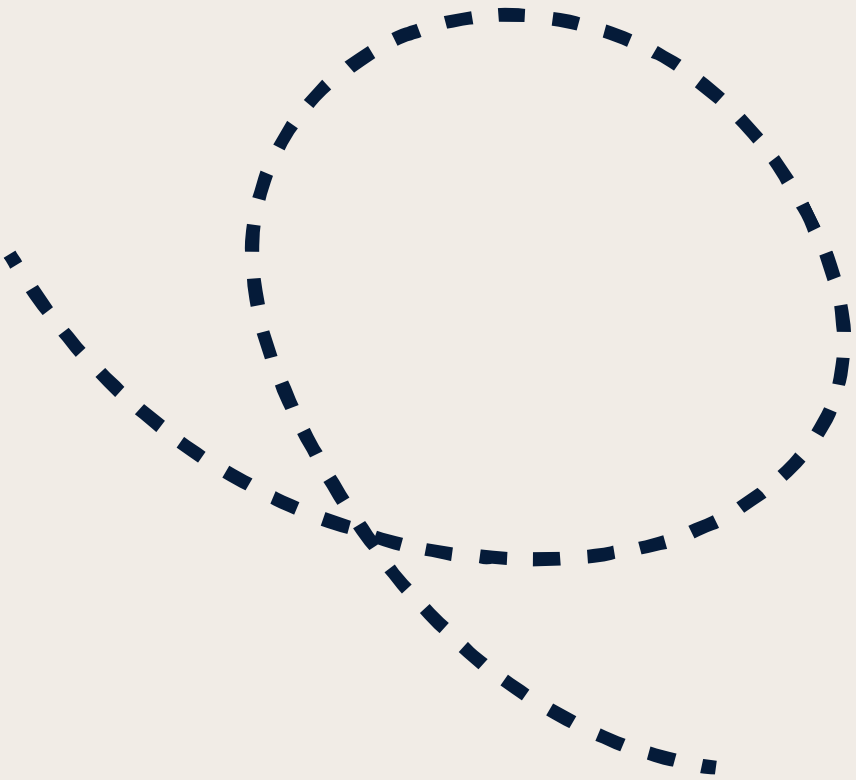
Η παρουσία ενός ή περισσότερων στοιχείων δεν σημαίνει απαραίτητα ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα. Αποτελεί όμως αφορμή για παρατήρηση, ενδιαφέρον και συζήτηση.

Αν ένας έφηβος μοιραστεί πληροφορίες που αφορούν την ασφάλεια ή την ευημερία του ίδιου ή κάποιου άλλου ανθρώπου:

1. **Ακούμε** με ψυχραιμία, δεν κάνουμε ανάκριση,
2. **Καθησυχάζουμε**, τον ευχαριστούμε που μας εμπιστεύτηκε, δεν υποσχόμαστε ότι θα κρατήσουμε το θέμα μυστικό και εξηγούμε ότι ίσως χρειαστεί να ζητήσουμε βοήθεια από άλλους ενήλικες ώστε να είναι ασφαλής.
3. **Καταγράφουμε** το περιστατικό
4. **Ενημερώνουμε** την/τον Τοπική/ό Έφορο, ώστε, εάν κριθεί απαράιτητο, να ακολουθηθούν τα κατάλληλα βήματα αναφοράς του περιστατικού.

Τα Στελέχη δεν καλούνται να λειτουργήσουν ως ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί ή θεραπευτές. Ο ρόλος τους είναι να παρατηρούν, να ακούν, να υποστηρίζουν και να ενεργούν υπεύθυνα όταν ανησυχούν για την ευημερία ενός Μ.Ο./Ν.Ο.

Όταν μια κατάσταση μας προβληματίζει, μας δυσκολεύει ή ξεπερνά τις γνώσεις και την εμπειρία μας, αξιοποιούμε την υποστήριξη της/του Τοπικής/ού Εφόρου ή της/του Εφόρου Κλάδου. Ως Στελέχη δεν χρειάζεται να έχουμε όλες τις απαντήσεις. Χρειάζεται όμως να αναγνωρίζουμε τα όρια των γνώσεών μας και να ζητάμε βοήθεια όταν αυτό είναι απαραίτητο.



Συμβούλια Αρχηγείου Ομάδας

Παρόλο που οι Μ.Ο./Ν.Ο. αναλαμβάνουν αυξημένες ευθύνες μέσα από την αυτοδιοίκηση, είναι απαραίτητο τα Στελέχη της Ομάδας να συναντώνται τακτικά σε Συμβούλιο Αρχηγείου. Το Συμβούλιο αποτελεί χώρο συντονισμού, σχεδιασμού και αναστοχασμού για τη ζωή της Ομάδας.

Στο Συμβούλιο Αρχηγείου τα Στελέχη:

- παρακολουθούν την πορεία των ετήσιων στόχων της Ομάδας,
- συζητούν την εξέλιξη και τις ανάγκες των Μ.Ο./Ν.Ο.,
- προετοιμάζουν τις επερχόμενες δράσεις,
- κατανέμουν αρμοδιότητες και ευθύνες,
- αξιολογούν τη λειτουργία της Ομάδας και τη συνεργασία του Αρχηγείου,
- αξιολογούν τις δράσεις και τα αποτελέσματά τους.

Απαραίτητα έγγραφα για τη λειτουργία μιας Ομάδας

Για την εύρυθμη λειτουργία της Ομάδας, τα Στελέχη φροντίζουν για την τήρηση των προβλεπόμενων αρχείων, εντύπων και διαδικασιών του ΣΕΟ, τα οποία καθορίζονται από τον Κανονισμό λειτουργίας Τοπικού Τμήματος και τις πολιτικές του ΣΕΟ. Τα Στελέχη οφείλουν να ενημερώνονται τακτικά για τις ισχύουσες διαδικασίες και να χρησιμοποιούν πάντοτε τα πιο πρόσφατα εγκεκριμένα έντυπα και φόρμες.

Α. Αρχεία που τηρεί κάθε Ομάδα

- Αρχείο μελών – Κατάσταση Μελών Ομάδας με στοιχεία επικοινωνίας
- Αρχείο προγραμματισμού τριμηνιών και προγραμμάτων Ομάδας
- Αρχείο Ταμειακών Καταστάσεων

Β. Έντυπα/Φόρμες κάθε Ομάδας

- Γράμμα προς Γονείς
- Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού - Η Ταυτότητά μας

Γ. Για τη Λειτουργία του Συμβουλίου Αρχηγείου

- Πρακτικά Συμβουλίου
- Ημερήσια Διάταξη

Συνεργασία Στελεχών με Γονείς και Κηδεμόνες

Οι Μεγάλοι Οδηγοί βρίσκονται σε μια περίοδο αυξημένης αυτονομίας. Παρ' όλα αυτά, η συνεργασία με τους γονείς ή κηδεμόνες παραμένει σημαντικός παράγοντας για την ασφάλεια, την υποστήριξη και την ομαλή συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

Το Αρχηγείο:

- διατηρεί ανοιχτή και ειλικρινή επικοινωνία με τους γονείς ή κηδεμόνες,
- παρέχει έγκαιρη ενημέρωση για σημαντικές δράσεις,
- σέβεται τον ρόλο της οικογένειας και την ιδιωτικότητα των μελών,
- συνεργάζεται όταν χρειάζεται για την καλύτερη υποστήριξη των νέων.

Οι οικογενειακές δομές σήμερα είναι διαφορετικές και πολυμορφικές. Για τον λόγο αυτό, το Αρχηγείο χρησιμοποιεί συμπεριληπτική γλώσσα και αποφεύγει υποθέσεις σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση των μελών.

Η συνεργασία με τους γονείς αποσκοπεί στη δημιουργία ενός πλαισίου εμπιστοσύνης που ενισχύει την ανάπτυξη, την αυτονομία και την ασφάλειά τους.

Συνεργασία με την/τον Τοπική/ό Έφορο

Η/Ο Τοπική/ός Έφορος αποτελεί σημαντικό συνεργάτη του Αρχηγείου και υποστηρίζει την ποιότητα και την ασφάλεια του Οδηγικού Προγράμματος.

Το Αρχηγείο:

- ενημερώνει για τον ετήσιο και τριμηνιαίο Προγραμματισμό,
- επικοινωνεί για σημαντικές αλλαγές ή ακυρώσεις δράσεων,
- ζητά υποστήριξη όταν προκύπτουν δυσκολίες ή ιδιαίτερες καταστάσεις,
- ενημερώνει για δράσεις εκτός Εστίας σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες,
- συνεργάζεται για θέματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης των Στελεχών.
-

Η σχέση αυτή βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, τη διαφάνεια και τη διάθεση συνεργασίας.

Εμείς ως Στελέχη

Ο ρόλος του Στελέχους είναι απαιτητικός και βασίζεται στην προσφορά, τη συνέπεια και την αίσθηση ευθύνης. Για να μπορούμε να υποστηρίζουμε αποτελεσματικά τους Μ.Ο./Ν.Ο., χρειάζεται να φροντίζουμε τον εαυτό μας με τρόπο συνειδητό και σταθερό. Η προσωπική μας ισορροπία επηρεάζει άμεσα την ποιότητα της Ομάδας και την ασφάλεια των εφήβων.

Ισορροπία και Υγιείς Πρακτικές

- Μοιραζόμαστε τις ευθύνες στο Αρχηγείο, ώστε η λειτουργία της Ομάδας να είναι συλλογική και βιώσιμη. Αποφεύγουμε να αναλαμβάνουμε τα πάντα μόνοι μας.
- Ζητάμε βοήθεια όταν τη χρειαζόμαστε, από τα υπόλοιπα Στελέχη ή την/τον Έφορο.
- Θέτουμε ρεαλιστικές προσδοκίες: μια δράση μπορεί να είναι ουσιαστική χωρίς να είναι τέλεια.
- Διατηρούμε ισορροπία ανάμεσα στον Οδηγισμό, την εργασία, τις σπουδές, την οικογένεια και την προσωπική ζωή.
- Αφιερώνουμε χρόνο για ξεκούραση και ανανέωση, πριν φτάσουμε στα όρια της εξάντλησης.
- Η εξουθένωση δεν εμφανίζεται ξαφνικά· χτίζεται σταδιακά. Η έγκαιρη αναγνώριση των σημείων της μας προστατεύει και ενισχύει την ποιότητα της Ομάδας.

Πιθανά σημάδια Εξουθένωσης (Burnout)

- Τάση απομάκρυνσης από την Ομάδα ή τις ευθύνες.
- Σωματική και πνευματική κόπωση που επιμένει.
- Δυσκολία συγκέντρωσης ή λήψης αποφάσεων.
- Ευερεθιστότητα ή χαμηλή ανοχή σε μικρές δυσκολίες.
- Απώλεια ενθουσιασμού για δράσεις που παλαιότερα μας ενέπνεαν.
- Αίσθηση υπερφόρτωσης ή ότι “δεν προλαβαίνουμε τίποτα”.

Τρόποι Αντιμετώπισης και Πρόληψης

- Κάνουμε διαλείμματα και επιτρέπουμε στον εαυτό μας να ξεκουραστεί.
- Επικοινωνούμε ανοιχτά με το Αρχηγείο για τις ανάγκες μας.
- Αναγνωρίζουμε και σεβόμαστε τα όριά μας, χωρίς ενοχές.
- Εντάσσουμε δραστηριότητες ανανέωσης στην καθημερινότητά μας (χόμπι, κοινωνικές σχέσεις, ξεκούραση).
- Αναζητούμε υποστήριξη όταν νιώθουμε ότι η πίεση αυξάνεται.

Ένα Στέλεχος που φροντίζει τον εαυτό του μπορεί να στηρίξει καλύτερα και τους ανθρώπους γύρω του. Λειτουργεί με καθαρότητα και σταθερότητα, και συμβάλλει σε μια ασφαλή, υποστηρικτική και βιώσιμη Ομάδα, αποτελώντας ένα υγιές πρότυπο για τους Μ.Ο./Ν.Ο.. Με αυτόν τον τρόπο παραμένει ενεργό, δημιουργικό και χαρούμενο στον Οδηγισμό.



Η φροντίδα του εαυτού δεν είναι ατομική υπόθεση, αλλά είναι μέρος της ευθύνης μας απέναντι στους εφήβους και στην Οδηγική κοινότητα.

Ευκαιρίες εξέλιξης για τα Στελέχη

Ο ρόλος του Στελέχους είναι ένα συνεχές ταξίδι μάθησης και προσωπικής ανάπτυξης. Πέρα από τη ζωή της Ομάδας, το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού και το Παγκόσμιο Οδηγικό Κίνημα προσφέρουν πολυάριθμες ευκαιρίες εκπαίδευσης, συνεργασίας και συμμετοχής στην Ελλάδα και το εξωτερικό, για τη συνεχή μας ανάπτυξη σε πολλαπλά περιβάλλοντα και πλαίσια της ζωής.

• Στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού:

Τα Στελέχη μπορούν να:

- συμμετέχουν στις προβλεπόμενες εκπαιδεύσεις του ΣΕΟ,
- αναλαμβάνουν ρόλους σε Τοπικό, Περιφερειακό ή Κεντρικό επίπεδο,
- συμμετέχουν σε Ομάδες έργου, Επιτροπές και δίκτυα συνεργασίας εντός και εκτός Κλάδου,
- συμβάλλουν στον σχεδιασμό προγραμμάτων, βοηθημάτων και δράσεων,
- εξελίσσονται ως Εκπαιδεύτριες/τές ή Κατασκηνώτριες/τές, μετά την παρακολούθηση της αντίστοιχης εκπαίδευσης,
- συμμετέχουν σε πανελλήνιες συναντήσεις, συνέδρια και εκπαιδευτικές δράσεις.

• Στο Παγκόσμιο Οδηγικό Κίνημα:

Μέσα από τη συμμετοχή τους στη WAGGGS και σε διεθνείς συνεργασίες, τα Στελέχη έχουν τη δυνατότητα να:

- συμμετέχουν σε διεθνή σεμινάρια, εκπαιδεύσεις και εργαστήρια, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις (π.χ. Helen Storrow Seminar, Juliette Low Seminar, the Academy),
- επισκεφτούν ή να κάνουν εθελοντισμό σε ένα από τα Παγκόσμια Οδηγικά Κέντρα,
- συμμετέχουν σε διεθνείς Ομάδες έργου και δίκτυα νέων ενηλίκων (Ευρωπαϊκά ή Παγκόσμια)
- εκπροσωπήσουν το ΣΕΟ σε ευρωπαϊκές και παγκόσμιες διοργανώσεις,
- αποκτήσουν εμπειρίες διαπολιτισμικής συνεργασίας και ηγεσίας,
- ανταλλάξουν καλές πρακτικές και ιδέες με άλλες Οδηγικές Οργανώσεις,
- γίνουν πρεσβευτές προγραμμάτων.

Η προσωπική μας ανάπτυξη

Κάθε δράση, εκπαίδευση, κατασκήνωση ή συνεργασία αποτελεί ευκαιρία για να αναπτύξουμε δεξιότητες όπως:

- ✓ επικοινωνία,
- ✓ συνεργασία και συντονισμό Ομάδων,
- ✓ ηγεσία,
- ✓ διαχείριση έργου,
- ✓ εκπαίδευση ενηλίκων και εφήβων,
- ✓ επίλυση προβλημάτων,
- ✓ διαπολιτισμική συνεργασία.

Η εξέλιξη ενός Στελέχους δεν σταματά ποτέ. Όσο επενδύουμε στη δική μας μάθηση και ανάπτυξη, τόσο περισσότερες ευκαιρίες μπορούμε να δημιουργούμε για τους Μ.Ο./Ν.Ο. που μας εμπιστεύονται.

Παραρτήματα

1 Υπόσχεση – Νόμος – Ρητό

- **Νόμος (κοινός για τον Κλάδο Οδηγών και τον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών)**

"Οι Οδηγοί:
Είναι ειλικρινείς και δίκαιοι.
Σέβονται τα δικαιώματα των άλλων και τηρούν τους νόμους.
Είναι δημιουργικοί, πρόθυμοι και συμμετέχουν στο κοινωνικό σύνολο.
Ανακαλύπτουν και καλλιεργούν τις δυνατότητές τους.
Είναι καλοί φίλοι, πρόσχαροι και ευγενικοί με όλους.
Αγαπούν και προστατεύουν τη φύση και το περιβάλλον.
Είναι εργατικοί, συνεπείς και υπεύθυνοι.
Έχουν θάρρος και ψυχραιμία.
Αγαπούν και φροντίζουν την οικογένειά τους.
Είναι αξιοπρεπείς και ελέγχουν τις σκέψεις, τα λόγια και τις πράξεις τους."

- **Υπόσχεση Μεγάλων Οδηγών**

"Υπόσχομαι να προσπαθήσω,
με πίστη στο Θεό, ν' αγαπώ την Πατρίδα μου
και να υπερασπίζομαι την Ειρήνη και την Ελευθερία,
να βοηθώ παντού και πάντοτε
και με ιδανικό μου το Υπηρετείν
να κάνω τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού."

Σημείωση: Τα Στελέχη του Κλάδου Μ.Ο., όταν εντάσσονται πρώτη φορά στον Οδηγισμό, δίνουν αυτήν την Υπόσχεση.

- **Ρητό Μεγάλων Οδηγών**

"Υπηρετείν."

Το «Υπηρετείν» εκφράζει τη διάθεση για ανιδιοτελή προσφορά και υπηρεσία προς τους άλλους. Μας καλεί να αναγνωρίζουμε τις ανάγκες γύρω μας και να προσφέρουμε χρόνο, γνώσεις και δυνάμεις χωρίς να προσδοκούμε ανταλλάγματα. Αποτελεί στάση ζωής που συνδέεται με τον αλτρουισμό αλληλεγγύη, την υπευθυνότητα και την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία.

2 Τελετές και Σχηματισμός Πετάλου

Οι Τελετές είναι από τις λίγες στιγμές κατά τις οποίες η Ομάδα ακολουθεί κάθε φορά την ίδια διαδικασία. Αυτή η συνέπεια είναι που τις προσδίδει ιδιαίτερο συμβολισμό και βαρύτητα.

Τελετές στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών είναι το Πέρασμα από τον Κλάδο Οδηγών, η Υπόσχεση, η Απονομή Πυξίδων, η Έπαρση και η Υποστολή της Σημαίας.

Για καθεμία από αυτές υπάρχουν καθορισμένες διαδικασίες, οι οποίες ακολουθούνται όπως προβλέπεται από τους κανονισμούς.

Για να έχουν την απαιτούμενη βαρύτητα, οι Τελετές χρειάζεται να χαρακτηρίζονται από απλότητα, σαφήνεια και επισημότητα. Όλοι γνωρίζουν τον ρόλο τους και συμμετέχουν με ηρεμία, σοβαρότητα και καλή προετοιμασία.

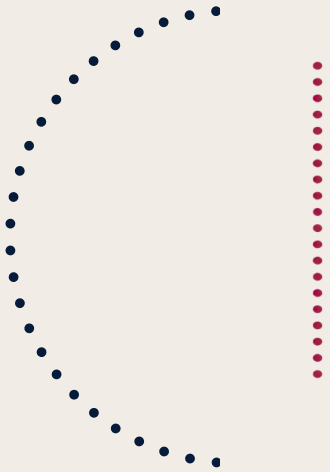
Σε κάθε Τελετή φορούμε **Οδηγική στολή.** Τα παραγγέλματα δίνονται πάντοτε από Υπαρχηγό. Κατά τη διάρκεια των Τελετών όλοι βρίσκονται σε στάση Προσοχής, εκτός αν έχει δοθεί διαφορετικό παράγγελμα. Στην Τελετή της Έπαρσης και της Υποστολής μπορεί να χρησιμοποιείται σφυρίχτρα.

- ## Απλός σχηματισμός Πετάλου

Για κάθε Τελετή η Ομάδα σχηματίζει Πέταλο. Οι Μ.Ο./Ν.Ο. χρειάζεται να έχουν εξασκηθεί ώστε ο σχηματισμός να γίνεται γρήγορα, συντονισμένα και χωρίς φωνές ή σπρωξίματα.

Το Αρχηγείο στέκεται σε ευθεία γραμμή απέναντι από την Ομάδα, με την/τον Αρχηγό στο κέντρο. Η/Ο Υπαρχηγός δίνει το παράγγελμα «Προσοχή» υψώνοντας το χέρι. Με την ολοκλήρωση του παραγγέλματος οι Μ.Ο./Ν.Ο. σχηματίζουν το Πέταλο, παίρνοντας τη θέση τους ο ένας δίπλα στον άλλο.

Η διάλυση του Πετάλου γίνεται με το παράγγελμα «Ανάπαυση» ή «Τους ζυγούς λύσατε».



Τελετή Περάσματος

Η Ομάδα Οδηγών και η Ομάδα Μεγάλων Οδηγών σχηματίζουν δύο ξεχωριστά πέταλα, αντικριστά μεταξύ τους και σε μικρή απόσταση, ώστε τα Αρχηγεία να βρίσκονται απέναντι.

Η/Ο Αρχηγός της Ομάδας Οδηγών εκφράζει με λίγα λόγια τη χαρά και την υπερηφάνειά της/του για τα μέλη που ολοκλήρωσαν την πορεία τους στον Κλάδο Οδηγών και είναι έτοιμα να περάσουν στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών, όπου θα έχουν νέες ευκαιρίες προσωπικής ανάπτυξης, συμμετοχής και προσφοράς.

Στη συνέχεια καλεί τα μέλη ονομαστικά. Οι Οδηγοί που πρόκειται να περάσουν στέκονται μπροστά στο Αρχηγείο, χαιρετούν τα Στελέχη και την Ομάδα τους, η οποία ανταποδίδει τον Χαιρετισμό.

Έπειτα, η/ο Αρχηγός της Ομάδας Οδηγών συνοδεύει τους Οδηγούς προς το Πέταλο των Μεγάλων Οδηγών.



Τα δύο πέταλα ανοίγουν και ενώνονται.

Η/Ο Αρχηγός της Ομάδας Οδηγών συστήνει τα νέα μέλη στην/στον Αρχηγό των Μεγάλων Οδηγών, η/ο οποία/ος τα καλωσορίζει και τα παρουσιάζει στην Ομάδα. Στη συνέχεια τα καλεί να πάρουν τη θέση τους στο Πέταλο.

Η Τελετή ολοκληρώνεται με το τραγούδι του Περάσματος, το οποίο τραγουδούν μαζί Οδηγοί και Μεγάλοι Οδηγοί.

Τραγούδι Τελετής Περάσματος

Μεγάλοι Οδηγοί: Καινούργιοι φίλοι τώρα
μας φέρνουν τη χαρά,
μαζί θε ν' ανεβούμε,
σε πιο ψηλά βουνά
Οδηγοί: Ορίζοντες καινούργιοι
ξανοίγονται μπροστά,
η ώρα έχει φτάσει
να δράσεις πιο πλατιά.
Μεγάλοι Οδηγοί: Έλα μαζί.
Οδηγοί: Νέα ζωή.
Όλοι Μαζί: Ο κρίκος μας ενώνει
σε νέα ιδανικά,
μαζί θα βρούμε δρόμους
γεμάτους χαρά.

Τελετή Υπόσχεσης

Η Ομάδα σχηματίζει Πέταλο. Η/Ο Αρχηγός ή κάποιο μέλος του Αρχηγείου μπορεί να πει λίγα λόγια ή να διαβάσει ένα σύντομο κείμενο, σχετικά με την σημασία και την αξία της Υπόσχεσης. Στη συνέχεια, η/ο Αρχηγός καλεί ονομαστικά τους Μεγάλους Οδηγούς, που πρόκειται να δώσουν Υπόσχεση.

Αν πρόκειται να δώσουν Υπόσχεση έως τρεις Μεγάλοι Οδηγοί, σχηματίζουν μια γραμμή μπροστά από το Αρχηγείο. Αν είναι περισσότεροι, σχηματίζουν ένα μικρότερο Πέταλο στο κέντρο του μεγάλου.

Πρώτα δίνουν Υπόσχεση οι Μεγάλοι Οδηγοί που έχουν ήδη δώσει Υπόσχεση ως Οδηγοί, και στη συνέχεια όσοι έχουν έρθει πρώτη φορά στον Οδηγισμό.

- Ως Οδηγοί:

Αρχηγός: «Εσύ, που έχεις δώσει την Υπόσχεσή σου ως Οδηγός, δέχεσαι να συνεχίσεις την προσπάθειά σου ως Μεγάλος Οδηγός;»

Μ.Ο./Ν.Ο. : «Δέχομαι»

Αρχηγός: «Υπόσχεσαι να προσπαθήσεις με πίστη στο Θεό ν' αγαπάς την Πατρίδα σου και να υπερασπίζεσαι την Ειρήνη και την Ελευθερία, να βοηθάς παντού και πάντοτε και με ιδανικό σου το ΥΠΗΡΕΤΕΙΝ να κάνεις τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού;»

Μ.Ο./Ν.Ο. : «Υπόσχομαι να προσπαθήσω με πίστη στο Θεό ν' αγαπώ την Πατρίδα μου και να υπερασπίζομαι την Ειρήνη και την Ελευθερία, να βοηθώ παντού και πάντοτε και με ιδανικό μου το ΥΠΗΡΕΤΕΙΝ να κάνω τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού».

- Ως νέα μέλη:

Αρχηγός: «Εσύ που έρχεσαι πρώτη φορά κοντά μας δέχεσαι να γίνεις μέλος της Οδηγικής οικογένειας;»

Μ.Ο./Ν.Ο. : «Δέχομαι»

Αρχηγός: «Υπόσχεσαι να προσπαθήσεις με πίστη στο Θεό ν' αγαπάς την Πατρίδα σου και να υπερασπίζεσαι την Ειρήνη και την Ελευθερία, να βοηθάς παντού και πάντοτε και με ιδανικό σου το ΥΠΗΡΕΤΕΙΝ να κάνεις τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού;»

Μ.Ο./Ν.Ο. : «Υπόσχομαι να προσπαθήσω με πίστη στο Θεό ν' αγαπώ την Πατρίδα μου και να υπερασπίζομαι την Ειρήνη και την Ελευθερία, να βοηθώ παντού και πάντοτε και με ιδανικό μου το ΥΠΗΡΕΤΕΙΝ να κάνω τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού».

Το Αρχηγείο και οι Μεγάλοι Οδηγοί που δίνουν την Υπόσχεσή τους χαιρετούν με Οδηγικό Χαιρετισμό. Οι Μεγάλοι Οδηγοί, που βρίσκονται στο Πέταλο και έχουν δώσει την Υπόσχεσή τους ως Μεγάλοι Οδηγοί, χαιρετούν με Οδηγικό Χαιρετισμό, ενώ, όσοι δεν έχουν δώσει Υπόσχεση ως Μεγάλοι Οδηγοί, στέκονται σε στάση Προσοχής.

Αφού ολοκληρώσουν την Υπόσχεσή τους, η/ο Αρχηγός καρφιτσώνει το τριφύλλι στο μαντήλι τους και τους χαιρετά με Οδηγική Χειραψία. Καλό είναι να δώσουμε ένα μικρό αναμνηστικό με την ημερομηνία της Υπόσχεσης σε κάθε Μεγάλο Οδηγό. Όταν τελειώσει η/ο Αρχηγός, η/ο Υπαρχηγός δίνει το παράγγελμα: «Χαιρετήστε το Αρχηγείο». Οι Μεγάλοι Οδηγοί, που έδωσαν την Υπόσχεσή τους, χαιρετούν με Οδηγικό Χαιρετισμό και το Αρχηγείο ανταποδίδει.

Έπειτα η/ο Υπαρχηγός δίνει το παράγγελμα «Μεταβολή» και οι Μεγάλοι Οδηγοί στρέφονται προς το Πέταλο και χαιρετούν την Ομάδα. Στη συνέχεια η/ο Υπαρχηγός δίνει το παράγγελμα «Ομάδα χαιρετήστε». Όσοι Μεγάλοι Οδηγοί έχουν δώσει την Υπόσχεση τους χαιρετούν με Οδηγικό Χαιρετισμό, ενώ, όσοι δεν έχουν δώσει Υπόσχεση Μεγάλων Οδηγών, στέκονται σε στάση Προσοχής. Τέλος ο Υπαρχηγός δίνει το παράγγελμα «Στη θέση σας».

Οι Μεγάλοι Οδηγοί, που έδωσαν την Υπόσχεσή τους, γυρίζουν στη θέση τους. Έπειτα όλοι μαζί τραγουδούν το Τραγούδι της Υπόσχεσης:

«Την Υπόσχεσή μου δίνω
με καμάρι και τιμή
κι ο Θεός με παραστέκει
τη μεγάλη αυτή στιγμή.
Η καρδιά μου είναι γεμάτη
με μια πίστη ένα σκοπό,
θέλω γύρω να προσφέρω
την αγάπη το καλό.
Στην Υπόσχεση θα βρίσκω,
νέα δύναμη, φτερά,
στη ζωή μου ξέρω τώρα,
πως να βρίσκω τη χαρά».

Η Τελετή Υπόσχεσης ολοκληρώνεται, όταν η/ο Υπαρχηγός δώσει το παράγγελμα «Ανάπαυση» ή «Τους ζυγούς λύσατε».

Απονομές

Για την ολοκλήρωση της Ασημένιας και της Χρυσής Πυξίδας, απονέμεται σε μια μικρή Τελετή η αντίστοιχη Πυξίδα. Αυτή μπορεί να γίνει πριν τελειώσει η Συγκέντρωση, μετά την Τελετή Υπόσχεσης, στο τέλος της κατασκήνωσης ή μιας εκδρομής.

Η Ομάδα σχηματίζει ένα Πέταλο, όπου η/ο Αρχηγός ή κάποιο άλλο μέλος του Αρχηγείου μπορεί να πει δύο λόγια ή απλά να διαβάσει κάτι σχετικό με την εξέλιξη, τα ενδιαφέροντα των Μεγάλων Οδηγών, τη σημασία της ατομικής βελτίωσης, κλπ. Η/Ο Αρχηγός καλεί ονομαστικά τους Μεγάλους Οδηγούς να έρθουν μπροστά στο Αρχηγείο.

Για κάθε Μεγάλο Οδηγό ανακοινώνεται τι του απονέμεται (Ασημένια ή Χρυσή Πυξίδα). Πρώτα απονέμονται οι Ασημένιες Πυξίδες και έπειτα οι Χρυσές. Η/Ο Αρχηγός καρφιτσώνει δεξιά στο στήθος την Πυξίδα και χαιρετά με Οδηγική Χειραψία τον κάθε Μεγάλο Οδηγό.

Η/Ο Υπαρχηγός δίνει το παράγγελμα: «Χαιρετήστε το Αρχηγείο». Οι Μεγάλοι Οδηγοί χαιρετούν με Οδηγικό Χαιρετισμό και το Αρχηγείο ανταποδίδει. Έπειτα η/ο Υπαρχηγός δίνει το παράγγελμα να χαιρετίσουν την Ομάδα και η Ομάδα αντίστοιχα και μετά, «Στη θέση σας».

Η Τελετή Απονομής ολοκληρώνεται όταν η/ο Υπαρχηγός δώσει το παράγγελμα «Ανάπαυση» ή «Τους ζυγούς λύσατε».

3 Οργάνωση & Ασφάλεια για Δράσεις Εκτός Εστίας

Οι δράσεις εκτός Εστίας προσφέρουν σημαντικές εμπειρίες μάθησης, περιπέτειας και προσωπικής ανάπτυξης. Η επιτυχία τους βασίζεται στον σωστό σχεδιασμό, την πρόληψη και τη διαρκή μέριμνα για την ασφάλεια όλων των συμμετεχόντων.

Πριν από κάθε δράση

- Ελέγχεται εκ των προτέρων ο χώρος διεξαγωγής και η καταλληλότητά του.
- Πραγματοποιείται αξιολόγηση πιθανών κινδύνων και έχουν ληφθεί τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα.
- Εξασφαλίζονται οι απαραίτητες άδειες και συνεννοήσεις.
- Ενημερώνεται η/ο Τοπική/ός Έφορος σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες.
- Ενημερώνονται εγκαίρως τα μέλη και οι γονείς/κηδεμόνες.
- Επιβεβαιώνουμε ότι όλοι οι συμμετέχοντες της δράσης (Μ.Ο./Ν.Ο. και τελέχη) διαθέτουν εξοφλημένη και καταχωρημένη Ετήσια Συνδρομή (Οδηγική Ταυτότητα).
- Ελέγχουμε την ατομική εξάρτυση και τα εφόδια που θα χρειαστούν οι συμμετέχοντες (π.χ. διατροφή και πόσιμο νερό).
- Υπάρχει σαφές σχέδιο μετακίνησης, επικοινωνίας και αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών.
- Γνωρίζουμε τυχόν αλλεργίες, θέματα υγείας ή φαρμακευτική αγωγή των συμμετεχόντων (βλ. Πιστοποιητικό Υγείας).
- Έχουν συγκεντρωθεί τα απαραίτητα τηλέφωνα επικοινωνίας και έκτακτης ανάγκης.

Ειδικότερα για μια δράση στη Φύση:

- Ενημερωνόμαστε για το καθεστώς προστασίας της περιοχής και για τυχόν κανονισμούς που ισχύουν στον χώρο που θα επισκεφθούμε.
- Συγκεντρώνουμε πληροφορίες για τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, καθώς και για είδη χλωρίδας και πανίδας που ενδέχεται να επηρεαστούν από την παρουσία μας.
- Σεβόμαστε την άγρια ζωή και αποφεύγουμε να φέρνουμε κατοικίδια ζώα στις δράσεις μας, ώστε να μην διαταράσσουμε τη φυσική συμπεριφορά των ζώων και την ισορροπία του οικοσυστήματος που επισκεπτόμαστε. Προσέχουμε ιδιαίτερα τις περιοχές που απαγορεύονται τα κατοικίδια (π.χ. Εθνικοί Δρυμοί).
- Σχεδιάζουμε προσεκτικά τη διαδρομή και το πρόγραμμα της δράσης, αξιοποιώντας χάρτες, οδηγούς ή άτομα με γνώση της περιοχής.
- Ενημερώνουμε τους αρμόδιους φορείς ή διαχειριστές της περιοχής, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.
- Ελέγχουμε την καταλληλότητα και την καλή κατάσταση του εξοπλισμού.
- Εξασφαλίζουμε επαρκή ποσότητα νερού, τροφίμων και λοιπών εφοδίων ανάλογα με τη διάρκεια και τις απαιτήσεις της δράσης.
- Φροντίζουμε για τον κατάλληλο ρουχισμό και εξοπλισμό, λαμβάνοντας υπόψη τις καιρικές συνθήκες και τις πιθανές μεταβολές τους.
- Έχουμε εφοδιάσει πλήρως φαρμακείο και γνωρίζουμε τη χρήση του περιεχομένου του.
- Διαθέτουμε τα απαραίτητα μέσα προσανατολισμού.
- Εμπλέκουμε ενεργά τους Μ.Ο./Ν.Ο. στον σχεδιασμό και την προετοιμασία της δράσης.

Κατά τη διάρκεια της δράσης

- Η Ομάδα συνοδεύεται από την/τον Αρχηγό ή άλλο ενήλικο Στέλεχος με ισχύουσα Εντολή της Κεντρικής Διοίκησης.
- Υπάρχει διαθέσιμο και κατάλληλα εξοπλισμένο φαρμακείο.
- Αντιμετωπίζονται με σεβασμό οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες και η διαφορετικότητα όλων των συμμετεχόντων. Προτεραιότητα αποτελεί πάντοτε η σωματική και ψυχική ασφάλεια των μελών.
- Τα Στελέχη λειτουργούν προληπτικά και υπεύθυνα.
- Ενημερώνεται η/ο Έφορος για την έναρξη και τη λήξη της δράσης.

Ειδικότερα για μια δράση στη φύση:

- Χρησιμοποιούμε μόνο υφιστάμενους δρόμους, μονοπάτια και χώρους που επιτρέπεται να επισκεπτόμαστε ή να χρησιμοποιούμε.
- Ακολουθούμε τις οδηγίες των αρμόδιων αρχών και σεβόμαστε τη σήμανση και τους κανονισμούς της περιοχής.
- Διατηρούμε τον χώρο καθαρό και διαχειριζόμαστε υπεύθυνα τα απορρίμματά μας. Απομακρύνουμε όλα τα σκουπίδια κατά την αποχώρησή μας.
- Αφήνουμε τον χώρο όπως τον βρήκαμε ή, όπου είναι δυνατόν, σε καλύτερη κατάσταση.
- Παραμένουμε στα καθορισμένα μονοπάτια, ώστε να προστατεύονται η βλάστηση, το έδαφος και τα οικοσυστήματα της περιοχής.
- Σεβόμαστε την άγρια ζωή και αποφεύγουμε να ενοχλούμε, να αγγίζουμε ή να ταΐζουμε ζώα.
- Δεν συλλέγουμε φυτά, λουλούδια, πετρώματα ή άλλα φυσικά στοιχεία από το περιβάλλον.
- Διατηρούμε χαμηλά επίπεδα θορύβου, ώστε να μην διαταράσσουμε τη φυσική ζωή της περιοχής και την εμπειρία των υπόλοιπων επισκεπτών.
- Προστατεύουμε τις πηγές νερού και αποφεύγουμε οποιαδήποτε δραστηριότητα μπορεί να τις μολύνει ή να τις υποβαθμίσει.
- Δεν μετακινούμε, καταστρέφουμε ή αλλοιώνουμε πινακίδες, υποδομές, μονοπάτια ή άλλα στοιχεία του χώρου.
- Σεβόμαστε τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία και τα πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής. Σε περίπτωση τυχαίου ευρήματος ενημερώνουμε τις αρμόδιες αρχές.
- Ενημερώνουμε τις αρμόδιες υπηρεσίες για τυχόν καταστροφές, φθορές ή κινδύνους που διαπιστώνουμε κατά τη διάρκεια της δράσης.

Προσοχή: Η χρήση φωτιάς πραγματοποιείται μόνο όπου επιτρέπεται από τη νομοθεσία και τους τοπικούς κανονισμούς και αφού έχουν ληφθεί όλα τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας. Σε περιόδους αυξημένου κινδύνου πυρκαγιάς ή όταν ισχύουν απαγορεύσεις, δεν ανάβουμε φωτιά για κανέναν λόγο.

Σε θέματα ασφάλειας

- Ενημερωνόμαστε για τους κανόνες πυρασφάλειας της περιοχής.
- Παρακολουθούμε τις καιρικές συνθήκες και τις σχετικές προειδοποιήσεις.
- Προετοιμάζουμε εναλλακτικά σχέδια σε περίπτωση μεταβολής του καιρού ή άλλων έκτακτων συνθηκών.
- Μεριμνούμε για την ασφαλή διανυκτέρευση και οργάνωση της βραδινής σκοπιάς, όπου απαιτείται.
- Διαθέτουμε τα τηλέφωνα των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης (Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΕΚΑΒ ή το πλησιέστερο Κέντρο Υγείας/Αγροτικό Ιατρείο), καθώς και στοιχεία επικοινωνίας τοπικών φορέων ή μεταφορέων που ενδέχεται να χρειαστούν.

Χρήσιμοι αριθμοί έκτακτης ανάγκης

112: Ευρωπαϊκός αριθμός έκτακτης ανάγκης.
166: ΕΚΑΒ.
100: Ελληνική Αστυνομία.
199: Πυροσβεστικό Σώμα.
108: Λιμενικό Σώμα (για παράκτιες ή θαλάσσιες δράσεις).

Σε περίπτωση έκτακτου περιστατικού:

- Διατηρούμε την ψυχραιμία μας και αξιολογούμε την κατάσταση.
- Εξασφαλίζουμε την ασφάλεια της Ομάδας και παρέχουμε τις πρώτες βοήθειες, εφόσον απαιτείται.
- Επικοινωνούμε άμεσα με τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης.
- Γνωστοποιούμε με σαφήνεια την ακριβή τοποθεσία μας, τον αριθμό των ατόμων που συμμετέχουν και τη φύση του συμβάντος.
- Ακολουθούμε τις οδηγίες των αρμόδιων αρχών μέχρι να ολοκληρωθεί η αντιμετώπιση του περιστατικού



Αξιολόγηση και προετοιμασία πορείας

Πριν από κάθε πορεία, η Επιτροπή μαζί με τουλάχιστον ένα Στέλεχος:

- Επισκέπτονται τη διαδρομή εκ των προτέρων, όπου αυτό είναι εφικτό, και συγκεντρώνουν αξιόπιστες πληροφορίες για αυτήν.
- Αξιοποιούν χάρτες, οδηγούς πεζοπορίας και εφαρμογές πεζοπορίας (όπως το Wikiloc) για τη μελέτη της διαδρομής.
- Εκτιμούν τη συνολική απόσταση, τη διάρκεια, τη θετική και αρνητική υψομετρική διαφορά, και καθορίζουν τον βαθμό δυσκολίας της πορείας.
- Αξιολογούν το είδος του εδάφους, την έκθεση σε καιρικά φαινόμενα, τα σημεία αυξημένου κινδύνου και τις δυνατότητες πρόσβασης ή διαφυγής σε περίπτωση ανάγκης.
- Εξετάζουν αν η διαδρομή ανταποκρίνεται στην ηλικία, την εμπειρία, τη φυσική κατάσταση και τις δυνατότητες των Μ.Ο./Ν.Ο.
- Η διαδρομή χρειάζεται να προσφέρει πρόκληση και ευκαιρίες μάθησης, χωρίς να υπερβαίνει τις δυνατότητες και το επίπεδο εμπειρίας της Ομάδας.

Συμβουλές για ασφαλή πορεία

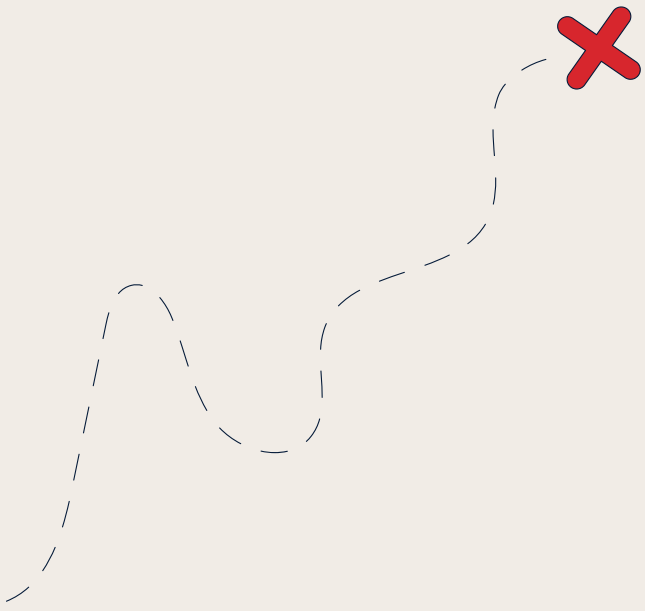
- Φοράμε κατάλληλα, κλειστά και άνετα υποδήματα με καλή πρόσφυση, τα οποία έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί και δεν είναι καινούργια.
- Επιλέγουμε ρουχισμό κατάλληλο για την εποχή και τις αναμενόμενες καιρικές συνθήκες.
- Μεταφέρουμε τον προσωπικό μας εξοπλισμό σε σακίδιο πλάτης, ώστε να έχουμε τα χέρια μας ελεύθερα.
- Κινούμαστε με ρυθμό προσαρμοσμένο στις δυνατότητες της Ομάδας, χωρίς βιασύνη και χωρίς να απομακρυνόμαστε από τους υπόλοιπους.
- Πραγματοποιούμε τακτικές στάσεις για ξεκούραση, ενυδάτωση και ανασυγκρότηση της Ομάδας.
- Φροντίζουμε να πίνουμε νερό σε τακτά χρονικά διαστήματα και να έχουμε μαζί μας ελαφριά τροφή όταν απαιτείται.
- Παραμένουμε προσεκτικοί στο έδαφος και στα σημεία στήριξης, ιδιαίτερα σε πετρώδεις ή ολισθηρές διαδρομές.
- Σε δημόσιους δρόμους τηρούμε τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και κινούμαστε με τρόπο που διασφαλίζει την ορατότητα και την ασφάλεια της Ομάδας.
- Σεβόμαστε τη σήμανση των μονοπατιών και δεν αλλοιώνουμε ή αφαιρούμε τα υπάρχοντα σημάδια.
- Παρακολουθούμε συνεχώς την κατάσταση της Ομάδας και προσαρμόζουμε τον ρυθμό ή τη διαδρομή όταν απαιτείται.
- Κανένα μέλος της Ομάδας δεν μένει μόνο του. Εάν κάποιος δυσκολεύεται να συνεχίσει, συνοδεύεται πάντοτε από Στέλεχος ή άλλο υπεύθυνο άτομο σύμφωνα με τον σχεδιασμό της δράσης.

Βασική εξάρτυση για δράση στη φύση

- Ρουχισμός κατάλληλος για την εποχή και τις καιρικές συνθήκες.
- Εφεδρικά ρούχα και δεύτερο ζευγάρι ψηλές κάλτσες.
- Ζεστό ένδυμα (π.χ. φλις ή μάλλινη μπλούζα).
- Αδιάβροχο ή αδιάβροχο-αντιανεμικό μπουφάν.
- Κατάλληλα υποδήματα πεζοπορίας (ιδανικά μποτάκια)
- Καπέλο και γυαλιά ηλίου, όπου απαιτείται.
- Παγούρι ή ασκός νερού με επαρκή ποσότητα νερού.
- Ελαφρύ σνακ (όπως ξηροί καρποί, αποξηραμένα φρούτα, μπάρες δημητριακών ή φρούτα).
- Ατομικά φάρμακα, όταν χρειάζονται.

Χρήσιμος πρόσθετος εξοπλισμός (ανάλογα με τη δράση):

- Πυξίδα ή άλλο μέσο προσανατολισμού.
- Φορητό ασύρματο επικοινωνίας ή άλλο μέσο επικοινωνίας
- Χάρτης
- Φακός κεφαλής ή χειρός.
- Σφυρίχτρα.
- Πολυεργαλείο ή σουγιάς
- Ισοθερμική κουβέρτα έκτακτης ανάγκης.
- Φορτισμένο Power bank.



4 Το Χρονικό Του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών

Βασισμένο στο χρονολόγιο που δημοσιεύθηκε στο βιβλίο «Προσανατολισμοί των Μεγάλων Οδηγών» και εμπλουτισμένο με μεταγενέστερα στοιχεία από απολογισμούς, εκδόσεις και αρχειακό υλικό του Κλάδου.

Το χρονολόγιο ακολουθεί ημερολογιακή και όχι οδηγική χρονολόγηση. Ως εκ τούτου, ορισμένες δράσεις, προγράμματα ή αλλαγές στελεχών που εκτείνονται σε περισσότερα του ενός έτη καταγράφονται στο έτος έναρξης, ολοκλήρωσης ή πραγματοποίησής τους.

1936
Δημιουργούνται οι Ομάδες Μ.Ο.

1939
Το Ίδρυμα προστασίας βρεφών της Αθήνας συγχαίρει την 4η Ομάδα Μ.Ο. για την προσφορά ρουχισμού στα βρέφη των σταθμών.

1946
Με πρωτοβουλία της Φανής Λαμπαδαρίου, ιδρύονται οι Ναυτοδηγοί.
Το 1ο Πλήρωμα συγκροτείται στην Αθήνα με Αρχηγό την Καλλιόπη Καπετανοπούλου. Ακολουθούν το Πλήρωμα Θεσσαλονίκης με Αρχηγό τη Μαίρη Πετρίδου, το Πλήρωμα Κέρκυρας με Αρχηγό την Άλκη Σταματάτου και το Πλήρωμα Παλαιού Φαλήρου με Αρχηγούς την Αντιγόνη Καραλή και τη Βαρβάρα Μιχαλοπούλου.

1949
Η Φανή Χαρτουλάρη αναλαμβάνει πρώτη Έφορος Κλάδου Μεγάλων Οδηγών.
Η Φανή Λαμπαδαρίου αναλαμβάνει πρώτη Έφορος του τότε Κλάδου Ναυτοδηγών.

1950
Έτος σημαδιακό. Καθώς η Φανή Χαρτουλάρη έχει την έμπνευση να εφαρμόσει το ΥΠΗΡΕΤΕΙΝ σε ένα φτωχό ελληνικό χωριό στον Βατόλακκο.
Το πείραμα στέφεται από μεγάλη επιτυχία και η πρώτη Κατασκήνωση Υπηρεσίας των Μ.Ο. θέτει τα θεμέλια για μια ιδιαίτερη μορφή κατασκήνωσης που συνδυάζει την πολύπλευρη προσφορά σε ένα απομακρυσμένο χωριό με τη χαρά που δίνει στους νέους η ζωή στη φύση και η επαφή με τους κατοίκους της ελληνικής υπαίθρου.

1953
Μεγάλες Οδηγοί απ' όλη την Ελλάδα καταφθάνουν στα Επτάνησα και κάνουν πράξη το ΥΠΗΡΕΤΕΙΝ στις ερειπωμένες από τους σεισμούς περιοχές.

1960
Γιορτάζονται τα δέκα χρόνια των Κατασκηνώσεων Υπηρεσίας. Η εκδήλωση κεντρίζει το ενδιαφέρον των Μ.Ο. άλλων κρατών, που ήρθαν και έζησαν μαζί με τις Ελληνίδες το πρόγραμμα μιας κατασκήνωσης Υπηρεσίας.

1967
Γίνεται το 1ο Συνέδριο Μ.Ο. στο εκπαιδευτικό κέντρο Πόπη Ζαχαροπούλου της Θεσσαλονίκης. Νέα Έφορος του Κλάδου αναλαμβάνει η Νέλλη Κουσουλέκα.

1971
Προκήρυξη Πανελλήνιου Διαγωνισμού με θέμα «Έρευνα». Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με Πανελλήνια έκθεση της δουλειάς των Ομάδων.
Το έπαθλο των Ομάδων που βραβεύτηκαν ήταν ένα ταξίδι στη Γαλλία.

1972
Εκδίδεται το βιβλίο «Στόχοι για τη Μεγάλη Οδηγό», που δίνει νέα πνοή στις Ομάδες ΜΟ, καθώς ανταποκρίνεται στο πνεύμα της σύγχρονης γενιάς, στα πολύπλευρα ενδιαφέροντα και στην ανάγκη των νέων κοριτσιών για ελεύθερη εκλογή και δράση.

1973
Ο Κλάδος αξιοποιεί για πρώτη φορά τον κατασκηνωτικό χώρο του ΣΕΟ. στην Πούντα Ζέζα για να πραγματοποιήσει το κατασκηνωτικό πενθήμερο «Γλάρος ’73».
Νέα Έφορος του Κλάδου ορίζεται η Λένα Λεβίδη.

1974
Εκδίδεται το βιβλίο «Στόχοι για την Αρχηγό των Μεγάλων Οδηγών».

1975
Διεξάγεται στην Αθήνα η Πρώτη Συνάντηση Συνεργατών του Κλάδου.
Από αυτή τη συνάντηση βγαίνει η κεντρική ιδέα ενός τριετούς προγράμματος με θέμα ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΦΥΣΗ, ΜΗΧΑΝΗ. Ο Κλάδος διανέμει στις Ομάδες δυο βοηθήματα σχετικά με το θέμα.
Γιορτάζονται τα 25 χρόνια των Κατασκηνώσεων Υπηρεσίας με τη διοργάνωση Κατασκήνωσης Υπηρεσίας στην Καστανερή Κιλκίς, όπου ο Κλάδος αποφάσισε να δημιουργήσει ένα πρότυπο κέντρο συνεργασίας Μ.Ο. και χωρικών.

1977
Είκοσι δύο Μ.Ο. μαζί με την Έφορο Κλάδου διοργανώνουν μαζί με τις Μ.Ο. της Κύπρου Κατασκήνωση Υπηρεσίας στο όρος Τρόοδος. Η κατασκήνωση ολοκληρώνεται με επίσκεψη στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο. Είναι οι τελευταίες που τον επισκέφθηκαν και φωτογραφήθηκαν μαζί του πριν από τον θάνατό του.

1978

Ο Εγκέλαδος χτυπά τη Θεσσαλονίκη. Οι Οδηγοί δίνουν το «παρών» και οι Μ.Ο. διασκεδάζουν τα παιδιά των καταυλισμών με κουκλοθέατρο και μαριονέτες.
Το Συμπόσιο των Μ.Ο. ήταν η κατάληξη τριετούς έρευνας και εργασίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι Μ.Ο. που συμμετείχαν ξεπέρασαν το στάδιο του απλού προβληματισμού και απέκτησαν συγκεκριμένες γνώσεις και άριστα τεκμηριωμένες απόψεις. Στο τέλος έκαναν τα λόγια πράξη και μέσα σε μια μέρα ολοκλήρωσαν τρία έργα προσφοράς: δεντροφύτευση σχολικής αυλής στην Καισαριανή, παιδότοπο στην Πετρούπολη και εξοπλισμό Κέντρου Νεότητας στο Πέραμα.
Νέα Έφορος του Κλάδου αναλαμβάνει η Μαρία Ι. Κωνσταντινίδη.

1979

Οι Ομάδες Μ.Ο. εργάζονται στο θέμα «ΓΥΝΑΙΚΑ και ΠΑΙΔΙ» με έρευνα και δραστηριότητες. Αποτελέσματα του έργου τους είναι οι παιχνιδότοποι που οργανώθηκαν σε διάφορες γωνιές της Αττικής σε συνεργασία με το Υπουργείο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος.
Με την ευκαιρία του έτους του παιδιού, ο Κλάδος Μ.Ο. αναλαμβάνει σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη να ξεναγήσει στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο τριάντα παιδιά δεκαπέντε έως δεκαοχτώ ετών απ' όλη την Ελλάδα τα οποία επισκέπτονται την Αθήνα φιλοξενούμενα της Βουλής των Ελλήνων.
Το καλοκαίρι του ίδιου έτους πραγματοποιεί στα Ψαρά την πρώτη μικτή Κατασκήνωση Μ.Ο. και Ανιχνευτών ΣΕΠ σε συνεργασία με την Επιτροπή Ανάπτυξης Αγόνων Περιοχών. Στόχος της Κατασκήνωσης Υπηρεσίας ήταν το άνοιγμα και η συνεργασία με άλλους φορείς στο πλαίσιο της προσφοράς για την επιτυχία του έργου της Επιτροπής. Επίσης δοκιμάσθηκε το μικτό σχήμα ΣΕΟ και ΣΕΠ με αρκετά ικανοποιητικά αποτελέσματα

1980

Οι Μεγάλες Οδηγοί ασχολούνται με έρευνα και εργαστήρια στο θέμα αρωματικά φυτά και βότανα του τόπου μας.
Τον Ιούλιο του 1980 ο Κλάδος πραγματοποιεί Κατασκήνωση Υπηρεσίας Στελεχών στα Ελληνόφωνα χωριά της Ιταλίας. Πήραν μέρος 50 Στελέχη. Στόχος του ταξιδιού ήταν η γνωριμία με τους Ελληνόφωνους κατοίκους της Απουλίας και της Καλαβρίας, η συλλογή στοιχείων γλώσσας, λαογραφίας και αρχιτεκτονικής και επίσης η τόνωση όλων όσοι με κόπο διατηρούν ζωντανή την Ελληνική γλώσσα και παράδοση.

Το καλοκαίρι επαναλαμβάνεται μόνο από Μ.Ο. Κατασκήνωση Υπηρεσίας στα Ψαρά σε συνεργασία με την Επιτροπή Ανάπτυξης Αγόνων Περιοχών για την οργάνωση Φεστιβάλ Κουκλοθέατρου. Αυτή η Κατασκήνωση Υπηρεσίας επαναλήφθηκε στον ίδιο τόπο και με τον ίδιο σκοπό το καλοκαίρι του 1981.

1981

Τα Χριστούγεννα κυκλοφορεί το πρώτο τεύχος του διμηνιαίου περιοδικού του Κλάδου, «το Αλώνι». Πρόκειται για ένα επικοινωνιακό έντυπο του Κλάδου με όνομα που διάλεξαν οι Συνεργάτες του Κλάδου.
Το Φεβρουάριο του 1981 ο Κλάδος Μ.Ο. οργανώνει στην Αθήνα σε συνεργασία και με συμμετοχή κατοίκων της Απουλίας και της Καλαβρίας έκθεση με θέμα «Τα Ελληνόφωνα χωριά της Κάτω Ιταλίας» στην Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας.
Σκοπός της έκθεσης ήταν να προβάλει το έργο του που πραγματοποιήθηκε εκεί το 1981 από τις Μ.Ο. και να ενημερώσει το ευρύ κοινό για τις τεράστιες προσπάθειες που γίνονται στους τόπους αυτούς για την διατήρηση της γλώσσας και της παράδοσης. Η έκθεση περιελάμβανε περίπου εκατό σαράντα πέντε εκθέματα που προσφέρθηκαν ευγενικά από διάφορα τοπικά λαογραφικά μουσεία των δυο περιοχών.
Κατά την διάρκεια της έκθεσης έγιναν επίσης οι εξής εκδηλώσεις: Συνάντηση με δημοσιογράφους, εγκαίνια και παρουσίαση του ταξιδιού, εκδήλωση με θέμα «Μουσική και παράδοση» στο Μουσείο Μπενάκη, στην οποία Ομάδα μουσικών από την Απουλία τραγούδησε και έπαιξε παραδοσιακά όργανα, και ακόμη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης και ομιλία με θέμα « Η Ιστορία και η Γλώσσα». Για την έκθεση φιλοξενήθηκαν δέκα περίπου άτομα από τις Ελληνόφωνες αυτές περιοχές.
Τον Ιούλιο, μετά από επιθυμία των Ομάδων και των Στελεχών του Κλάδου οργανώνεται η Πανελλήνια Συνάντηση στον Άγιο Ανδρέα Αττικής με τίτλο ΑΝΕΜΗ. Σκοπός της συνάντησης ήταν να βρεθούν όλοι μαζί σε μια εκδήλωση, να ανταλλάξουν εμπειρίες και να έχουν την ευκαιρία για κοινές δραστηριότητες. Έγιναν δώδεκα εργαστήρια παραδοσιακών ασχολιών με είκοσι ειδικούς. Παράλληλα, τα Στελέχη είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τα τρία είδη εκπαίδευσης στο Σχολείο της ΑΝΕΜΗΣ.
Οργανώθηκε ξενάγηση στην Αθήνα και υποδοχή των Μ.Ο. και Στελεχών στη Βουλή των Ελλήνων. Στόχος του Κλάδου ήταν να ανταποκριθεί στην επιθυμία των Ομάδων και να αξιοποιήσει τον λίγο χρόνο της συνάντησης για να φέρει τις Μ.Ο. σε επαφή με διακεκριμένους καλλιτέχνες, πράγμα που τις βοήθησε να διερευνήσουν τις δικές τους κλίσεις και δυνατότητες

1982

Ο Κλάδος μελετά εκ νέου τα προγράμματα των Κατασκηνώσεων Υπηρεσίας. Με βάση τα αποτελέσματα της συνάντησης ΑΝΕΜΗ ’81, αποφασίζεται οι Κατασκηνώσεις Υπηρεσίας της Χρονιάς αυτής να έχουν θέμα «Τέχνη και Λαϊκή Παράδοση».
Για την εκτέλεση του προγράμματος επιλέχθηκαν τα εξής σημεία: Κριτσά Λασιθίου Κρήτης, Σκύρος, Αγιάσος Μυτιλήνης, Πετρωτά Έβρου, Σαμαρίνα Γρεβενών και Μέτσοβο.
Εκτός από τα εργαστήρια λειτούργησαν κύκλοι απασχόλησης παιδιών και γυναικών, οργάνωση βιβλιοθηκών, ενώ έγινε σημαντικό έργο υποδομής στον τόπο, που όλοι αξιολόγησαν πολύ θετικά αυτή τη μορφή Κατασκηνώσεων Υπηρεσίας.

1983

Με αφορμή την αξιολόγηση της νέας μορφής Κατασκηνώσεων Υπηρεσίας του 1982, ο Κλάδος παρουσιάζει τη δουλειά των Μ.Ο. σε έκθεση με θέμα «Οι Νέοι και η Λαϊκή μας Κληρονομιά», η οποία διεξάχθηκε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών από τις 20 ως τις 29 Απριλίου 1983 στο Μόνιμο Εκθετήριο του Ελληνικού Συμβουλίου Καλλιτεχνικής Βιοτεχνίας και Εφαρμοσμένων Τεχνών.
Παρουσιάστηκαν από τη δουλειά των Μ.Ο. φωτογραφίες, ξυλόγλυπτα αντικείμενα, ζωγραφική κεντήματα και πολλές άλλες δημιουργίες.
Η έκθεση περιλάμβανε επίσης δύο εκδηλώσεις: Ομιλία με θέμα «Κατασκηνώσεις Υπηρεσίας, ένας σύγχρονος τρόπος γνωριμίας με την παράδοση», και την παράσταση «Η Χιονάτη και οι Επτά Νάνοι», με αλληγορικό θέμα επάνω στην παράδοση, δημιουργία των Μ.Ο. που πήραν μέρος στην Κατασκήνωση Υπηρεσίας του Μετσόβου σε συνεργασία με μικρά παιδιά και τον Αλέξανδρο Ματέυ. Η παράσταση προβλήθηκε από την ΕΡΤ.
Νέα Έφορος αναλαμβάνει η Τέτα Κουνάδη.

1984

Σε συνεργασία με την UNESCO, ο Κλάδος διεξάγει έρευνα για την τρίτη ηλικία.
Εκατό Μ.Ο. συμμετέχουν στη Διεθνή Κατασκήνωση Οδηγών ΟΛΥΜΠΟΣ ’84.

1987

Ο Κλάδος πραγματοποιεί προσυνέδρια σε εννέα πόλεις της Ελλάδας. Τα προσυνέδρια διαδέχθηκε η 5η Απριλίου, η οποία ορίστηκε για τον Κλάδο ως Ημέρα Περιβάλλοντος.
Οι Ομάδες εργάστηκαν αναζητώντας και καταγράφοντας τα «Ξεχασμένα Μονοπάτια» των περιοχών τους . Το υλικό παρουσιάστηκε σε έκθεση που έγινε στην Αθήνα. Με βάση αυτό το υλικό έγινε αργότερα η έκδοση του βιβλίου Ξεχασμένα Μονοπάτια.

Το πρόγραμμα του Κλάδου ολοκληρώθηκε με συμπόσιο που έγινε στην Αγία Μαρίνα Αττικής με επωνυμία Γαλαξίας ’87.

1988

Νέα Έφορος Κλάδου ορίζεται η Μίκα Ζηρίδη – Κανόνη.
Οι Μ.Ο. όλης της Ελλάδας ανταποκρίνονται στην πρόκληση των Μ.Ο. της Ρόδου και συγκεντρώνονται σε μια πανελλήνια εκστρατεία δεντροφύτευσης στην Ρόδο, φέροντας στο νησί χίλια διακόσια δενδρύλλια από τους τόπους τους. Φυτεύτηκαν συνολικά στην καμένη περιοχή του νησιού τέσσερις χιλιάδες δέντρα.
Η Ομάδα Μ.Ο. της Ρόδου βραβεύτηκε με το Γεωργικό Βραβείο του Υπουργείου Παιδείας και με το Οδηγικό βραβείο OLAVE AWARD 1988 του Παγκοσμίου Συμβουλίου για την επιτυχή διοργάνωση και την προσφορά της.
Την ίδια χρονιά πραγματοποιείται κατασκήνωση Υπηρεσίας στη Μύκονο με την χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας.

1989

Ο Κλάδος Μ.Ο. επεξεργάζεται το πρόγραμμα ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ.

1990

Ετοιμάζονται και στέλνονται δέματα φιλίας στα παιδιά της Ρουμανίας.

1991-1992

Νέα Έφορος Κλάδου ορίζεται η Τέτα Καραμπέκου.
Πρόγραμμα: «Ευρωπή Σήμερα». Δραστηριότητες Ομάδων που σχετίζονται με την Ενωμένη Ευρώπη.

1992 – 1993

«Εμένα με νοιάζει και επικοινωνώ». Οι Μ.Ο. ασχολήθηκαν με θέματα απομόνωσης, περιθωρίου, ξενοφοβίας, ρατσισμού, θέματα επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών, με την αναβίωση της γειτονιάς, με την τρίτη ηλικία.

1993-1994

«Όμορφη και παράξενη πατρίδα ωσάν αυτή που ‘λαχε δεν είδα.» Σύνθημα χρονιάς βασισμένο στον στίχο του ποιητή Οδυσσέα Ελύτη. Το σύνθημα στόχευε στην ευαισθητοποίηση των Μ.Ο. στις ομορφιές και τα σύγχρονα προβλήματα της Ελλάδος.
Έγιναν δύο πανελλήνιες συναντήσεις Στελεχών και εκπροσώπων Ομάδων Μ.Ο. στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη για τη στήριξη του προγράμματος με παράλληλες εκδηλώσεις.

1994-1995

«Σχηματισμοί», «Δουλεύοντας με την παρέα μου ».
Πρόγραμμα του Κλάδου με προτάσεις για δράσεις στις Ομάδες, με ελεύθερη επιλογή θεμάτων.

Στη Βάλια Κάλντα πραγματοποιείται Κατασκήνωση Υπηρεσίας στη μνήμη της πρώην Εφόρου του Κλάδου Φανής Χαρτουλάρη. Οι Μ.Ο. καλούνται να προσφέρουν εθελοντική Υπηρεσία στον Εθνικό Δρυμό της Πίνδου.

1995-1996

Ο Κλάδος Μ.Ο. διοργάνωσε το 1996 ολοκληρωμένο πρόγραμμα χρονιάς με θέμα «Ποιότητα Ζωής», χωρισμένο σε πέντε υποθέματα: Σύγχρονα Κοινωνικά Θέματα, Φύση και Περιβάλλον, Ενεργός Πολίτης, Αξιοποίηση Ελεύθερου Χρόνου και Πολιτισμός.

Το πρόγραμμα πρόβλεπε οκτώ προσυνέδρια σε καίρια σημεία της Ελλάδας με αντίστοιχες δραστηριότητες ανά τόπο, την συλλογή στοιχείων και την καταγραφή των συμπερασμάτων από τη δουλειά των Ομάδων πάνω στο θέμα «η Ποιότητα Ζωής».

Το πρόγραμμα κατέληξε στο Συμπόσιο «Αμφικτυονία ‘96», που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα υπό την αιγίδα του Δημάρχου Αθηναίων. Στο πλαίσιο της Αμφικτυονίας ’96 πραγματοποιήθηκε μεγάλη εκδήλωση παρέμβασης στο κέντρο της Αθήνας στους σταθμούς του Ηλεκτρικού ΗΣΑΠ. Σκοπός ήταν η ευαισθητοποίηση του κοινού στο θέμα της καλύτερης Ποιότητας Ζωής σε μέρη όπου δύσκολα θα φανταζόταν ή θα περίμενε κανείς ότι μπορεί να βελτιωθεί η Ποιότητας Ζωής.

Το συνεδριακό μέρος του Συμποσίου είχε ειδικές εισηγήσεις επάνω στην Ποιότητα ζωής, απευθυνόμενες προς τα παιδιά, από τον Δρα Πληροφορικής και Διοίκησης κο Ιωάννη Καλογεράκη, και προς τα Στελέχη, από την Αντιπρόεδρο του Παγκοσμίου Συμβουλίου Οδηγών κα Κοποντίσο Μοκάμα.

Οι Αμφικτύονες ψήφισαν ομόφωνα την Διακήρυξη για την ποιότητα ζωής, η οποία περιλαμβάνει τους προβληματισμούς και τις θέσεις των νέων επάνω στο θέμα.

1996-1997

Μετά την Αμφικτυονία ’96, που υπήρξε σταθμός στην ιστορία του Κλάδου, ο Κλάδος Μ.Ο. επαναπροσδιορίζει τους στόχους του με βάση τα πορίσματα του Συνεδρίου και την Διακήρυξη για την Ποιότητα Ζωής. Έφορος Κλάδου αναλαμβάνει η Ντέμη Μωραΐτου.

Βασισμένος στο Σύνθημα χρονιάς «Οδηγισμός, Πολιτισμός», ο Κλάδος Μ.Ο. εκπονεί το πρόγραμμα «Ο Κλάδος Μ.Ο. στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα.»

Οι Ομάδες παροτρύνονται να επισκεφτούν την Θεσσαλονίκη, Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης του 1997, και εκεί να ανταλλάξουν γνώσεις και εμπειρίες, να γνωρίσουν το εκπαιδευτικό μας κέντρο και, ασφαλώς, να συμμετέχουν ενεργά στα πολιτιστικά δρώμενα.
Επίσης, την ίδια χρονιά ο Κλάδος Μ.Ο. αρχίζει να γράφει τους Προσανατολισμούς και να επεξεργάζεται την έκδοση του βιβλίου των Ναυτοδηγών.

1998

Το βιβλίο « Προσανατολισμοί των Μεγάλων Οδηγών» ολοκληρώθηκε και τυπώθηκε.
Η παρουσίαση του βιβλίου πραγματοποιήθηκε με κεντρική ομιλήτρια την κ. Ζαμπέλ Μουρατιάν, κατά την διάρκεια Πανελλήνιας συνάντησης στελεχών από 55 Τοπικά Τμήματα. Παράλληλα, ανακοινώθηκε και το σύνθημα χρονιάς «Μάνα Γη».

1999

Περίπου 60 πακέτα φιλίας που ετοίμασαν οι ίδιοι Μ.Ο. εστάλησαν στους Οδηγούς της Kibera και της Ι.Μ. Κένυας και Ειρηνουπόλεως και μέσω των Μ. Οδηγών και Στελεχών πραγματοποιήθηκαν 52 υποτροφίες ορθόδοξων παιδιών για τις σπουδές τους.
Για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε η Πειραματική Κατασκήνωση «ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ».

2000

Στη Σκοτίνα Πιερίας συγκεντρώθηκαν 803 Μεγάλοι Οδηγοί, Ναυτοδηγοί, Στελέχη και φίλοι από εξήντα Τοπικά Τμήματα, για να ζήσουν την Πανελλήνια Κατασκήνωση «Προσανατολισμοί 2000». Κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης λειτούργησαν 52 εργαστήρια, πραγματοποιήθηκαν extreme games, βραδινή πορεία στον Όλυμπο, καθώς και η μεγάλη συναυλία των ΟΝΑΡ.
Ξεχωριστή δράση ανέλαβε η υποκατασκήνωση «Άνεμος», η οποία κατασκεύασε και διέθεσε, έναντι συμβολικού ποσού, ανεμόμυλους σε όλη την κατασκήνωση.
Ο σκοπός ήταν διπλός να ευαισθητοποιήσει τους συμμετέχοντες και παράλληλα να συγκεντρωθούν χρήματα για μια σημαντική δωρεά προς τη UNICEF, με στόχο την αγορά κουνουπιέρων για την πρόληψη της ελονοσίας.

2001

Ο Κλάδος Μεγάλων Οδηγών βραβεύτηκε από το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας για τα 50 χρόνια προσφοράς των Κατασκηνώσεων Υπηρεσίας και Κοινοτικής ανάπτυξης.

Ακόμη το καλοκαίρι συμμετείχαν 50 Μεγάλοι Οδηγοί στην πρώτη Πανευρωπαϊκή Κατασκήνωση Οδηγών και Προσκόπων στο Interlaken της Ελβετίας, τη Eurolife, όπου η αποστολή ταξίδεψε μέσω Ιταλίας και είχε την ευκαιρία να ευαισθητοποιήσει τους ευρωπαίους συνομήλικους της στα Ολυμπιακά Ιδεώδη και στην Ολυμπιακή Εκεχειρία.
Επιπλέον, διοργανώνεται η δεύτερη Κατασκήνωση Παρά Πέντε στις Πρέσπες.
Στην Πανελλήνια συνάντηση Στελεχών πραγματοποιείται η παράδοση του Κλάδου στη νέα Έφορο, Τόνια Ζώτου.

2002

Το σύνθημα του Κλάδου ήταν «Η Ομάδα κύκλους κάνει» και η Πανελλήνια Συνάντηση του Κλάδου επικεντρώθηκε στον σχεδιασμό των Κατασκηνώσεων για πραγματικές συνθήκες, οι περισσότερες από αυτές υλοποιήθηκαν το καλοκαίρι.

2003

Πραγματοποιήθηκε η πρώτη τηλεσυνδιάσκεψη στα κτίρια του ΟΤΕ Αθήνας και Θεσσαλονίκης που κάλυψε τη συνάντηση Συνεργατών του Κλάδου. Το σύνθημα του Κλάδου ήταν «Σκυτάλη στη Ζωή». Οι Ομάδες ασχολήθηκαν με 5 ενότητες: Ολυμπιακά Αθλήματα, Πολιτισμός, Ολυμπιακή Εκεχειρία, Παραολυμπιάδα και Φύση. Για κάθε ενότητα παρέλαβαν την αντίστοιχη σκυτάλη. Ακολούθησε το καλοκαίρι η «Σκυτάλη 2003» που την απετέλεσαν 7 Κατασκηνώσεις Κοινοτικής Ανάπτυξης.
Τον Φεβρουάριο του 2003, ο Κλάδος πήρε την πρωτοβουλία και συνέλεξε σε μία μόνο εβδομάδα, περισσότερες από 4000 υπογραφές εναντίον του πολέμου του Ιράκ. Το πακέτο αυτό εστάλη στο Υπουργείο Εξωτερικών (και από εκεί αρμοδίως στον ΟΗΕ), στην Αμερικάνικη πρεσβεία και στη WAGGGS από όπου εστάλη συγχαρητήριο μήνυμα για την ιδέα αυτή που δόθηκε και σε άλλες εθνικές οργανώσεις.

2004

Νέα Έφορος του Κλάδου αναλαμβάνει η Ματούλα Βελιανίτη.
Το Σύνθημα χρονιάς που στάλθηκε στις Ομάδες ήταν «Η ζωή είναι Δρόμος». Οι Ομάδες κλήθηκαν να δουλέψουν μέσα από δρόμους Τέχνης, Φύσης, Πνεύματος, Τεχνολογίας, Προσφοράς, Επικοινωνίας, Χιούμορ κλ.π.
Η τρίτη κατασκήνωση Παρά Πέντε πραγματοποιείται στην Σαμοθράκη.

2005

Το νέο περιοδικό του Κλάδου με τίτλο «Τρόπος Ζωής» έκλεισε τον ένα χρόνο κυκλοφορίας του με μεγάλη ανταπόκριση σε Μεγάλους Οδηγούς και Στελέχη. Ο Κλάδος σχεδίασε τριετές πρόγραμμα το οποίο βασίζεται στους τρεις άξονες του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος. Με σύνθημα «Μαζί ως την άκρη της Γης» προτείνει προγράμματα και διοργανώνει εργαστήρι αυτογνωσίας με ειδικό σχετικά με την Προσωπική Ανάπτυξη των Μεγάλων Οδηγών

2006

Ο Κλάδος ασχολήθηκε με τον δεύτερο άξονα και προώθησε το πρόγραμμα «Επαναστάτες με αιτία» σχετικά με την Κοινωνική Συμμετοχή – Προσφορά.

2007

Το 2007, με γνώμονα την «Κοινωνική ανάπτυξη μέσα από την Προσωπική Συμμετοχή», ο Κλάδος δημιούργησε το επιτραπέζιο παιχνίδι «Βατραχομυομαχίες».

2008

Ο Κλάδος σχεδίασε και πραγματοποίησε μια Πανελλήνια Κατασκηνωτική Δράση «ΓΑΙΑ 2008», με κεντρική ιδέα το Περιβάλλον η οποία πραγματοποιήθηκε σε 8 διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας και χωριζόταν σε έξι ενότητες: Νερό, Αέρας, Χλωρίδα, Πανίδα, Έδαφος και Άνθρωπος.

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο, στην Πανελλήνια Συνάντηση του Κλάδου όπου τα αποτελέσματα του προγράμματος αποτυπώθηκαν σε λεύκωμα που δημιούργησαν οι Μ.Ο. κατά τη διάρκεια της συνάντησης, ενώ οι προβληματισμοί τους διατυπώνονται σε ένα ψήφισμα όπου αυτοδεσμεύονται για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του περιβάλλοντος.

2009

Ολοκληρώνεται και παρουσιάζεται το Νέο βοήθημα – εγχειρίδιο Στελεχών, ο «Εξάντας». Επιπλέον εκδίδεται το Λεύκωμα από την Πανελλήνια Κατασκηνωτική Δράση «Γαία 2008».
Νέα Έφορος του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών αναλαμβάνει η Άντζελα Τρούσα.

2010

Πραγματοποιήθηκε η Πανελλήνια Συνάντηση με κεντρική ιδέα «Πασαλάκι – Πασαλάκι είδος που εξαπλώνεται» στην Αττική, με δράσεις που σχετίζονται με τον άνθρωπο, τον πολιτισμό και το περιβάλλον.

Οι Συνεργάτες ενημερώνονται για το νέο πρόγραμμα που σχεδιάστηκε «Εκπαίδευση Ομάδας» και αναλαμβάνουν να οργανώσουν και να συντονίζουν τοπικά Εκπαιδευτικά Διήμερα Στελεχών σχετικά με την «Εκπαίδευση Ομάδας». Το πρώτο εκπαιδευτικό διήμερο πραγματοποιείται στην Θεσσαλονίκη.

2011

Σχεδιάστηκε ο φάκελος που θα κατατεθεί στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) με στόχο το πρόγραμμα των Κατασκηνώσεων Κοινοτικής Ανάπτυξης να τεθεί ύπο την αιγίδα της.
Στην Πανελλήνια συνάντηση με κεντρική ιδέα «Πήρα κόκκινα γυαλιά κι όλα γύρω... τα βλέπω» οι Μεγάλοι Οδηγοί πήραν ερεθίσματα, γνώσεις και είχαν ευκαιρίες για δραστηριότητές προσφοράς που μπορούν να γίνουν μέσα στην πόλη, σε συνεργασία με φορείς και ειδικούς.

2012

Ολοκληρώθηκε το υποστηρικτικό υλικό σχετικά με τα 5 σημεία λειτουργίας της Ομάδας. Πρόκειται για την περιγραφή της σωστής και αποτελεσματικής λειτουργίας κάθε Ομάδας Μεγάλων Οδηγών και κάθε Πληρώματος Ναυτοδηγών ώστε να συμβαδίζει με τον παιδαγωγικό στόχο του Κλάδου. Επιπλέον ολοκληρώθηκε και το πρόγραμμα «Εκπαίδευση της Ομάδας των Μεγάλων Οδηγών».
Συμμετέχοντας στο πολυσυνέδριο Capital & Vision, ο Κλάδος διοργάνωσε την εκδήλωση «Μικρά ελληνικά χωριά, μικροί μεγάλοι εθελοντές». Παρουσιάστηκε το έργο των Κατασκηνώσεων Κοινοτικής Ανάπτυξης της χρονιάς μέσα από panel Μεγάλων Οδηγών και εκπροσώπων από τους τόπος που τους φιλοξένησαν.

2013

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ανθρώπων Έργα», δώδεκα χωριά της Πελοποννήσου φιλοξένησαν τις Κατασκηνώσεις Κοινοτικής Ανάπτυξης (Κ.Κ.Α.), από τις οποίες μία ήταν κινητή και μία Ναυτοδηγική.
Η δωδέκατη κατασκήνωση ήταν το «Παρά Πέντε» και οι συμμετέχοντες επισκέφθηκαν όλες τις υπόλοιπες Κ.Κ.Α.
Όλες οι κατασκηνώσεις συναντήθηκαν στην τριήμερη πανελλήνια συνάντηση με Κατασκηνωτική Ιδέα «το εδώ, το εγώ και το τώρα», που πραγματοποιήθηκε στο οροπέδιο Ρούχοι στο όρος Μαίναλο.
Στη δράση συμμετείχαν Μεγάλοι Οδηγοί από Ελλάδα, Λίβανο και Πορτογαλία.
Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε σε συνεργασία με 55 ειδικούς και 15 φορείς, και χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.
Στην Πανελλήνια Συνάντηση πραγματοποιείται και η παράδοση του Κλάδου στην Ιωάννα Πλιάτσικα.

2014

Το 2014 σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε η Πλωτή Ναυτοδηγική Κ.Κ.Α. στον Αργοσαρωνικό, με Αρχηγό – Κυβερνήτη τη Μαριαντίνα Λιάνου.

2015

Η Πανελλήνια συνάντηση του Κλάδου «Πλατεία και πάμε», ηπραγματοποιήθηκε στην Κυψέλη της Αθήνας στις 17-19 Απριλίου. Η Συνάντηση αποτέλεσε σταθμό για την επιτυχή εφαρμογή της Κοινοτικής Ανάπτυξης σε αστικό περιβάλλον, σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων
Η δύσκολη κοινωνική συνθήκη των προσφυγικών ροών κινητοποίησε έντονα τα μέλη του Κλάδου.
Πολλές Ομάδες αφιέρωσαν ώρες εθελοντικής προσφοράς στον Καταυλισμό Προσφύγων στον Ελαιώνα Αττικής, ενώ τα μηνύματα από τη δράση των Πληρωμάτων στα νησιά του Αιγαίου σχημάτιζαν την εικόνα πραγματικών ηρώων.
Κλάδος και Συνεργάτες εργάστηκαν από κοινού για την ανανέωση του συστήματος Ατομικής Προόδου. Η διαδικασία προς την Υπόσχεση αυτονομείται:
ο Μεγάλος Οδηγός, μέσα από 5 δραστηριότητες, γνωρίζει τις αξίες και τις αρχές του Οδηγισμού και την τριπλή δέσμευση προς τον εαυτό του, την Ομάδα και την Κοινωνία.

2016

Νέος Έφορος αναλαμβάνει ο Γιώργος Παπαδούλης.
Πραγματοποιήθηκε η Πανελλήνια Συνάντηση Στελεχών, Εκπαιδευτών και κατασκηνωτών με κεντρική ιδέα «Να λες εμείς» με κοινό στόχο συμμετοχής περισσότερων Μεγάλων Οδηγών και Ναυτοδηγών.

2017

Η Πανελλήνια Συνάντηση του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών πραγματοποιήθηκε στο Μεταξουργείο, με Κεντρική Ιδέα «Πάροδος 17», στην οποία συμμετείχαν 9 έφηβοι - πρόσφυγες από τη δομή φιλοξενίας προσφύγων της Μαλακάσας.
Στόχος ήταν η Κοινοτική Ανάπτυξη στην πόλη, που έγινε πράξη μέσα από την συνεργασία με 15 κοινωνικούς φορείς της πόλης της Αθήνας, που πλαισίωσαν συνολικά 17 Ομάδες Ενδιαφέροντος.
Έξι Κατασκηνώσεις Κοινοτικής Ανάπτυξης διοργανώθηκαν σε έξι διαφορετικά σημεία της χώρας, από τα οποία περνούσε ο Δρόμος του Μεταξιού, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού.

2018

Με Κεντρική Ιδέα «Παράλληλες Συνδέσεις – Η Συνάντηση», Μεγάλοι Οδηγοί και Ναυτοδηγοί, Στελέχη και μια Ομάδα Ειδικών συναντήθηκαν στη Θεσσαλονίκη, για να εξερευνήσουν τη διαφορετικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα.
Η Συνάντηση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με 17 κοινωνικούς φορείς.

Το πρόγραμμα οργανώθηκε γύρω από εννέα άξονες διαφορετικότητας, όπως:
φύλο, φυλή, εθνική ταυτότητα, σεξουαλικός προσανατολισμός, στίγμα, εξωτερική εμφάνιση, αναπηρία, πεποιθήσεις και θρησκεία.
Στη συνέχεια, οι Μ.Ο./Ν.Ο., αξιοποιώντας τα βιώματά τους, μελέτησαν τα χαρακτηριστικά ηλικίας παιδιών και νέων (5–18 ετών) και συμμετείχαν στη δημιουργία εκπαιδευτικών πακέτων για τη διαφορετικότητα, σε συνεργασία με Εκπροσώπους όλων των Κλάδων.
Το καλοκαίρι πραγματοποιήθηκαν Κ.Κ.Α., μια πλωτή Κ.Κ.Α. στην Θάσο και η πέμπτη κατασκήνωση «Παρά Πέντε» στη Μύκονο. Οι 15 Μ.Ο./Ν.Ο. που συμμετείχαν στην κατασκήνωση του «Παρά Πέντε » εκπαιδεύτηκαν στο ρόλο του διευκολυντή, στην επικοινωνία και στην οργάνωση εκπαιδευτικού θέματος. Στη συνέχεια επισκέφθηκαν τις υπόλοιπες κατασκηνώσεις, όπου εκπαίδευσαν Μ.Ο./Ν.Ο. και Στελέχη, ώστε να μπορούν να αναλάβουν τον ρόλο του διευκολυντή.

2019

Στις 21 Μαρτίου 2019, Παγκόσμια Ημέρα κατά του Ρατσισμού, ο Κλάδος Μεγάλων Οδηγών διέθεσε στις Ομάδες το Εκπαιδευτικό Πακέτο “Παράλληλες Συνδέσεις”, το οποίο αποτελούνταν από τέσσερα επιμέρους πακέτα, διαμορφωμένα για κάθε ηλικιακή Ομάδα των Κλάδων του ΣΕΟ.
Βασικός παιδαγωγικός στόχος του πακέτου είναι η ενίσχυση της αποδοχής της Διαφορετικότητας, σωματικής, πνευματικής, φυλετικής, φύλου, θρησκευτικής, γλωσσικής, ως βασικής αξίας για τη συμβίωση και τη συνοχή της κοινωνίας. Η προσέγγιση βασίστηκε στη μοναδικότητα κάθε ατόμου.
Η υλοποίηση των πακέτων θα γινόταν από Μ.Ο./Ν.Ο. σε κάθε πιθανή Ομάδα παιδιών ή συνομηλίκων τους: στο Τοπικό Τμήμα, στο σχολείο ή σε εξωσχολικές δραστηριότητες, ώστε η διάδοση των αξιών της διαφορετικότητας να γίνει πράξη στην καθημερινότητα των νέων.
Νέα Έφορος Κλάδου αναλαμβάνει η Δέσποινα Τσίγκου.

2020

Ο Κλάδος Μεγάλων Οδηγών συνέχισε και ολοκλήρωσε το εκπαιδευτικό υλικό με θέμα «ΦΥ+ΤΕΤΑΓΜΕΝΕΣ», μια σειρά από τέσσερα εκπαιδευτικά πακέτα αφιερωμένα στη Φύση.
Η έννοια της Φύσης προσεγγίστηκε ευρύτερα: ως ο φυσικός κόσμος, η ζωή, αλλά και το καθημερινό περιβάλλον μέσα στο οποίο ο άνθρωπος κινείται, αλληλεπιδρά, δημιουργεί ή καταστρέφει.

Σε συνεργασία με Στελέχη και Ομάδες/Πληρώματα, δημιουργήθηκαν τέσσερα πακέτα δυναμικών δράσεων, με τις εξής θεματικές:
Φύση και εξοικείωση – επιβίωση, Φύση και επαγγέλματα, Φύση και ακτιβισμός, Φύση και δραστηριότητες.
Νέα Έφορος Κλάδου ορίζεται η Κλέμον Μπόλλε.

2021

Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές στην Εύβοια, Μεγάλοι Οδηγοί, Ναυτοδηγοί και Στελέχη έφθασαν στην Αγία Άννα και κατέγραψαν ανάγκες, τακτοποίησαν μεγάλες ποσότητες ειδών πρώτης ανάγκης, φαρμάκων και ζωοτροφών και ετοίμασαν πακέτα για τα πληγέντα νοικοκυριά.
Το Πρόγραμμα Χρονιάς «Άστο πάνω μου» σχεδιάστηκε ως πρόγραμμα ψυχικής ενδυνάμωσης εφήβων και νέων στη μετά-Covid εποχή με θέματα όπως αυτοπεποίθηση, διαχείριση χρόνου, επίγνωση του νου (mindfulness) και πρώτα βήματα στην ηγεσία.

2022

Το Πάσχα, στο πλαίσιο της Τετρακλαδικής Πανελλήνιας Συνάντησης Στελεχών πραγματοποιείται η Πανελλήνια Συνάντηση “Μ.Ο./Ν.Ο. Δρόμος Κονάκια” σε συνεργασία με φορείς και ειδικούς.

2023

Αποστέλλεται το πακέτο «Δράση23», ένα μη-ανταγωνιστικό πρωτάθλημα με έμφαση στην Οδηγική ζωή, τη συνεργασία, τη φύση και την ανακάλυψη του εαυτού. Το δεύτερο μέρος του «Δράση23» φέρνει τους εφήβους στην ύπαιθρο: προσανατολισμός, οδοιπορικό, νυχτερινές πορείες, geocaching, μαγειρική χωρίς σκεύη.
Πραγματοποιείται η Πανελλήνια Συνάντηση Κλάδου, με τίτλο «Μ.Ο./Ν.Ο. Δρόμο στην Φύση» στο Περιβαλλοντικό κέντρο Αμφίκλειας.
Στο τέλος της χρονιάς, ο Κλάδος παραδίδεται στη νέα Έφορο Άννα Παρασχούδη.

2024

Παραδίδεται στις Ομάδες το πακέτο καρτών «Τα Αδύνατα, Δυνατά» ως Πρόγραμμα Χρονιάς. Το πακέτο σχεδιάστηκε ως πολυδιάστατο εργαλείο για ευαισθητοποίηση, παιχνίδι, δράση, προβληματισμό, έμπνευση και ενίσχυση της αυτοδιοίκησης. Κάθε κάρτα λειτουργεί ως υλικό για να δημιουργήσει η Ομάδα δράσεις με βάση τις δικές της ανάγκες (Οδηγικές αξίες, συμπερίληψη, κοινωνικές ανισότητες, περιβάλλον, ψυχική υγεία, επικοινωνία, διαχείριση χρόνου, Ατομική Πρόοδο).

2025

Με Κεντρική Ιδέα «ΑλλάΖΟΥΜε ανάμεσα μας», η Πανελλήνια Συνάντηση του Κλάδου πραγματοποιήθηκε στην Κοζάνη. Υλοποιήθηκαν δράσεις με έμφαση στη φύση και την κοινωνική συμμετοχή.
Ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός της νέας Ατομικής Προόδου. Η διαδικασία προς την υπόσχεση βασίστηκε στην πιλοτική εφαρμογή προηγούμενων Κλάδων και ξεκινά με την δέσμευση προς: εαυτό, Ομάδα, κοινωνία. Ακολουθούν Προσανατολισμοί & Ειδικεύσεις σε 7 θεματικές: Φροντίζω Εμένα, Γνωρίζω τον Εαυτό μου, Δημιουργώ & Εκφράζομαι, Αναλαμβάνω Δράση, Ζω στη Φύση, Σκέπτομαι Παγκόσμια, Τεχνολογία & Επιχειρηματικότητα. Δημιουργήθηκαν νέα σήματα για τις ειδικεύσεις.

2026 - 90 χρόνια

Ενενήντα χρόνια ιστορίας, προσφοράς και Οδηγικού πνεύματος. Από τις πρώτες Ομάδες Μεγάλων Οδηγών του 1936 και τα πρώτα Πληρώματα του 1946 έως σήμερα, γενιές εφήβων μεγάλωσαν μέσα από τη ζωή στην Ομάδα, έμαθαν να γνωρίζουν τον εαυτό τους, να συνεργάζονται, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να υπηρετούν τον συνάνθρωπο.

Ο Κλάδος Μεγάλων Οδηγών συνεχίζει το ίδιο παιδαγωγικό ταξίδι, διαμορφώνοντας ενεργούς πολίτες που δεν περιμένουν την αλλαγή, αλλά γίνονται οι ίδιοι φορείς της: νιώθουν, παίρνουν θέση και μετατρέπουν την αλληλεγγύη σε ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ και την συνηγορία σε ΔΡΑΣΗ.

5 Χρήσιμο Υλικό του ΣΕΟ

Στην ιστοσελίδα του seo.gr, στην περιοχή μελών θα βρεις:

- **Οργανισμός:** https://members.seo.gr/wp-content/uploads/2021/06/31.pdf
- **Κανονισμοί** (Εκπαιδεύσεων, Κατασκηνώσεων, λειτουργίας Τοπικού Τμήματος, Στολών): https://members.seo.gr/τομέας-επικοινωνίας-εκπροσώπησης/γενική-γραμματεία/κανονισμοί/
- **Βοηθήματα Ομάδας & Στελεχών** (Τα 5 βασικά Σημεία της σωστής Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών, Ατομική πρόοδος Κλάδος Μεγάλων Οδηγών, Εκπαίδευση Ομάδας Μεγάλων Οδηγών, η κατασκήνωση στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών, Τεχνικές γνώσεις): https://members.seo.gr/βιβλιοθήκη-χρήσιμα-αρχεία/κλάδος-μεγάλων-οδηγών/ιδέες-γνώσεις/διάφορα/
- **Προγράμματα χρονιάς Κλάδου Μεγάλων Οδηγών:** https://members.seo.gr/βιβλιοθήκη-χρήσιμα-αρχεία/κλάδος-μεγάλων-οδηγών/προγράμματα/

Βιβλιογραφία

Σώμα Ελληνίδων Οδηγών. (1998). Προσανατολισμοί στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών.
Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού. (2009). Εξάντας: Βοήθημα Στελεχών Κλάδου Μεγάλων Οδηγών.
Ανδεροπούλου, Σ. (2024). Εφηβεία: Η μεγάλη έκρηξη και πώς θα επιβιώσετε ως γονείς. Εκδόσεις Διόπτρα.
Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, Κλάδος Μεγάλων Οδηγών (2026). Οδηγός Συνηγορίας «Κάνε Ν.Τ.Ο.Υ.».
Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού. Τα 5 βασικά Σημεία της σωστής Λειτουργίας της Ομάδας Μεγάλων Οδηγών.
Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού. Εκπαίδευση Ομάδας Μεγάλων Οδηγών.
Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού. Η Κατασκήνωση στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών.

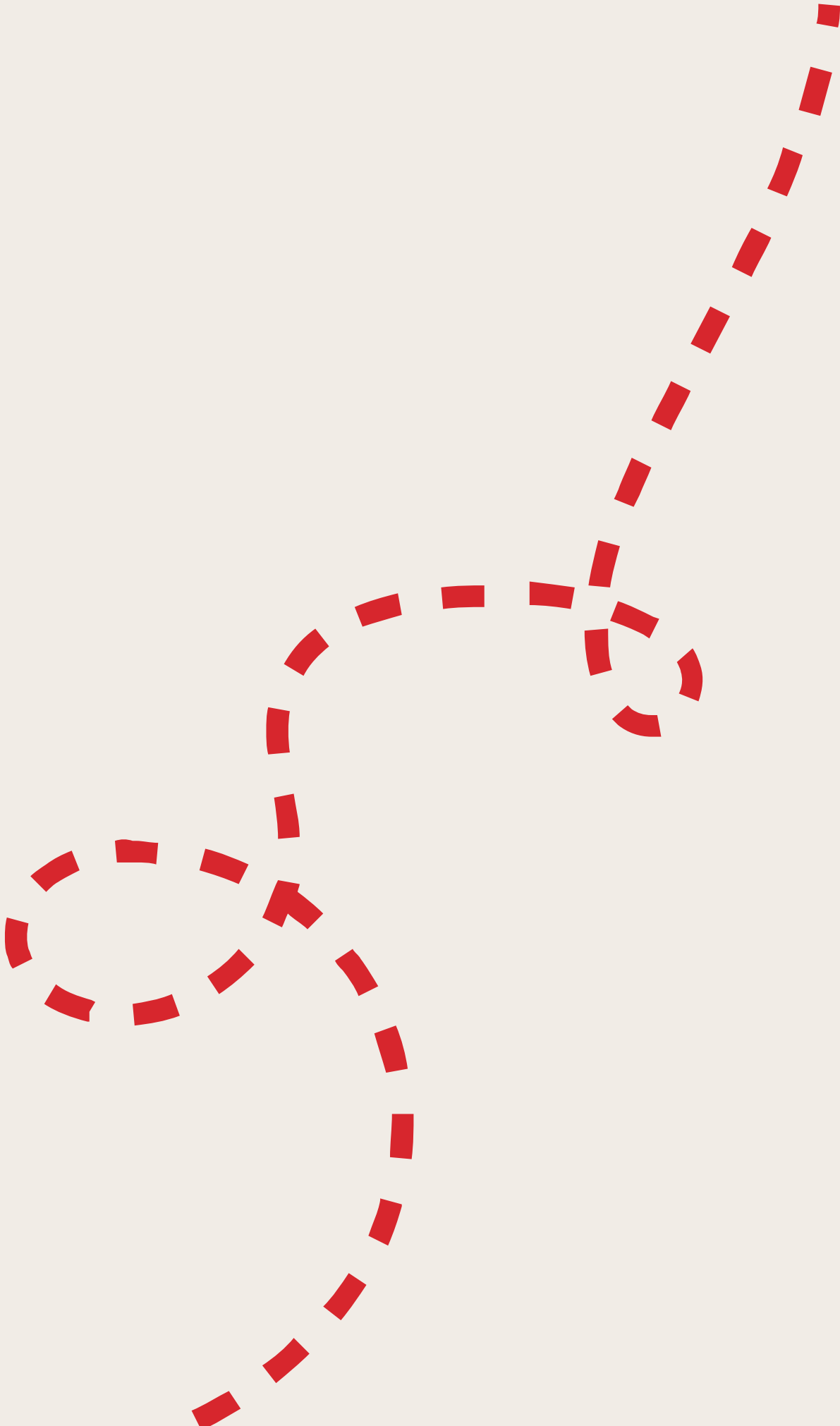
Ψηφιακές πηγές:

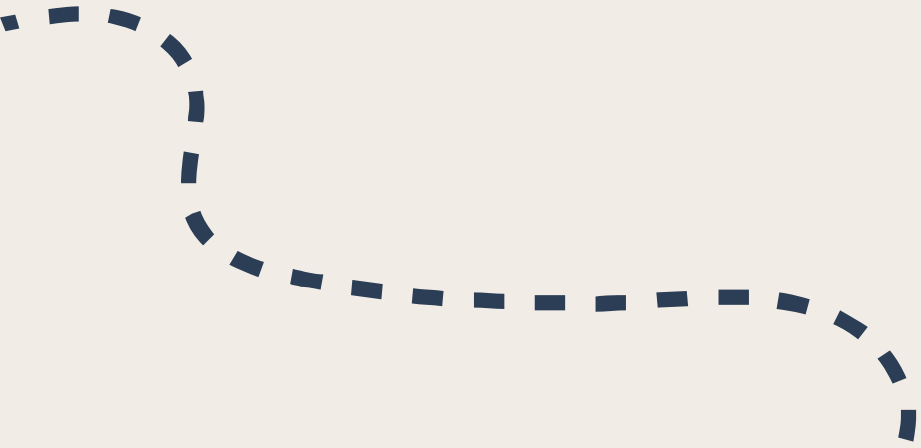
WAGGGS. Educational Programmes and Resources:
https://www.wagggs.org/en/
WAGGGS. Brave Spaces:
https://campfire.wagggs.org/book-page/brave-spaces
WAGGGS. (2025). Growing and Learning (GAL): Part One - Policy and Concepts.
https://campfire.wagggs.org/book-page/growing-and-learning-part-one-policy-and-concepts
WAGGGS. Safeguarding and Child Protection Policy:
https://www.wagggs.org/en/resources/wagggs-safeguarding-child-protection-policy/
WAGGGS. Voices Against Violence: Leaders Handbook:
https://www.wagggs.org/en/resources/voices-against-violence-leaders-handbook/
World Organization of the Scout Movement (WOSM). Mental Health Toolkit:
https://www.scout.org/sites/default/files/2022-08/4598-worldscouting-mentalhealthtoolkitbklt-2-fin_1.pdf
WAGGGS. Surf Smart 2.0 Resources:
https://www.wagggs.org/en/what-we-do/surf-smart-20/surf-smart-resources/
Carnegie Mellon University. Professional Boundaries:
https://www.cmu.edu/hr/resources/child-protection/training/boundaries.html
National Youth Agency. Guidance on Personal, Professional and Environmental Boundaries:
https://nya.org.uk/wp-content/uploads/2024/02/guidance-on-personal-professional-and-environmental-boudnaries-1.pdf
NSPCC. What to Do if a Child Reveals Abuse:
https://www.nspcc.org.uk/keeping-children-safe/reporting-abuse/what-to-do-child-reveals-abuse/

Το βοήθημα αυτό δημιουργήθηκε από την Ομάδα του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών της περιόδου 2023-2026.

Έφορος Κλάδου: Άννα Παρασχούδη
Βοηθοί Κλάδου: Μαρία Καλογεροπούλου, Νικολέττα Κωτή, Ηρεμής Κωνσταντινίδης, Χαριτίνη Πετροδασκαλάκη, Εύη Τσολιάκου

Με την προσδοκία να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τα Στελέχη του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών και να συνεχίσει να εξελίσσεται μέσα από τις εμπειρίες, τις ιδέες και την καθημερινή ζωή των Ομάδων και των Πληρωμάτων.





ΣΩΜΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΟΔΗΓΙΣΜΟΥ